

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา

**The Factors Affecting to Effectiveness of Educational management in
The Phrapariyattidham Secondary schools**

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา

**THE FACTORS AFFECTING TO EFFECTIVENESS
OF EDUCATIONAL MANAGEMENT IN
THE PHRAPARIYATTI DHAM SECONDARY SCHOOLS**

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2556
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

**THE FACTORS AFFECTING TO EFFECTIVENESS
OF EDUCATIONAL MANAGEMENT IN
THE PHRAPARIYATTI DHAM SECONDARY SCHOOLS**

PHUWANAT NUMARK

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
DOCTOR OF PHILOSOPHY PROGRAM
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
GRADUATE COLLEGE OF MANAGEMENT
SRIPATUM UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2013
COPYRIGHT OF SRIPATUM UNIVERSITY**

ชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษา
โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
THE FACTORS AFFECTING TO EFFECTIVENESS
OF EDUCATIONAL MANAGEMENT IN
PHRAPARIYATTIDHAM SECONDARY SCHOOLS

นักศึกษา

พระภิกษุสามเณร หนูมาก รหัสประจำตัว 5156029

หลักสูตร

ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะ

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.รุจิร ภู่อาระ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ดร.วราภรณ์ ไทยามา)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.รุจิร ภู่อาระ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร.ศิริพงษ์ เสภาภาน)

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณบดีวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิต อู่อ้น)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

วิทยานิพนธ์เรื่อง	ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
คำสำคัญ	ประสิทธิผลการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา
นักศึกษา	พระภิกษุฐานิสร์ หนูมาก รหัสประจำตัว 51560291
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.รุจิร ภู่อาระ
หลักสูตร	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษา
คณะ	วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1.) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา (2.) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา และ (3.) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในกลุ่มที่ 1 จำนวน 193 รูป/คน ได้จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีลิมิตกลาง และเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยสุ่มจากเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีความเที่ยงตรงโดยการตรวจสอบค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.00 เมื่อนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient alpha) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.992 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การแจกแบบสอบถามทั้งหมดด้วยตนเอง ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (analysis) ใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา คือ ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และปัจจัยด้านยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาตามแนวทางดัชนีสมดุลทั้ง 4 มุมมอง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านดังนี้ 1.) ปัจจัยด้านการปฏิบัติตามนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พบว่าความคิดเห็นในภาพรวมเท่ากับ 3.74 2.) ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร พบว่ามีภาพรวมเฉลี่ยที่ระดับ 3.80 3.) ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน พบว่า มีภาพรวมเฉลี่ยที่ระดับ 3.73 4.) ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา พบว่า มีภาพรวมเฉลี่ยที่ระดับ 3.71 และ 5.) ปัจจัยด้านผู้เรียนและมีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า มีภาพรวมเฉลี่ยที่ระดับ 3.54

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พบว่า ปัจจัยทุกตัว คือ ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา และปัจจัยด้านผู้เรียนและมีส่วนเกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ทั้งสิ้น

3. การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสามารถนำมาสร้างสมการเพื่อพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ และรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ รูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} \text{ (คณิตศาสตร์)} = 26.420 + 0.484 (\text{ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน}(X3)) - 0.347 (\text{ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร } (X2)), \hat{Y} \text{ (ภาษาไทย)} = 33.849 + 0.372 (\text{ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ}(X1)), \hat{Y} \text{ (ภาษาอังกฤษ)} = 19.047 + 0.540 (\text{ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน } (X3)), \hat{Y} \text{ (สมศ.)} = 1.630 + 0.257 (\text{ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน}(X3)), \hat{Y} \text{ (คุณลักษณะ)} = 0.111 + 0.520 (\text{ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา } (X4)) + 0.219 (\text{ปัจจัยด้านผู้เรียนและมีส่วนเกี่ยวข้อง}(X5)) + 0.170 (\text{ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร } (X2))$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ $\hat{Z} \text{ (คณิตศาสตร์)} = 3.125 (\text{ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน}(X3)) - 2.455 (\text{ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร } (X2)), \hat{Z} \text{ (ภาษาไทย)} = 1.965 (\text{ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ } (X1)), \hat{Z} \text{ (ภาษาอังกฤษ)} = 1.593$

(ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน(X3)), \hat{Z} (สมศ.) = 0.300 (ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน(X3)), \hat{Z} (คุณลักษณะ) = 0.568 (ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา (X4)) + 0.211 (ปัจจัยด้านผู้เรียนและมี ส่วนเกี่ยวข้อง(X5)) + 0.214 (ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร (X2))

THESIS TITLE	THE FACTORS AFFECTING TO EFFECTIVENESS OF EDUCATIONAL MANAGEMENT IN THE PHRAPARIYATTI DHAM SECONDARY SCHOOLS
KEYWORD	THE EFFECTIVENESS OF EDUCATIONAL MANAGEMENT, THE PHRAPARIYATTIDHAM, SECONDARY SCHOOLS
STUDENT	PHRA PHUWANAT NUMARK
THESIS ADVISOR	ASSOCIATE PROF. DR. RUJI PUSARA
LEVEL OF STUDY	DOCTOR OF PHILOSOPHY IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY	EDUCATIONAL ADMINISTRATION GRADUATE PROGRAM SRIPATUM UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR	2013

ABSTRACT

The purpose of this research were as follows : (1) to study the factors affected to the effectiveness of educational management in the phrapariyattidham secondary schools (2) to analyse factors s relationship to those effectiveness and (3) to constust the predictive equations for the effectiveness in educational management the phrapariyattidham secondary schools .The 193 samples from administrators , teachers , and educational committees were stratified random sampling. A questionair which 129 items had IOC between 0.6 – 1.00 and reliability was 0.992 . The results found that : (1)The factors related to the effectiveness of educational management in the phrapariyattidham secondary schools were national office of Buddhism s policy and educational strategies by using Balance Scorecard . (2) The National office of Buddhism s policy and educational strategies by using Balance Scorecard were related with the result of the Office for National Education Standards and Quality Assessment :ONESA students ethics and Thai, English language. (3)The predictive equations for the effectiveness in educational management the phrapariyattidham secondary schools were as follows :by raw scores; $\hat{Y}(\text{Math}) = 26.420 + 0.484$ (Internal process Perspective (X3)) - 0.347 (Fiduciary Perspective (X2)) , $\hat{Y}(\text{Thai}) = 33.849 +$

0.372(The National office of Buddhism s policy (X1)), $\hat{Y}(\text{Eng}) = 19.047 + 0.540$ (Internal process Perspective (X3)) , $\hat{Y}(\text{ONESA.}) = 1.630 + 0.257$ (Internal process Perspective (X3)) , $\hat{Y}(\text{Ethic}) = 0.111 + 0.520$ (learning and Growth Perspective (X4)) +0.219 (Customer &StakeholderPerspective (X5)) +0.170 (Fiduciary Perspective(X2)) ,by standard scores ; $\hat{Z}(\text{Math.}) = 3.125$ (Internal process Perspective) – 2.455 (Fiduciary Perspective) , $\hat{Z}(\text{Thai}) = 1.965$ (The National office of Buddhism s policy), $\hat{Z}(\text{Eng.}) = 1.593$ (Internal process Perspective), $\hat{Z}(\text{ONESA.}) = 0.300$ (Internal process Perspective) , $\hat{Z}(\text{Ethic.}) = 0.568$ (learning and Growth Perspective) + 0.211 (Customer &StakeholderPerspective) + 0.214 (Fiduciary Perspective) .

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตา อนุเคราะห์ และเอาใจใส่ในการแก้ไขข้อบกพร่อง และให้คำแนะนำต่างๆอย่างดียิ่ง จาก ดร.วราภรณ์ ไทโยมา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์, รองศาสตราจารย์ ดร.รุจิร ภู่อาระ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์, รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร. ศิริพงษ์ เสภาภยณและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และตลอดถึงคณะผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ จนสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พระมหาอกร อุดมปญโญ รองศาสตราจารย์บุญนำ ทานสัมฤทธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิน งามประ โคน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมหมาย คูยอรัมย์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

และขอขอบพระคุณผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 1 ตลอดทั้งครูและหัวหน้าฝ่ายทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และคณะกรรมการสถานศึกษาทุกๆท่านที่ช่วยอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบคุณไปยัง ดร.รัชนิพร พุคยาภรณ์ พุกกะมาน อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีปทุม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิต อุ่อ่น คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยตลอดถึงคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้เปิด โอกาสให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาหาความรู้ในมหาวิทยาลัยศรีปทุม และขอเจริญพรขอบคุณไปยังเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุก ๆ ท่านที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยมาศึกษาอยู่ในสถาบันแห่งนี้ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลหลักสูตรบริหารการศึกษา จึงขอเจริญพรขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย.

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณประโยชน์ มีคุณค่าดี ผู้วิจัยขอน้อมความดีทั้งหมดนี้บูชาคุณบิดามารดา คุณครูอุปถัมภ์ อาจารย์ทุกท่านผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้มาให้จนมีความสำเร็จในวันนี้ได้ ด้วยจิตคารวะและบูชาคุณตลอดไป

พระภุชงค์ หนูมาก

มกราคม 2557

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	IV
กิตติกรรมประกาศ.....	VI
สารบัญ.....	VII
สารบัญตาราง	VIII
สารบัญภาพ	IX

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	3
ขอบเขตในการศึกษา.....	3
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	6
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
หลักการบริหารสถานศึกษา.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ.....	14
การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามแนวคิดดัชนีสมดุล (Balance scorecard).....	25
การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย.....	38
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
3 ระเบียบวิธีการศึกษา.....	66
วิธีการศึกษา.....	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	71
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	
ระเบียบวิธีการศึกษา.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	74
4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ	
ของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 1.....	76
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงาน	
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร ปัจจัยด้านกระบวนการ	
ภายใน ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา ปัจจัยด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ	
ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา.....	93
ตอนที่ 3 การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัด	
การศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.....	95
5	
บทสรุป.....	101
สรุปผลการวิจัย	102
อภิปรายผล.....	103
ข้อเสนอแนะ.....	116
บรรณานุกรม.....	118
ภาคผนวก.....	123
ประวัติผู้วิจัย.....	141

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1	ตารางแสดงการสุ่มของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 67
3.2	แสดงสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 69
3.3	แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา..... 73
4.1	ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ..... 77
4.2	แสดงค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับระดับปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร..... 80
4.3	แสดงค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับระดับปัจจัยด้านกระบวนการภายใน..... 83
4.4	แสดงค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับระดับปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา..... 86
4.5	แสดงค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับระดับปัจจัยด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง..... 88
4.6	แสดงค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา..... 91
4.7	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของ การจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา..... 94
4.8	การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาคณิตศาสตร์..... 96
4.9	การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาภาษาไทย..... 97
4.10	การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาภาษาอังกฤษ..... 98
4.11	การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ด้านผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสมศ. รอบที่สอง..... 99
4.12	การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน..... 100

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1 ภาพแสดง กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	7
2 ภาพแสดง รูปแบบระบบสังคมของสถานศึกษา.....	19
3 ภาพแสดง รูปแบบการประเมินประสิทธิผลองค์กร.....	19
4 ภาพแสดง รูปแบบการประเมินประสิทธิผลโรงเรียน.....	20
5 ภาพแสดง มุมมอง 4 ด้านของ Balanced Scorecard.....	26
6 ภาพแสดง แผนภูมิภาพการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย.....	40

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สังคมมีหน้าที่และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้สถาบันศาสนาเป็น ศูนย์การเรียนรู้ และกำหนดไว้ด้วยว่าการจัดการศึกษามีทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และ บูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในขณะที่สังคมไทยมีวัดในทาง พระพุทธศาสนา ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของคนไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน วัดสามารถ จัดการศึกษาตามแนวสากลผสมผสานกับการศึกษาตามแนวดั้งเดิม ในพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี ดังเช่นการจัดการศึกษาในรูปแบบของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ที่ทำหน้าที่ จัดการศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรในวัด ทั่วประเทศมีโรงเรียนชนิดนี้มากกว่า 410 แห่ง ทำ หน้าที่อบรมสั่งสอนพระภิกษุสามเณร ด้านวิชาการทางโลกควบคู่ไป กับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม แม้จะดำเนินงานจนประสบความสำเร็จในหลายๆด้าน แต่ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคการ ดำเนินงานอย่างมากมาย โดยภายใต้การสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

สภาพการณ์ที่เป็นอยู่ของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีประเด็นที่ ต้องได้รับการพัฒนาที่สำคัญอยู่หลาย ประเด็น ไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณภาพและมาตรฐานในการ จัดการศึกษา ในปัจจุบันของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับจาก สังคมในวงกว้าง ความไม่ชัดเจนในอัตลักษณ์ของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทที่ควรจะเป็นอย่างแท้จริงประสิทธิภาพของระบบการดำเนินการด้านการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษา ที่ยังไม่มีทิศทางการพัฒนา และขาดความชัดเจนในการสร้างเอกภาพการบริหารให้กับกลุ่มโรงเรียน และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด นอกจากนี้ยังพบว่า การสร้างพันธสัญญาการดำเนินงาน และการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ยังไม่ได้มีการกำหนดให้ มีขึ้นอย่างเป็นทางการมากนัก จะมีเพียงการดำเนินงานตามกรอบแนวปฏิบัติ ของสำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสำคัญ อีกทั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ไม่มี ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เด่นชัดพอ ที่จะเป็แนวทางของการจัดการศึกษาในบริบทพื้นที่นั้นๆ เพื่อ สร้างศาสนทายาท และดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชุมชน ในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ (กองพุทธศาสนศึกษา,2553 ,บทสรุป)

ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนประกอบด้วย 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่ 1 ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ โครงสร้างอาชีพอยู่ในภาคการค้าขาย รับจ้าง และรับราชการทำให้ชุมชนไม่มีเวลาว่าง (2) ปัจจัยด้านความเชื่อค่านิยม ได้แก่ สถานภาพความเป็นพระสงฆ์เป็นข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน (3) ปัจจัยด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่น ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับโรงเรียนมีน้อยส่งผลให้ความร่วมมือต่างๆ ลดลง การแบ่งเขตเทศบาลที่แยกชุมชนออกจากบริเวณพื้นที่ของโรงเรียน ส่งผลให้ชุมชนเข้าร่วมน้อยลง กลุ่มที่ 2 ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนเลื่อมความศรัทธาต่อพระสงฆ์และสามเณร การย้ายเข้าของประชาชนต่างพื้นที่ ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ชุมชนมีความรู้ไม่เพียงพอ กลุ่มที่ 3 ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ การแต่งตั้งผู้บริหารไม่มีระบบที่ชัดเจน และไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนบางส่วน ไม่มีระบบการคัดเลือกและให้ความดีความชอบแก่ครู (2) ปัจจัยด้านวิธปฏิบัติของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์น้อย โรงเรียนเป็นฝ่ายรับมากกว่าฝ่ายให้ (3) ปัจจัยด้านผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของสามเณร และ 5 แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ (1) ด้านวิชาการ ได้แก่ การอบรมคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษา สร้างเครือข่ายด้านวิชาการกับโรงเรียนสังกัดอื่นๆ อบรมให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับการทำหลักสูตรท้องถิ่น (2) ด้านงบประมาณ ได้แก่ จัดตั้งคณะกรรมการที่เป็นตัวแทนจากชุมชนขึ้นมาดูแล (3) ด้านบุคลากร ได้แก่ การพัฒนาคุณลักษณะของผู้จัดการโรงเรียน การพัฒนาคุณลักษณะของพระสงฆ์และสามเณร สร้างเครือข่ายครูกับโรงเรียนอื่น (4) ด้านบริหารงานทั่วไป ได้แก่ สร้างเครือข่ายกับ กศน. ร่วมกันจัดแหล่งเรียนรู้ให้ชุมชน โดยให้กศน. เข้ามาจัดกิจกรรมเสริมอาชีพให้ชุมชน จัดกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์กับชุมชน สร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ (ภัทรพร อุดพันธ์, 2551.บทสรุป)

การพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษานั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยทางการบริหาร เช่น ความรู้ ความสามารถของบุคลากร รูปแบบการบริหาร ทรัพยากร และปัจจัยสนับสนุน และความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ และกำหนดรูปแบบและวิธีดำเนินการที่เหมาะสม อันจะทำให้การบริหารจัดการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งการพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนพิจารณาได้จากการใช้ทรัพยากรในการบริหารโรงเรียน ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ การบริหารจัดการ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี ที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณลักษณะของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ซึ่งมีแนวโน้มเป็นปัญหาสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานทั้งในด้านคุณภาพการศึกษาโดยรวมของประเทศ ด้านคุณภาพของ

ผู้เรียนซึ่งเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศ ด้านการลงทุนทางการศึกษา ด้านประสิทธิภาพ และผลตอบแทนจากการดำเนินการทางด้านการจัดการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา และปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ในด้านการพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียน และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา รวมทั้งเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานทางการศึกษาในระดับกระทรวง เขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการศึกษาสภาพการในการจัดการการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 1 ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร นครปฐม และปทุมธานี ที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ (Objective)

1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

1.2.3 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

1.3 ขอบเขตในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตมุ่งเน้นไปที่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

1.3 1. ด้านเนื้อหา เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของการจัดการการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย

1.) ปัจจัยด้านนโยบาย (Policy) ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

2.) ปัจจัยด้านยุทธศาสตร์ (Strategy) การจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ตามแนวทางดัชนีสมดุล (Balance scorecard ประกอบด้วย 4 มุมมอง คือ

หนึ่ง มุมมองด้านประสิทธิผล (Fiduciary Perspective)

สอง มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal process Perspective)

สาม มุมมองด้านการเรียนรู้และพัฒนา (learning and Growth Perspective)

สี่ มุมมองด้านผู้รับบริการและมีส่วนเกี่ยวข้อง (Customer & Stakeholder Perspective)

3.) ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ได้แก่

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน (โดยพิจารณาจากผลคะแนน O-Net)
- 2) ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสมศ. รอบที่สอง
- 3) คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้เรียน

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง(sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานกลุ่มสาระการเรียนรู้ และคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 1 ในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร นครปฐมและปทุมธานี จำนวน 11 โรงเรียนมีผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา รวม 193 รูป/คน

1.3.3 ระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ มีนาคม พ.ศ.2555 ถึง สิงหาคม พ.ศ.2556

1.4 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 1 ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร นครปฐมและปทุมธานี ที่เข้าร่วมโครงการตามแผนยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

2. นโยบายสำนักงานพุทธพระพุทศาสนาแห่งชาติ หมายถึง แนวทางและกระบวนการดำเนินการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลที่ดี โดยการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและนำแนวคิดดัชนีสมดุล มาใช้ในการบริหารจัดการทั้ง 4 มุมมอง คือ 1) มุมมองประสิทธิผล 2) มุมมองกระบวนการภายใน 3) มุมมองการเรียนรู้และพัฒนา 4) มุมมองด้านผู้เรียนและมีส่วนเกี่ยวข้อง

3. ยุทธศาสตร์ในการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กลยุทธ์หรือแนวทาง ที่สถานศึกษานำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา คือ แนวคิดดัชนีสมดุล ซึ่งประกอบด้วย 4 มุมมอง ได้แก่ (1) มุมมองประสิทธิผล (2) มุมมองกระบวนการภายใน (3) มุมมองการเรียนรู้และพัฒนา และ (4) มุมมองผู้เรียนและมีส่วนเกี่ยวข้อง

3.1) มุมมองด้านประสิทธิผล (Fiduciary Perspective) หมายถึง ความสำเร็จของภารกิจ ประกอบด้วย 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไป สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

3.2) มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal process Perspective) หมายถึง การจัดการโครงสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา การบริหารจัดการ การสร้างแรงจูงใจและภาวะผู้นำ ในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย การแปลงนโยบาย การจัดทรัพยากร การวางแผน และการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

3.3) มุมมองด้านการเรียนรู้และพัฒนา (Learning and Growth Perspective) หมายถึง กระบวนการด้านการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรและครู การสื่อสารและเทคโนโลยี ในการจัดการเรียนรู้ มีการตรวจสอบติดตามและการมีวัฒนธรรมขององค์กรที่ดีในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

3.4) มุมมองด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Customer & Stakeholder Perspective) หมายถึง ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญ กลุ่มที่ 1 ซึ่งได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน(บวร)ประกอบด้วย ผู้ปกครองนักเรียนและเจ้าอาวาสวัดที่พระภิกษุสงฆ์ผู้ที่เรียนอาศัยอยู่ (วัด) และคณะผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา (โรงเรียน) และมีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาที่ได้ดำเนินการไป

4. ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยได้มุ่งเน้น ประเด็นหลัก คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสมศ. 3) คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งทำให้ ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ

4.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน หมายถึง ผลคะแนนจากการสอบ O-Net ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่สาม โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

4.2) ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสมศ. หมายถึง ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดย สมศ.ในรอบที่สอง

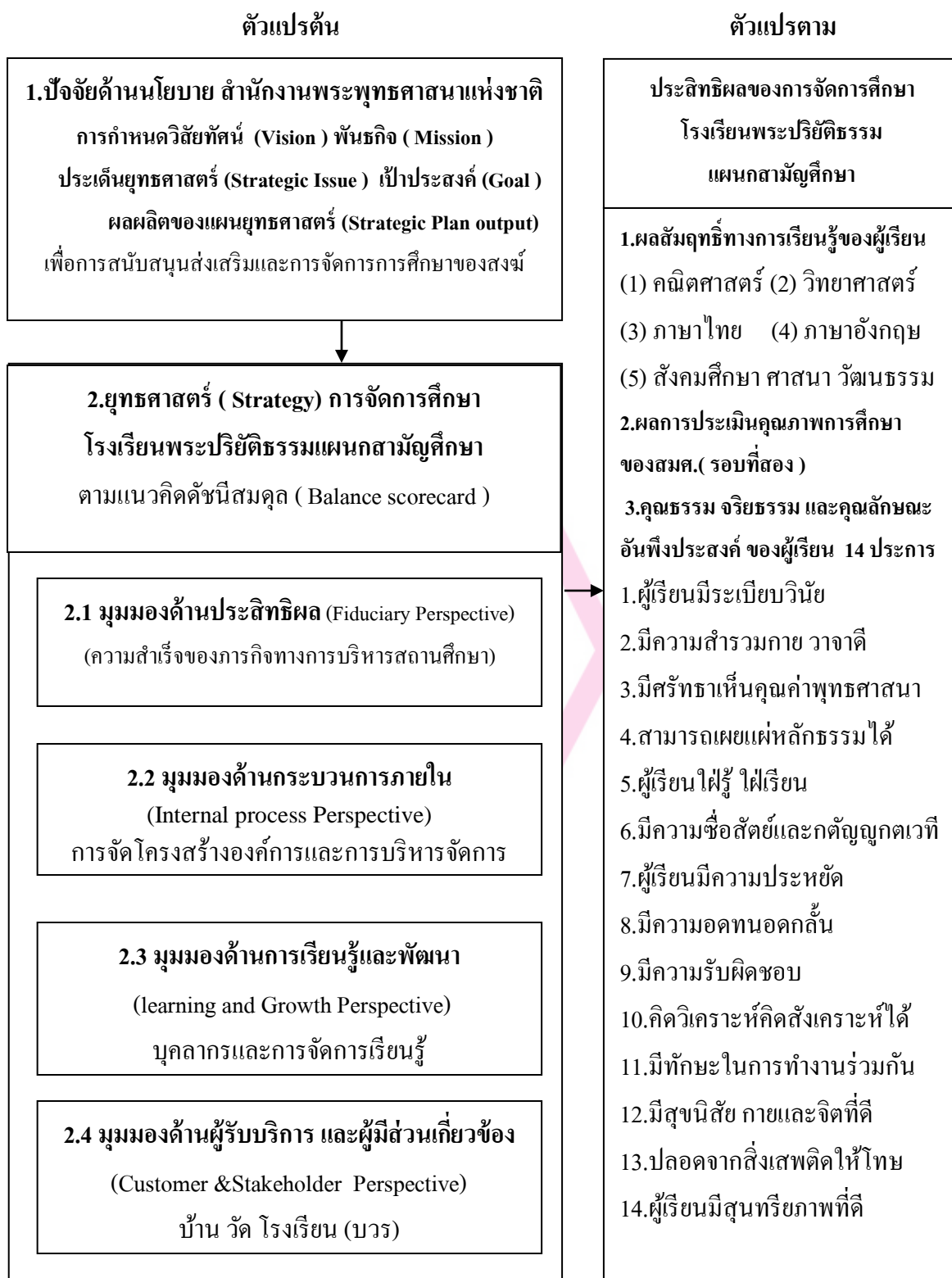
4.3) คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ใน โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มี 14 ประการ ได้แก่ 1.) ผู้เรียนมีระเบียบวินัย และปฏิบัติตนเหมาะสมกับสมณสาธูป 2.) ผู้เรียนมีความสำรวมกาย วาจา บุคลิกภาพที่ดี 3.) ผู้เรียนเห็นคุณค่า ศรัทธาในพระพุทธศาสนา และมีเจตคติที่ดีต่อการเป็นศาสนทายาท 4.) ผู้เรียนมีความสามารถเผยแผ่หลักธรรมทางพุทธศาสนา 5.) ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาเรียนรู้ 6.) ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ มีความกตัญญู

กตเวที 7.) ผู้เรียนมีความประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตน และส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและพอประมาณ 8.) ผู้เรียนมีความอดทนอดกลั้น 9.) ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกที่เห็นประโยชน์แก่ส่วนรวม อนุรักษ์ศิลป วัฒนธรรม พัฒนาสิ่งแวดล้อม และภูมิใจในภูมิปัญญาไทย 10.) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ 11.) ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 12.) ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี และการเคลื่อนไหว การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับสมณสาธูป 13.) ผู้เรียนปลอดจากสิ่งเสพติดให้โทษละสิ่งมอมเมา และ 14.) ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา ในการวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อคนหรืออย่างอิสระเหมาะสมกับสมณสาธูป

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
2. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ภายในของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
3. สามารถนำผลการศึกษามาพัฒนาการจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ให้มีประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้นต่อไปได้

กรอบแนวความคิด (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษา
โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 หลักการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน

ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดองค์การ

2.2.1 ความหมายการจัดองค์การ

2.2.2 แนวคิดประสิทธิผลขององค์การ

2.2.3 การประเมินประสิทธิผลองค์การ

2.2.4 สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามแนวคิดบวร

2.2.5 การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาของ
บ้าน วัด โรงเรียน (บวร)

2.3 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามแนวคิด ดัชนีสมดุล (Balance scorecard)

2.3.1 ความเป็นมา และการประยุกต์ใช้ Balanced Scorecard

2.3.2 มุมมองด้านประสิทธิผล (Fiduciary Perspective)

2.3.3 มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective)

2.3.4 มุมมองการเรียนรู้และการเติบโต (Learning and Growth Perspective)

2.3.5 มุมมองด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย (Customer Perspective)

2.3.6 แนวคิด เกี่ยวกับความพึงพอใจ

1) ความหมายความพึงพอใจ

2) แรงจูงใจที่ทำให้เกิดความพอใจ

3) การวัดความพึงพอใจ

2.4 การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย

2.4.1 ความเป็นมาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

2.4.2 การจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

2.4.3 นโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

2.4.4 ปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักการบริหารสถานศึกษา

สืบเนื่องมาจากการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกคนมีส่วนร่วม สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา(ในบทบัญญัติมาตรา39)<http://voc.knw.ac.th/pbl/blog/wp-content/uploads/2010/09.ppt>

ตาม พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไข 2545) มาตรา 39

“มาตรา39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง”กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ บัญญัติให้สถานศึกษาเป็น “นิติบุคคล” ได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาทั้ง ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

จุดมุ่งหมายสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล

1. มีอิสระ
2. มีความเข้มแข็งในการบริหารงาน
3. มีความคล่องตัว รวดเร็ว
4. สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่น ทำให้สามารถจัดหารายได้ ผลประโยชน์ และระดมทรัพยากรมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาได้มากขึ้น

แนวทางส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล

ได้นำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือที่เรียกว่า“ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา หลักการดังกล่าวได้แก่

1. หลักนิติธรรม	4. หลักการมีส่วนร่วม
2. หลักคุณธรรม	5. หลักความรับผิดชอบ
3. หลักความโปร่งใส	6. หลักความคุ้มค่า

ขอบข่ายและกิจการบริหารและจัดการศึกษาศึกษา

การบริหารวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของศึกษาศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัย เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น
2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก
3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

ขอบข่ายงานบริหารวิชาการ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การบริหารงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหาร งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้ง จัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้น ต่อผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระ โปร่งใส ตรวจสอบได้
2. เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ
3. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายการบริหารงานงบประมาณ

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน
6. การบริหารบัญชี
7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคล ให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน เป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้องรวดเร็ว เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
2. เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
3. เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ โดยยึดมั่นใน ระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
4. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่ายการบริหารงานบุคคล

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
3. การออกจากราชการ
4. วินัยและการรักษาวินัย
5. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

การบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใสศรัทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

ขอบข่ายการบริหารงานทั่วไป

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
3. การออกจากราชการ
4. วินัยและการรักษาวินัย
5. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
6. งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ
7. การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ
8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
10. การรับนักเรียน
11. การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
13. งานส่งเสริมกิจการนักเรียน
14. งานประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
15. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคลชุมชน องค์กร
หน่วยงาน และสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา
16. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
17. การจัดระบบการควบคุมในหน่วยงาน
18. งานบริการสาธารณะ
19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

โดยสรุป การศึกษาเป็นกระบวนการให้และรับความรู้และประสบการณ์ การปรับเปลี่ยนทัศนคติการสร้างจิตสำนึก การเพิ่มพูนทักษะ การทำความเข้าใจให้กระจ่าง การอบรมปลูกฝังค่านิยม การถ่ายทอดศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของสังคม การพัฒนาความคิด โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บุคคลมีความเจริญงอกงามทางปัญญา มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม มีค่านิยมที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข แต่เมื่อสังคมขยายตัวมากขึ้นจนปัจจุบันกลายเป็นสังคมระดับประเทศ การให้การศึกษาต้องเป็นไปอย่างระบบ ต้องมีการจัดการ มีเป้าหมาย มีรูปแบบกระบวนการ มีการลงทุนและมีผู้รับผิดชอบ ดังที่เราเรียกโดยรวมว่า **การจัดการศึกษา** คือ ทำทุกอย่างอย่างเป็นระบบที่ทุกส่วนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน คำว่า **การจัดการ** นั้นเป็นคำรวมที่ครอบคลุมการดำเนินการบางสิ่งบางอย่างโดยมีเป้าหมายที่มุ่งบรรลุอย่างชัดเจน มีการกำหนดรูปแบบกระบวนการ

มีการจัดองค์การ มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบชัดเจน มีการจัดสรร งบประมาณและทรัพยากรอื่นๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ ผู้ดำเนินการ เทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้เกิดผลตามเป้าหมายที่กำหนด กระบวนการทั้งหมดนี้คือการจัดการ ซึ่งต้องกระทำอย่างเป็นระบบ มีแผนมีเป้าหมาย มีผู้รับผิดชอบ และมีเครื่องมือกลไกที่นำไปสู่ความสำเร็จได้ ทั้งนี้ การจัดการศึกษาก็คือ กระบวนการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาใน กระบวนการจัดการศึกษานี้ มีบุคคลหลายคนและหลายหน่วยงานเข้ามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็น ครอบครัว พรรคพวกเพื่อนฝูงญาติมิตร ชุมชน ประชาคม เอกชน สื่อมวลชน วัด โรงเรียน และที่สำคัญมากคือรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ ซึ่งรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยสังคมที่มี ขนาดใหญ่โตกว้างขวาง มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีการประกอบอาชีพหลากหลาย เนื้อหาของการศึกษายังต้องมีความหลากหลาย แต่ขณะเดียวกันการจัดการศึกษาก็ต้องมุ่งธำรงรักษา เอกภาพร่วมกันของสังคมไว้ด้วย สาระของการศึกษาจึงต้องครอบคลุมทั้งเรื่องวิถีการดำรงชีวิต การประพฤติปฏิบัติตน ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ประสบการณ์และความเป็นไปของสังคมในอดีต ปัจจุบัน และที่จะไปสู่ออนาคต รวมทั้งเรื่องความรู้ ความเข้าใจและเทคนิควิธีการประกอบอาชีพ การจัดการศึกษาอย่างเป็นทางการหรือในระบบ ส่วนใหญ่จัดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงาน เฉพาะด้านที่ตั้งขึ้นมาทำหน้าที่ปลูกฝังทักษะ ความรู้ และค่านิยมแก่ผู้เรียน แต่โรงเรียนหรือ สถานศึกษาก็ไม่ใช่เป็นช่องทางเดียว ในโลกที่พัฒนาการด้านสื่อและเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาสามารถทำได้อย่างหลากหลาย เพื่อสอดคล้องกับความต้องการของ กลุ่มเป้าหมายเฉพาะแต่ละกลุ่ม เช่น การศึกษานอกโรงเรียน การจัดการศึกษาในครัวเรือน การจัดการศึกษาโดยชุมชน การศึกษาทางไกลผ่านสื่อประเภทต่างๆ เป็นต้น การจัดการศึกษาใน ภาพรวมเป็นเรื่องที่สังคมและผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทุกระดับต้องร่วมมือกัน เพื่อให้ เกิดขึ้นได้ บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมี ประสิทธิภาพ (ปรัชญา เวสารัชช ,2545 . หน้า 2-5)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดองค์การ

2.2.1 ความหมายการจัดองค์การ

องค์การ หมายถึง การรวมกำลังของบุคคล ตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อดำเนินกิจการอย่าง ใดอย่างหนึ่งตามความมุ่งหมาย อย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันองค์การจะดำรงอยู่ได้เพราะการ ติดต่อดูแลสารกัน ทุกคนที่ร่วมงานมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานภายในที่จะปฏิบัติงานตามกฎเกณฑ์ และระเบียบที่หน่วยงานวางไว้ เพื่อให้เป้าหมายที่ตั้งไว้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของคนทุก คน ระบบบริหารหรือแนวทางปฏิบัติงานในองค์กร การปฏิบัติงานภายในองค์กรจะต้องมีกำหนดไว้

อย่างชัดเจน ระบบบริหารหรือแนวทางปฏิบัติงานภายในองค์กรจะต้องมีระเบียบแบบแผนที่รัดกุม การจัดองค์การของโรงเรียนปริยัติธรรม มีสาระสำคัญที่ควรจะได้ศึกษาดังต่อไปนี้
ความหมายของการจัดองค์การ มีนักวิชาการทางบริหารให้ความหมายไว้ ดังนี้

อองรี ฟาโยล (อ้างถึงใน สุวกิจ ศรีปัดดา, 2522, หน้า 61) ให้ความหมายว่า การจัดองค์การ หมายถึง ภาระหน้าที่ผู้บริหาร โดยจำเป็นต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่างๆ และอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของและตัวคนอยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานของ องค์กรบรรลุผลสำเร็จใช้ได้

ลูเชอร์ กูติก (อ้างถึงใน วิทยุ โสธร, 2537, หน้า 65) ให้ความหมายว่า การจัดองค์การ หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหารโดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจนพร้อมด้วยกำหนดลักษณะ และวิธีการติดต่อกัน ประชาสัมพันธ์กันตามลำดับขั้นตอนอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นกันไป

วิลเลียม เอช. นิวแมน (อ้างถึงใน วิทยุ โสธร, 2537, หน้า 15) อธิบายว่า การจัดองค์การ หมายถึง กระบวนการในการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรภายในองค์กร โดยอาศัย ความสัมพันธ์ในตำแหน่งหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบ เปรียบเสมือนตั้งความสัมพันธ์ของชิ้นส่วนต่างๆ ใน เครื่องจักรกลหนึ่งๆ ซึ่งต่างมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ เพื่อประสิทธิภาพของเครื่องจักรกลนั้น

กล่าวโดยสรุปการจัดองค์การ หมายถึง การจัดระบบ กำหนดอำนาจหน้าที่ภารกิจภายใน องค์กร เพื่อให้การบริหารงานภายในองค์กรนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการในการจัดองค์การ หมายถึง ขั้นตอนพร้อมองค์ประกอบในการดำเนินงานใน การจัดองค์การ ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้รายละเอียด ดังนี้

วินัย สมมิตร สมัย รื่นสุข และสุนทร ศรีรักษา (2537, หน้า 74-81) ได้จำแนกกระบวนการ จัดองค์การเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การกำหนดหน้าที่การงาน
- 2) การแบ่งการทำงาน
- 3) การรวมและการกระจายอำนาจในการจัดองค์การ
- 4) การจัดหน่วยงานที่สำคัญขององค์กร
- 5) การส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างหน่วยงานต่างๆ
- 6) การจัดการสายการบังคับบัญชา
- 7) การจัดช่วงการบังคับบัญชา
- 8) การกำหนดความรับผิดชอบ

เอกชัย กีสุขพันธ์ (2538, หน้า 6) ได้จำแนกกระบวนการจัดองค์การ เป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การกำหนดเป้าหมายขององค์การ
- 2) การสร้างนโยบาย แผนงาน และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
- 3) การพิจารณาภารกิจ หรือหน้าที่ ซึ่งต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
- 4) การจัดกลุ่มภารกิจหรือหน้าที่พร้อมทั้งกำหนดบุคคลและทรัพยากรสนับสนุน

การปฏิบัติงาน

- 5) การมอบหมายงาน อำนาจ หน้าที่ให้หัวหน้างานหรือผู้รับผิดชอบงานในแต่ละกลุ่มภารกิจ

- 6) ประสานการปฏิบัติงานของแต่ละกลุ่มภารกิจ ทั้งแนวตั้งและแนวนอน

กล่าวโดยสรุปกระบวนการจัดองค์การจำแนกเป็น 7 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดอำนาจหน้าที่ที่งานภายในองค์การ การมอบหมายงาน การส่งเสริมสัมพันธภาพในองค์การการควบคุมบังคับบัญชา การสั่งการและวินิจฉัยงาน การกำหนดภาระงานของบุคลากรและการกำหนดคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของบุคลากร

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การ

เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของ ผู้บริหารองค์การในหน่วยงานราชการ หรือ องค์การที่ให้บริการสาธารณะคือประสิทธิผลขององค์การ หรือผลงานสำเร็จตามภารกิจการองค์การ ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างรวดเร็วกระทบต่อการดำเนินงานในองค์การ ผู้บริหารต้องหากลยุทธ์การดำเนินงานที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานองค์การมีหลายปัจจัยและที่สำคัญที่สุด คือ “คน” เพราะคนเป็นผู้ใช้ปัจจัยอื่นๆ ในการดำเนินงานและเป็นที่มาของประสิทธิผล และประสิทธิภาพสูงสุดขององค์การ ซึ่งคนทำงานในองค์การใช้เวลาส่วนใหญ่ หรือส่วนหนึ่งของชีวิตในการทำงานในแต่ละวันไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆจึงสัมพันธ์เชื่อมโยงสนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เพื่อให้การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ บรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ความหมายของประสิทธิผลขององค์การ

ประสิทธิผลขององค์การ (Effectiveness) มีนักวิชาการให้ความหมายแตกต่างกันตามสาขาวิชา ส่วนใหญ่ให้ความหมายว่าเป็นแนวทางที่ทำให้เกิดความสำเร็จของงาน เช่น นักเศรษฐศาสตร์ให้ความหมายประสิทธิผลคือผลกำไร หรือผลประโยชน์จากการลงทุน ผู้จัดการฝ่ายการผลิต ให้ความหมาย ประสิทธิผลคือคุณภาพและปริมาณของผลผลิตหรือสินค้าและบริการ นักสังคมสงเคราะห์ให้ความหมาย ประสิทธิผลคือคุณภาพชีวิตของผู้รับบริการ(Steers, 1977:1) ซึ่งนักวิชาการให้ความหมายต่างๆกัน ดังนี้

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 667) ให้ความหมาย ประสิทธิภาพองค์การ หมายถึง ผลสำเร็จ ที่เป็นการใช้ทรัพยากร โดยคำนึงถึงเป้าหมาย

กิปสันและคณะ (Steers, 1977: 55, Gibson and Others, 1994: 812: 23) ให้ความหมาย ประสิทธิภาพองค์การ หมายถึง การกระทำหรือความพยายามใดๆ ที่มีจุดมุ่งหมายได้รับผลสำเร็จ เกิดขึ้นเป็นการกระทำหรือความพยายามซึ่งจะมีประสิทธิภาพสูงหรือต่ำขึ้นกับว่าตรงและครอบคลุมตามที่ต้องการหรือไม่ด้านปริมาณ คุณภาพ และการใช้พลังงานมากน้อยเพียงใด

กอร์ดอน และคณะ(Gordon & Others, 1964 : 14) ให้ความหมาย ประสิทธิภาพองค์การ หมายถึง ระดับความสามารถของกระบวนการผลิตที่ทำให้เกิดผลผลิตตามที่กำหนด

ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 1991: 51), ฮอล(Hall, 1991 : 249) กล่าวว่าประสิทธิผล องค์การ หมายถึง ความสามารถขององค์การในการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้ ทรัพยากรที่หาได้ยากและมีคุณค่า เพื่อนำไปสนับสนุนการดำเนินงานขององค์การ

เอทซิโอนี(Etzioni, 1964: 8) ให้ความหมายประสิทธิผลองค์การ หมายถึง ระดับที่องค์การ ได้ตระหนักถึงเป้าหมายขององค์การที่ต้องการทำให้บรรลุ

ตำนักงบประมาณ (2545: 1-6) กล่าวว่าประสิทธิผลองค์การ(Effectiveness) หมายถึง การบรรลุเป้าหมายของการใช้ทรัพยากรการบริหาร กิจกรรม ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหาร องค์การที่กำหนดในแผนการดำเนินงาน

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพองค์การ หมายถึง ความสามารถขององค์การในการบริหารงานตาม บทบาทภารกิจที่กำหนดได้แก่ คุณภาพของผู้เรียน การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมได้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด โดยมีพัฒนาการของการ บริหารงานในระดับที่เพิ่มขึ้น

2.2.3 การประเมินประสิทธิผลองค์การ

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าสังคมและสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และมี ผลกระทบต่อการดำเนินงานองค์การ การประเมินผลการดำเนินงานองค์การ จึงต้องใช้การประเมิน เชิงระบบ เพราะการดำเนินงานในองค์การมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ไม่มีรูปแบบ การประเมินใดที่สามารถประเมินผลการดำเนินงานองค์การได้ครอบคลุม มีผู้เสนอแนวทางการ ประเมินประสิทธิผลขององค์การไว้หลายคนดังจะได้นำเสนอต่อไปนี้

การประเมินประสิทธิผลองค์การของประสิทธิผลองค์การของฮอยและมิสเกล (Hoy&Miskel)

ฮอยส์ และมิสเกล(Hoy & Miskel, 2005: 289-292) กล่าวว่า การประเมินประสิทธิผลองค์การ ควรใช้หลายๆเกณฑ์เพราะแต่ละเกณฑ์มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เพราะองค์การมีเป้าหมายและ วัตถุประสงค์มากกว่าหนึ่งเป้าหมาย เป้าหมายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความคาดหวังที่แตกต่างกัน จึงต้องใช้เกณฑ์การวัดประสิทธิผลแบบพหุเกณฑ์เพื่อสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่

แตกต่างกัน การประเมินผลองค์การจึงใช้แบบบูรณาการ โดยกระบวนการดำเนินงานในองค์การมีความสัมพันธ์กันเป็นระบบ ประกอบด้วยบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต(Context-Input-Transformation Process-Output)(Hoy&Miskel, 2005:18-38)

1. บริบทเป็นคุณลักษณะองค์การ ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในองค์การ เป็นองค์ประกอบพื้นฐานขององค์การ ด้านบทบาท พันธกิจ สภาพแวดล้อมภายในองค์การเป็นปัจจัยที่สามารถควบคุมได้ ส่วนปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อองค์การไม่สามารถควบคุมได้ เป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม กฎหมาย การเมือง เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการศึกษา

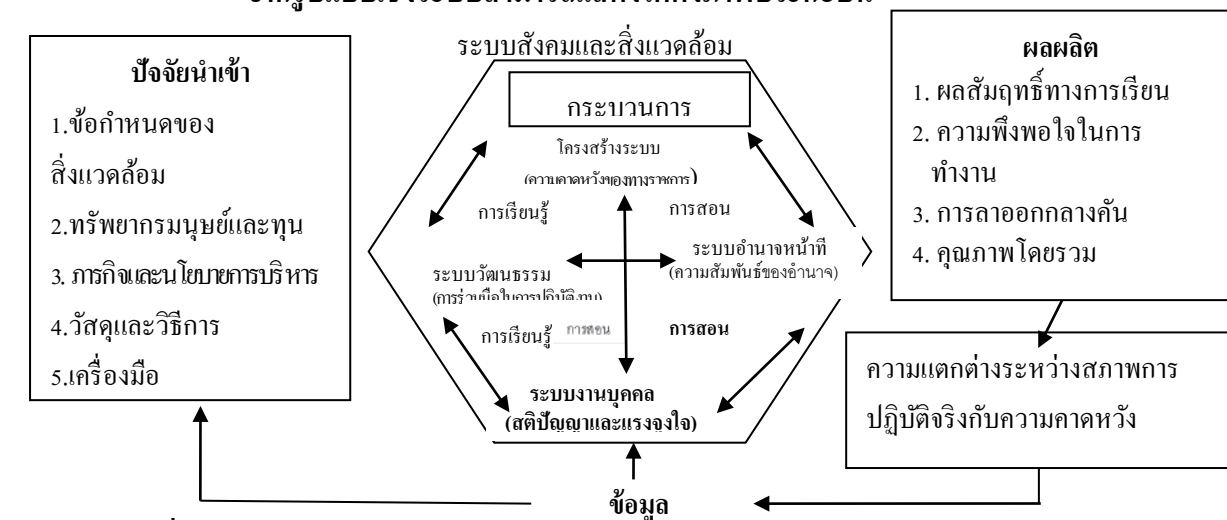
2. ปัจจัยนำเข้าหรือสิ่งป้อน เป็นปัจจัยหรือองค์ประกอบสำคัญที่ต้องใช้ในการดำเนินงานขององค์การตามบทบาทและภารกิจ เป็นทรัพยากรด้านนักเรียน อาจารย์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนด้านต่างๆ ๑ เงินงบประมาณ และการสนับสนุนจากชุมชน วัสดุอุปกรณ์อาคารสถานที่ สิ่งก่อสร้าง เทคโนโลยี เอกสารตำรา หลักสูตรฯ

3. กระบวนการ เป็นลักษณะงานที่ปฏิบัติ ประกอบด้วย นโยบายการบริหาร การเรียนการสอน กิจกรรมการสอน กิจกรรมพิเศษ การวัดผล การศึกษาวิจัย และการสนับสนุนฯความเชื่อ ฮอย และ มิสเกล (Hoy & miskel, 2005: 18-38, 270-298)กล่าวว่ากระบวนการจะเปลี่ยนสภาพของปัจจัยนำเข้าสู่ผลผลิตโดยมีปัจจัยเกี่ยวข้อง 3 ปัจจัยคือ 1)โครงสร้างองค์การ ที่มีลักษณะราชการ มีตำแหน่งหน้าที่ มีลำดับชั้นการดำเนินงานตามลำดับการบังคับบัญชา มีความสัมพันธ์กับอำนาจหน้าที่และการตัดสินใจ 2) ระบบบุคลากร ซึ่งประกอบด้วยความต้องการ สติปัญญา แรงจูงใจ และ3)ระบบวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมร่วม ความเชื่อ เกณฑ์และมาตรฐานองค์การ การบูรณาการความคิด การสื่อสารของสมาชิกยอมรับผู้อื่น ความสามัคคี ฯลฯ และ4)ระบบอำนาจหน้าที่ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงาน

4. ผลผลิต หรือผลการดำเนินงาน เป็นผลที่ได้รับจากกระบวนการเปรียบเทียบระดับความสำเร็จกับเป้าหมายที่กำหนด ประกอบด้วย 1) ด้านนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความคิดสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง แรงบันดาลใจ ความคาดหวัง การเข้าร่วมประชุม การสำเร็จการศึกษา และการลาออก 2)ด้านครู เป็นความพึงพอใจในการทำงาน การขาดประชุมเสมอๆ การสมัครงาน 3)ด้านการบริหาร เป็นความพึงพอใจในการทำงาน งบประมาณสมดุล โรงเรียนมุ่งสู่เป้าหมายที่กำหนด

5. ข้อมูลป้อนกลับ เป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานหรือการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุง หรือเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานเพื่อให้งานบรรลุตามภารกิจองค์การ

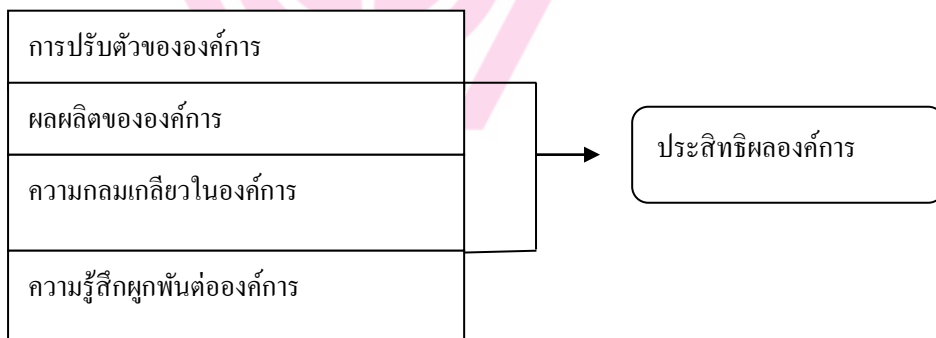
จากรูปแบบเชิงระบบสามารถแสดงได้ดังภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 รูปแบบระบบสังคมของสถานศึกษา(Social System Model for School)

ที่มา: Hoy & Miskel, 2005:31,271

รูปแบบการประเมินประสิทธิผลโรงเรียนจึงใช้แนวคิดการประเมินประสิทธิผลโรงเรียนที่บูรณาการด้านการปรับตัวขององค์กร(Organizational Adaptation) ผลผลิตขององค์กร(Organizational Productivity)ความกลมเกลียวในองค์กร (Organizational Cohesiveness) ความรู้สึกผูกพันต่อองค์กร (Organizational Commitment) ฮอยส์และมิสเกล(Hoy & Miskel, 1998: 465)

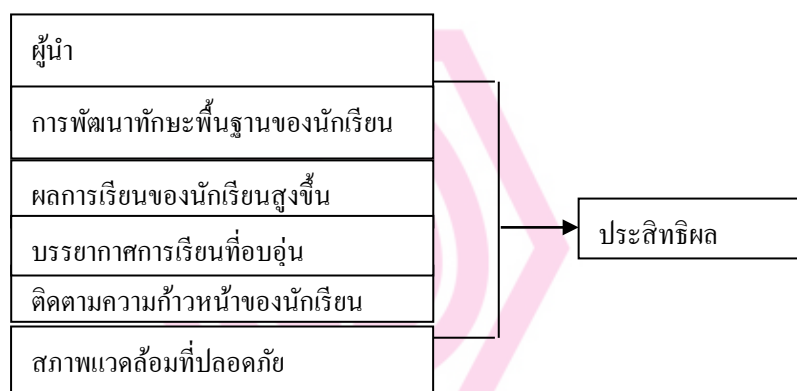

ภาพประกอบที่ 3 รูปแบบการประเมินประสิทธิผลองค์กร

ฮอยส์และมิสเกล(Hoy & Miskel, 2005: 275) เสนอว่าในยุคสังคมเปิด การประเมินประสิทธิผลองค์กรต้องใช้ทฤษฎีระบบซึ่งประกอบด้วย 1)ปัจจัยนำเข้า ด้านทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรต่างๆ 2)กระบวนการ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในและโครงสร้างองค์กร และ 3)ผลผลิต เป็นผลสัมฤทธิ์ขององค์กร คือการประเมินที่พิจารณา 1) ความสามารถในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้บรรลุเป้าหมาย และ2) ความสามารถดำรงอยู่ได้ในสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งความหมายประสิทธิผลขององค์กรตามแนวทางเชิงระบบ

หมายถึง ระดับความสามารถขององค์กรในการแสวงหาทรัพยากรนำเข้าและวิธีการที่นำเข้าสู่กระบวนการผลิตเพื่อแปรสภาพเป็นผลผลิตหรือบริการ ชำรงรักษาเสถียรภาพและความสมดุลของระบบย่อยภายในองค์กร โดยให้ความสำคัญกับมนุษย์สัมพันธ์ในองค์กร และการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เกณฑ์ตัวชี้วัดผลการประเมินคือ 1)ความสามารถขององค์กรในการแสวงหาทรัพยากรจากภายนอก 2)ความสามารถในการเข้าใจสภาพแวดล้อมภายนอก 3)ความสามารถในการชำระรักษาการดำเนินงานขององค์กร 4)ความสามารถขององค์กรในการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อม

ฮอยส์และมิสเกล(Hoy & Miskel, 2005: 281;citing Edmons,1979)เสนอการประเมินประสิทธิผลโรงเรียน 6 ด้าน คือความเป็นผู้นำของผู้บริหาร การให้ความสำคัญกับทักษะพื้นฐาน ความคาดหวังให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูง บรรยากาศที่ปลอดภัยและอบอุ่น การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบเรียบร้อย

ภาพประกอบที่ 4 รูปแบบการประเมินประสิทธิผลโรงเรียน

ดังนั้นการบรรลุประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ ด้านการการผลิต การบริการวิชาการ การทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริหาร จึงเหมาะสมที่จะใช้การประเมินแบบบูรณาการ ของฮอย และ มิสเกล (Hoy & Miskel ,2005:281;Citing Edmons, 1979) ที่กำหนดปัจจัยประสิทธิผลองค์กร คือ โครงสร้างองค์กร ระบบบุคลากร วัฒนธรรมองค์กร และระบบอำนาจหน้าที่ และประสิทธิผลของความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ความคาดหวังผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูง บรรยากาศที่ปลอดภัยและอบอุ่น ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาทั้งสิ้น

2.2.4 สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามแนวคิด บวร

2.2.4.1. สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ตามแนวคิด(บวร) บ้าน วัด

โรงเรียน

ความเป็นมา ของแนวคิด บ้าน วัด โรงเรียน

ในการพัฒนาการศึกษาตามระบบโครงสร้างทางสังคม บ้าน วัด โรงเรียน รวมเรียกย่อๆว่า “บวร” คำว่า “บวร” ตามพจนานุกรมคำนี้มีความหมายถึง ประเสริฐหรือล้ำเลิศ นอกจากนี้ยังเป็นคำราชาศัพท์ที่ใช้กันในราชสำนักและแม่จะฟังดูห่างไกล แต่แท้จริง “บวร” อยู่ใกล้ชิดเกี่ยวพันกับคนไทยมากที่สุด ยิ่งถ้าทราบถึงแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีชื่อว่า “บวร” จะยิ่งเข้าใจความหมาย “บวร” นอกจากนี้มีความหมายข้างต้นด้วยพระอัจฉริยภาพในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงมองคำนี้ด้วยความลึกซึ้งและละเอียดอ่อน ยิ่งไปกว่านั้นทรงใช้อธิบายลักษณะความสัมพันธ์ภายในสังคมแบบไทยๆ ลักษณะโครงสร้างทางสังคมไทยในมุมมองกว้างอย่างครอบคลุมยากจะหาผู้ใดในแผ่นดินคิดได้เสมอเหมือน คำว่า “บวร” เกิดจากการนำอักษรสามตัวมาเรียงต่อกันจนเกิดเป็นคำที่มีความหมายตามแนวพระราชดำริ อักษรทั้งสามตัวซึ่งมีความหมายในตัวเองเป็นความหมายที่ผูกพันและคุ้นเคยตลอดมาเริ่มจาก

บ.ไปไม้ แทนความหมายด้วยคำว่า บ้าน ซึ่งบ้านคือที่พักอาศัยหรือครอบครัวก็ได้ บ้านให้ความรักความอบอุ่นผูกพัน แม้จะเป็นหน่วย หรือสถาบันที่เล็กที่สุดในโครงสร้างของสังคมใหญ่ๆ เป็นพื้นฐานซึ่งเล็กที่มีความหมายสำคัญมาก

ว.แหวน แทนความหมายด้วย คำว่า วัด วัดเปรียบเสมือนศูนย์กลางทางจิตใจของคนไทยมาแต่ครั้งอดีตเป็นสถาบันที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ อบรมสั่งสอนคนในชุมชนรอบ ๆ วัด ให้ประพฤติถูกทำนองคลองธรรม วัดนอกจากจะเป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจของพระสงฆ์แล้ว สำหรับชาวบ้านยังเป็นสถานที่ให้คนในชุมชนพบปะกัน ใครเดือดเนื้อร้อนใจก็มาปรึกษากัน กลับจากวัดก็ได้คำสอนดี ๆ กลับไปมากมาย อย่างที่ทราบกันดีว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเสรีภาพในการนับถือศาสนาซึ่งทุกศาสนาไม่ว่าจะเป็นอิสลาม คริสต์ ล้วนมีหลักคำสอนให้ผู้คนประพฤติและปฏิบัติดีโดยนัย ว.แหวนจึงหมายถึงรวมถึงศาสนาต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่แผ่นดินไทย

ร.เรือ แทนความหมายด้วยคำว่า โรงเรียน โรงเรียนคือสถานที่ที่ให้ความรู้อย่างมีแบบแผนสำหรับเยาวชนซึ่งจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ภาระของโรงเรียนอาจดูเหมือนอยู่ข้างในปัจจุบันเนื่องจากโรงเรียนต้องดูแลเหล่าลูกศิษย์เหมือนลูกหลานของตน นอกจากนี้โรงเรียนจะต้องให้ความรู้ทางวิชาการอย่างเต็มที่รวมถึงทำให้ศิษย์เป็นคนดีแก่สังคม จากคำจำกัดความและความสัมพันธ์ของสิ่งเหล่านี้ที่เกิดขึ้นล้วนเกิดจากคำว่า “บวร” ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมองเห็นซึ่งหากให้ความสำคัญกับสามสิ่งนี้ดังที่พระองค์ทรงมองสังคมไทยที่ประเสริฐดีเลิศ ในความหมายของคำว่า “บวร” ก็จะบังเกิดขึ้น

2.2.5 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาของบ้าน วัด และโรงเรียน (บวร)

การทำ “บวร” ประสานกันอย่างลงตัวไม่ได้เป็นเรื่องยากหรือต้องลงทุนอะไรมาเกินไป แค่ปัจจุบันสังคมไทยที่อบอุ่นแบบอดีต ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนผูกพันกันมานานตั้งแต่สังคมไทยยังไม่มีโรงเรียน วัดต้องรับภาระในการให้ความรู้กับคนในชุมชนควบคู่ไปกับการสอนให้ทำความดี วัดจึงผูกพันกับชุมชนมากกว่าปัจจุบัน ความสัมพันธ์ลักษณะนี้จึงไม่ได้หมายถึง วัดในพระพุทธศาสนา เพียงอย่างเดียว ในชุมชนศาสนาอื่นหากมีที่ประกอบศาสนกิจก็ถือเป็นศูนย์รวมจิตใจคอยชี้นำคนในชุมชนให้ทำความดีเช่นเดียวกัน ด้วยสถานการณ์สังคมปัจจุบันที่พัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งทางด้านวัตถุ เศรษฐกิจ แต่สภาพจิตใจของความเป็นมนุษย์กลับดูเลวร้ายลง ปัญหาสังคมด้านต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นเรื่อย ๆ ในภาวะดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีความห่วงใยอยู่เสมอจึงพระราชทานแนวพระราชดำริที่มีชื่อว่า “บวร” กระตุ้นเตือนให้พัฒนาโดยใส่ใจในพื้นที่เล็ก ๆ ทางสังคมที่กำลังละลายไปมากทั้งบ้าน วัด โรงเรียนเพื่อให้เกิดความผูกพันกันในสังคมแบบเดียวกับที่เคยมีมาในอดีต เพื่อให้ประเทศชาติเติบโตอย่างมีรากฐานอันจะทำให้ประเทศเข้มแข็งและมั่นคงสืบไป

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2524 และจากพระราชดำรัสและแนวพระราชดำริ “บวร” หลายหน่วยงานเกิดแนวคิดในเรื่องตามรอยพระยุคลบาท “บวร” รับสนองพระราชดำริ หวังให้ภาพวิถีชีวิตดีงามแบบไทย ๆ คงอยู่สืบชั่วลูกหลาน โครงการพระราชดำริได้เกิดขึ้นมากมาย เช่น การดำเนินงานตามแนวพระราชดำริ “บวร” ของกองทัพภาคที่ 1 ได้จัดทำหลายโครงการ อาทิ สานสัมพันธ์ชุมชนระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน โครงการ 1 ตำบล 1 ชุมชน โครงการแหล่งข่าวประชาชน โครงการแข่งขันกีฬาครอบครัวและแข่งขันกีฬาภายในหน่วยงาน โครงการค่ายอาสาพัฒนาชนบท เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างสถาบันครอบครัวคือบ้าน สถาบันศาสนาคือวัด และสถาบันการปกครองคือภาครัฐ เพื่อประสานพลังสามัคคีในการพัฒนาชุมชนหรือสังคมไทยให้น่าอยู่และเกิดความร่มเย็น

สุริยน จันทรรณู (2537,อ้างถึงใน ธนพรรณ ธานี,2545,น.6) การก่อให้เกิดกระบวนการประชาสังคม “บวร” คือการนำเอารูปแบบและแนวคิด การพัฒนาแบบ “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) กล่าวคือ เป็นแนวคิดที่มุ่งพยายามที่จะนำเอา องค์การหรือ สถาบันหลักในชุมชนท้องถิ่นมาเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาอันได้แก่การนำเอาสถาบันที่สำคัญในชุมชน 3 สถาบัน ได้แก่ (1.)สถาบันการปกครอง(บ = บ้าน) (2.) สถาบันศาสนา(ว =วัด) (3.)สถาบันการศึกษา (ร =โรงเรียน) การผนึกกำลังจัดตั้งเป็นองค์กรที่เรียกว่า “บวร” เพื่อนำมารองรับและดำเนินการต่างๆ ตามนโยบายของทางราชการ ฉะนั้น คำว่า “บวร” จึงเป็นคำย่อ โดยการนำเอาพยัญชนะต้นของคำว่า บ้าน วัด โรงเรียน มาบัญญัติเป็นคำใหม่ คือ ซึ่งมีองค์ประกอบของ “บวร” ดังต่อไปนี้

1. สถาบันการปกครอง (บ้าน) ซึ่งประกอบไปด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน อบต. สาธารณสุขตำบล เกษตรตำบล เป็นต้น รวมทั้งระบบกลไกในการบริหารที่มาจากรัฐอื่นๆ ด้วย

2. สถาบันศาสนา (วัด) ประกอบด้วย เจ้าอาวาส พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา และกลุ่ม หรือ ชมรมทางศาสนา ซึ่งในความหมายในเชิงกว้าง อาจจะหมายรวมถึง องค์กรหรือ หรือสถาบันทางศาสนาต่างๆ ในชุมชนนั้นๆ ด้วย

3. สถาบันการศึกษา (โรงเรียน) ประกอบด้วย ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ คณะครู นักวิชาการผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ทั้งในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และองค์กรทางการศึกษาอื่นๆ ด้วย

ดังนั้นประชาสังคมแบบ “บวร” จึงหมายถึง การนำเอาสถาบันหลักในชุมชนมาเป็นกลไกในการพัฒนาการศึกษาและสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการพัฒนา ดิดสินใจแก้ปัญหาตนเอง และชุมชน กำหนดแผนแม่บทชุมชนด้วยการร่วมกันคิด ร่วมกันสร้างและบริหารจัดการการศึกษาชุมชนของคนในท้องถิ่นที่ร่วมกันเป็นเจ้าของนอกจากนี้ความผูกพันระหว่างวัดกับบ้านและชุมชน จึงเป็นทุนทางจิตวิญญาณ (Spiritual capital) ทุนทางวัฒนธรรม (Cultural capital) ในสังคมไทยมาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน ตั้งแต่เกิดจนตาย “บ้าน วัด โรงเรียน” จึงเป็นทุนมรดกทางสังคม ที่มีมาคู่สังคมไทย สถาบันทั้ง 3 จึงมีความสัมพันธ์ในทางสังคม และเป็นตัวเชื่อมโยงกิจกรรมในชุมชนทั้ง มิติทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ลักษณะชุมชนที่ปรากฏในสังคมไทยจึงมักประกอบด้วย “บ้าน” (ชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งรวมของผู้คนและระบบชีวิตที่ก่อเกิดกิจกรรมทางสังคมที่หลากหลาย) “วัด” (สถาบันศาสนาซึ่งเป็นตัวขัดเกลาและบ่มเพาะวัฒนธรรมและศูนย์รวมจิตใจของชุมชน) “โรงเรียน” (สถานศึกษาเป็นตัวเพิ่มเติมความรู้และถ่ายทอดการศึกษาอย่างเป็นระบบ) สถาบันทั้ง 3 จึงเป็นสถาบันสำคัญในทางสังคมที่จะสามารถนำมาเป็นกลไกที่ก่อให้เกิดกระบวนการสร้างสังคมให้เข้มแข็ง พัฒนาให้เกิดเครือข่าย นำสู่ภราดรภาพและสังคมสมานฉันท์ อันเป็นจุดหมายปลายทางของการพัฒนาการศึกษาและสังคมได้อีกรูปแบบหนึ่ง จากแนวคิด บวร ดังกล่าวนั้น แสดงให้เห็นว่า กระบวนการในการสร้างสำนักนี้รับผิชอบ และความร่วมมือของบุคคล และองค์กรเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ และ ศีลธรรม เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากร และการบริหารจัดการศึกษาชุมชนและสังคม ซึ่งเราอาจนำมาประยุกต์ในการดึงเอาสถาบันต่างๆ กล่าวคือ สถาบันครอบครัว สถาบันพระพุทธศาสนา และสถาบันการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาอีกทางหนึ่งด้วย เพื่อพัฒนาเด็กไทยให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ไม่ตกเป็นเหยื่อของอบายมุขและสิ่งมอมเมาทางสังคมทั้งหลาย คณะสงฆ์ได้อัญเชิญพระราชดำรัสไว้เหนือเกล้าฯ โดยเอาใจอยู่ที่ตรัสว่า เด็กไทยหัวใจเสื่อม สมองเสีย เป็นตัวตั้ง แล้วนำเอาเรื่องของ “บวร” หรือ “บ้าน-วัด-โรงเรียน” มาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม” นั้น

คือให้ พระสงฆ์ในฐานะที่เป็น ศูนย์กลางของชุมชน เน้นย้ำกับผู้ปกครองที่เข้าวัด ว่า ต้องทำให้ บ้าน ที่พักอาศัยหรือครอบครัว ก็ได้ ให้ความรักความอบอุ่น ผูกพันกับเด็กให้มากที่สุด เพราะบ้าน แม้จะเป็นหน่วย หรือสถาบันเล็กที่สุดใน โครงสร้าง ของสังคม แต่เป็น จุดเริ่มต้นของสังคมใหญ่ๆ เป็นพื้นเพของชั้นเล็กที่มีความหมาย สำคัญมาก

ขณะที่ วัด เปรียบเสมือน ศูนย์กลางทางจิตใจของคนไทย มาแต่ครั้งอดีต เป็นสถาบันที่ ยึดเหนี่ยวจิตใจ อบรมสั่งสอนคน ในชุมชนรอบๆ วัดให้ประพฤติถูก ทำนอง คลองธรรม ทั้งวัดนั้น นอกจากจะเป็นสถานที่ ประกอบศาสนกิจของพระสงฆ์แล้ว ชาวบ้าน ยังใช้วัดเป็นสถานที่ให้ คน ในชุมชนพบปะกัน ใครเดือดเนื้อร้อนใจก็มาปรึกษา กัน และได้ คำสอนดีๆ จากพระสงฆ์ ซึ่ง เปรียบเสมือนตัวแทนการถ่ายทอดคำสอนของพระพุทธองค์ ให้สามารถนำไปใช้ดับทุกข์ร้อนต่างๆ กลับไปบ้านมากมาย โดยคำสอนเหล่านั้นล้วนแล้วแต่มุ่งเน้น ให้คนประพฤติและปฏิบัติดี

ส่วน โรงเรียน จะต้องให้ ความรู้ทางวิชาการอย่างเต็มที่ รวมถึงทำหน้าที่ อบรม สั่งสอน ให้ลูกศิษย์ เป็นคนดีของสังคม เมื่อใดที่ วัด-บ้าน-โรงเรียน สามารถสอดประสานกัน ได้ ความหวังที่จะให้ “บวร” เป็นจุดสกัดภัยมีดที่ค่อยๆ ซึมลึกกัดกร่อนจิตวิญญาณของเยาวชนไทย ก็จะบังเกิดขึ้น

พระพรหมเมธี วัดเทพศิรินทราวาส กรรมการมหาเถรสมาคม ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมชุดิ กล่าวว่ “การทำให้ “บวร” ประสานกันอย่างลงตัว ไม่ได้เป็นเรื่องยากหรือต้องลงทุนอะไรมาก เพียงแต่ปัจจุบันสังคมไทยลืมนองความอบอุ่น แบบอดีต และความสัมพันธ์ ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ว่า ผูกพันกันมานานตั้งแต่สังคมไทย ยังไม่มีโรงเรียน วัดต้องรับภาระในการให้ความรู้กับ คนในชุมชน ควบคู่ไปกับการสอน ให้ทำความดี ดังนั้นต้อง กระตุ้นเตือนให้คนกลับมาพัฒนา โดย ใส่ใจในพื้นเพองเล็ก ๆ ทางสังคม ที่กำลังละลายไปมากทั้งบ้าน วัด โรงเรียน เพื่อให้เกิดความผูกพัน กันในสังคมแบบ เช่นที่เคยมีมาในอดีต เพื่อให้ประเทศชาติเติบโตอย่างมีรากฐาน อันจะทำให้ ประเทศเข้มแข็งและมั่นคงสืบไป”

สำหรับทุกวัดที่มีโรงเรียนก็ควรต้องกลับไปเน้น เอาใจใส่วิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียน มากขึ้นและ หากคณะสงฆ์จะกลับ ไปสู่แก่นแท้ของพระพุทธศาสนา ทั้งดำเนินการเรื่องของ “บวร” ให้เป็นรูปธรรมทุกส่วนที่เกี่ยวข้องควร ที่จะให้การสนับสนุนกันแบบเต็มร้อย เราอยากเห็น สังคมไทยเต็มไปด้วยคนที่มีความรู้พร้อมทั้งมีศีลธรรม มีจิตใจดีงาม พร้อมจะเอื้อเพื่อเผยแผ่ความ เจริญของตัวให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมความเจริญทางวัตถุ ที่มุ่งเน้นเฉพาะการแข่งขัน แข่งแย่ง ผลประโยชน์ จากมันสมองที่ชาญฉลาด แต่กลับ ไร้ซึ่งจิตสำนึกที่ดี คือ สัญญาณอันตราย ของความ ล่มสลายของประชาสังคมไทย (แหล่งที่มา : ทีมข่าวศาสนา นสพ.ไทยรัฐ ปีที่ ๕๕ ฉบับที่ ๑๗๑๓๓ วันเสาร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๗) แนวคิด “บวร” เป็นแนวคิดที่ใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับสังคมคนไทยมา นาน เกิดจากอักษรสามตัวเรียงต่อกันเกิดเป็นคำที่มีความหมาย ตามแนวพระราชดำริ “บวร” กระตุ้น เตือนให้พัฒนาโดยใส่ใจในพื้นเพองเล็ก ๆ ทางสังคมที่กำลังละลายไปทั้งบ้าน วัด และ โรงเรียน

เพื่อให้เกิดความผูกพันกันในสังคมที่เคยมีมาในอดีตประเทศชาติเติบโตอย่างมีรากฐาน เข้มแข็งและมั่นคง การศึกษาที่สมบูรณ์ครบถ้วน ทั้งส่วนวิชาการและส่วนศีลธรรมจรรยา นั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะรากฐานและปัจจัยเครื่องส่งเสริมให้บุคคลสามารถพัฒนาตัวเองได้อย่างแท้จริง คือ เมื่อทุกคนมีความรู้ พร้อมทั้งมีศีลธรรมอันดีงาม ย่อมสามารถทำงานหาเลี้ยงชีพและมีชีวิตอยู่โดยสวัสดิ์มั่นคงได้ และผู้ที่ตั้งตัวได้มั่นคงเช่นนี้ย่อมสามารถสร้างฐานะและความเป็นอยู่ที่ดีมีสุขให้แก่ตัวและครอบครัวให้ดีขึ้นเป็นลำดับ ยิ่งกว่านั้น ยังสามารถเพื่อแผ่ความคิดความเจริญของตัวให้เป็นประโยชน์ถึงส่วนรวมได้อีกด้วย ดังนั้นทุกภาคส่วน ทั้งบ้าน วัด และ โรงเรียน จึงควรที่จะร่วมมือ ร่วมความเพียรพยายามกัน ดำเนินงานด้านการศึกษาต่อไปโดยเต็มกำลัง เพื่อพัฒนาคนให้ได้ผลอย่างแท้จริง สังคมจึงได้เจริญมั่นคงอยู่อย่างสงบสุขตลอดไป

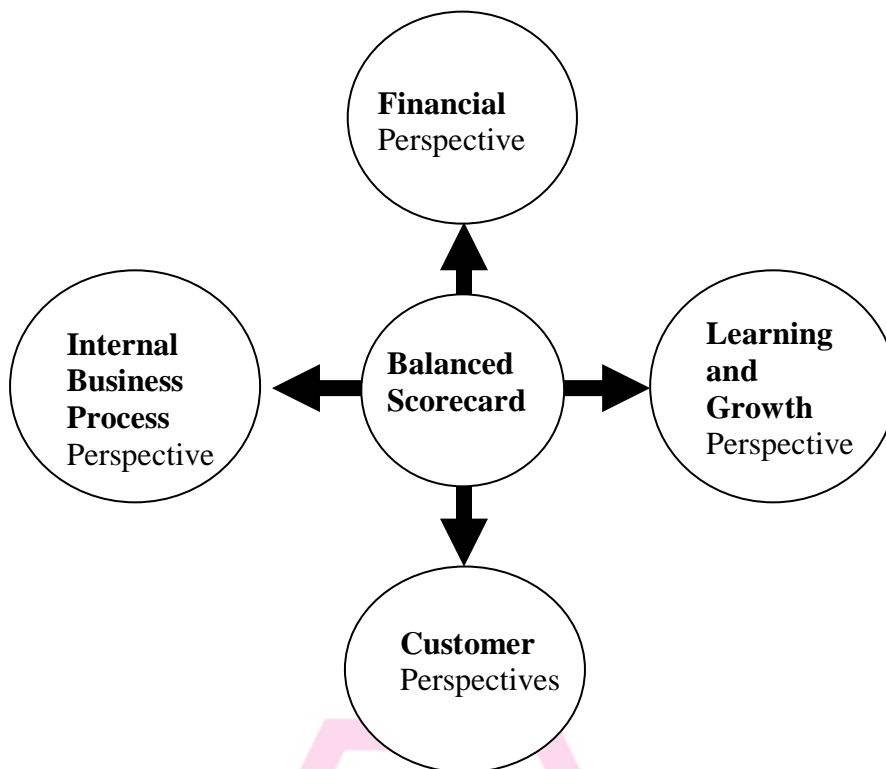
ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า บ-ว-ร คือ บ้าน วัด โรงเรียน มามีส่วนร่วมมือร่วมใจกันในลักษณะสร้างแนวทาง ประชาสังคม “ บวร ” เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาทางการศึกษาและพัฒนาระบบการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมได้ ซึ่งเป็น ๓ สถาบันที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างดีที่สุด เพื่อปฏิรูประบบการศึกษา และพัฒนาการเรียนรู้อย่างบูรณาการ

2.3 ยุทธศาสตร์การจัดการการศึกษา ตามแนวคิด ดัชนีสมดุล (Balance scorecard)

2.3.1 แนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับดัชนีสมดุล (Balance scorecard)

ประวัติความเป็นมาของ Balanced Scorecard

สืบเนื่องมาจากการที่ตลาดหุ้นของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ประสบปัญหาในช่วง ค.ศ.1987 ทำให้นักวิชาการ 2 ท่านคือ Professor Robert Kaplan จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดและ Dr.David Norton ที่ปรึกษาด้านการจัดการ ได้ทำการสำรวจและศึกษาปัญหาดังกล่าวพบว่า ผู้บริหารส่วนมากนิยมใช้ดัชนีชี้วัดด้านการเงิน (Financial Indicators) ที่เน้นตัวเงิน จากงบดุล และงบกำไรขาดทุน เป็นหลักเท่านั้น นักวิชาการทั้งสองได้เสนอมุมมองแนวทางการบริหารด้านการประเมินผลองค์กรอันประกอบด้วย 4 ด้านคือ 1. ด้านการเงิน (Financial Perspective) 2. ด้านลูกค้า (Customer Perspective) 3. ด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective) และ 4. ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (Learning and Growth Perspective) ได้มีการตีพิมพ์ในวารสาร Harvard Business Review ในปี ค.ศ.1992 ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ทำให้แนวความคิดการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรโดยใช้ Balanced Scorecard เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในองค์กรต่าง ๆ (จรินทร์ อาสาทรธรรม,2003)

ภาพประกอบที่ 5 มุมมอง 4 ด้านของ Balanced Scorecard
 (ที่มา <http://www.geocities.com/vichakarn2002/scorcard.doc>) สืบค้นเมื่อวันที่
 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2554

Balanced Scorecard (BSC) คือ ระบบหรือกระบวนการในการบริหารงานชนิดหนึ่งที่สำคัญ การกำหนดตัวชี้วัด (KPI) เป็นกลไกสำคัญ Kaplan และ Norton ได้ให้นิยามล่าสุดของ Balanced Scorecard ไว้ว่า “เป็นเครื่องมือทางการจัดการที่ช่วยในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ (Strategic Implementation) โดยอาศัยการวัดหรือประเมิน (Measurement) ที่จะช่วยทำให้องค์กรเกิดความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมุ่งเน้นในสิ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร (Alignment and focused)”, (พศุ เดชะรินทร์ , 2545)

ในปี ค.ศ.1996 **Kaplan และ Norton** ได้เขียนหนังสือ “**Balanced Scorecard**” โดยเน้นเรื่องการใช้ Balanced Scorecard เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกลยุทธ์ของคนทั้งองค์กร เพื่อทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของบุคลากร และทำให้แนวคิดนี้ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนมาถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ทั้งสองยังได้เขียนหนังสือชื่อ The Strategy-focused Organization ขึ้นมาอีกเล่มหนึ่ง และทำให้ Balanced Scorecard มิใช่เป็นเพียงเครื่องมือในการประเมินผลองค์กรเท่านั้น แต่จัดได้ว่าเป็นเครื่องมือในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และบุคลากรก็ให้ความสำคัญกับกลยุทธ์มากขึ้น **Balanced Scorecard** เป็นการผสมผสานระหว่างการพิจารณาข้อมูลจากภายนอก ซึ่งได้มาจากลูกค้า

และผู้ถือหุ้น กับข้อมูลจากภายในองค์กร นอกจากนี้ Balanced Scorecard ยังเป็นการผสมผสาน ระหว่างการวัดผลสำเร็จของการปฏิบัติงานในอดีตและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอนาคต

ขั้นตอนในการจัดทำ Balanced Scorecard

การสร้าง Balanced Scorecard มีขั้นตอนที่องค์กรต้องให้ความสำคัญ เพราะการวางแผนการดำเนินงานที่ดี จะทำให้กิจการสามารถทำงานได้ดีและมีประสิทธิภาพ ขั้นตอนที่สำคัญ ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค (SWOT Analysis) ขององค์กร เพื่อให้ทราบถึงสถานะ พื้นฐานขององค์กร
2. การพัฒนาวิสัยทัศน์ (Vision) ขององค์กร ผู้บริหารจะมีวิสัยทัศน์แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้บริหาร
3. การกำหนดมุมมอง (Perspective) ด้านต่าง ๆ ที่จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมมุมมองของแต่ละกิจการ จะแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของการดำเนินกิจการ
4. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) และ วัตถุประสงค์ (Objective) ในมุมมองด้านต่าง ๆ โดยเรียงลำดับความสำคัญ เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร โดยมุมมองต่าง ๆ จะประกอบด้วย มุมมองด้านการเงิน (Financial Perspective) มุมมองด้านลูกค้า (Customer Perspective) มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective) และมุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (Learning and Growth Perspective)
5. การจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ด้านต่าง ๆ ในลักษณะของเหตุและผล (Cause and Effect Relationship) เพื่อสร้างเป็นแผนที่ทางกลยุทธ์ (Strategy Map)
6. การกำหนดตัวชี้วัด (Key Performance Indicators : KPIs) และเป้าหมาย (Target) สำหรับแต่ละมุมมองพร้อมทั้งเรียงลำดับความสำคัญ
7. การจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan)

การนำ Balanced Scorecard มาใช้ในทางปฏิบัติ

Kaplan และ Norton ได้ให้คำนิยามของ Balanced Scorecard ว่า “ เป็นเครื่องมือทางการจัดการที่ช่วยในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยอาศัยการประเมินและการวัด และจะช่วยให้องค์กรเกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมุ่งเน้นสิ่งที่สำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร ” จากคำนิยามนี้องค์กรบางแห่งสามารถใช้ Balanced Scorecard เป็นเพียงเครื่องมือในการวัดและประเมินผลเท่านั้น แต่บางองค์กรก็สามารถนำ BSC ไปประยุกต์ใช้ในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติได้ องค์กรต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับการนำ BSC ไปใช้ในการประเมินผลและสามารถนำกลยุทธ์

จากผู้บริหารระดับสูงไปสู่การปฏิบัติจริง Kaplan และ Norton ได้มองประเด็นหลักที่จะนำมาช่วยในการวิเคราะห์ BSC ซึ่งจะประกอบด้วย 4 หัวข้อหลัก ๆ คือ

1. วัตถุประสงค์ (Objective) – สิ่งที่ต้องการมุ่งหวังหรือต้องการเพื่อบรรลุมุมมองแต่ละด้าน
2. ตัวชี้วัด (Measures หรือ Key Performance Indicators : KPIs) – จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดว่าองค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ในมุมมองแต่ละด้านหรือไม่
3. เป้าหมาย (Target) - ตัวเลขเป้าหมายที่ต้องการใช้ชี้วัดในมุมมองแต่ละด้าน
4. แผนงานที่จะจัดทำ (Initiatives) – แผนงาน หรือกิจกรรมเบื้องต้นของมุมมองแต่ละด้าน ซึ่งยังไม่ใช่เป็นแผนปฏิบัติการที่มีรายละเอียดในการปฏิบัติจริง ๆ

ทั้ง 4 หัวข้อนี้ในแต่ละมุมมองจะมีความสัมพันธ์ เป็นเหตุผลซึ่งกันและกัน กล่าวคือ เมื่อตั้งวัตถุประสงค์ (Objective)ตามวิสัยทัศน์หรือกลยุทธ์ของผู้บริหารแล้ว ก็ต้องมีการหาตัวชี้วัด (Key Performance Indicators) และวิธีการวัดผลเพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย (Target) หรือไม่ โดยได้กำหนดแผนงานที่จัดทำ (Initiatives) ขึ้นมา จัดได้ว่า เป็นการจัดการที่สร้างความสมดุลในการดำเนินงานเพราะทั้งเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ทั้ง 4 ข้อในแต่ละมุมมอง (Perspective) สามารถตรวจสอบซึ่งกันและกันได้เหมาะสม

ตัวชี้วัด หรือ Key Performance Indicators : KPI

ในการจัดทำ Balanced Scorecard จำเป็นต้องอาศัยตัวชี้วัด (Key Performance Indicators : KPI) ประกอบในการจัดทำด้วย ตัวชี้วัดดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้ทราบว่ามุมมองแต่ละด้านนั้นมีปัจจัยใด ที่องค์กรให้ความสำคัญในการประเมินผล โดยมุมมองด้านต่าง ๆ จะประกอบด้วย

1. มุมมองด้านการเงิน (Financial Perspectives) – เป็นมุมมองที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสามารถทำให้ทราบว่ากิจการขณะนี้ผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร ด้านการเงินจะมีการพิจารณาตัวชี้วัด (KPI) ในด้าน

- 1.1 การเพิ่มขึ้นของกำไร (Increase Margin)
- 1.2 การเพิ่มขึ้นของรายได้ (Increase Revenue)
- 1.3 การลดลงของต้นทุน (Reduce Cost) และ อื่น ๆ

2. มุมมองด้านลูกค้า (Customer Perspectives) - เป็นมุมมองที่จะตอบคำถามที่ว่า “ลูกค้ามองเราอย่างไร” โดยจะมีการพิจารณาตัวชี้วัด (KPI) ในด้าน

- 2.1 ความพึงพอใจของลูกค้า (Customer Satisfaction)
- 2.2 ส่วนแบ่งตลาด (Market Share)
- 2.3 การรักษาสถานลูกค้าเดิม (Customer Retention)
- 2.4 การเพิ่มลูกค้าใหม่ (Customer Acquisition) และ อื่น ๆ

3. มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspectives) – เป็นส่วนที่ช่วยทำให้องค์กรสามารถนำเสนอคุณค่า (Value) ที่ลูกค้าต้องการได้ โดยมีการพิจารณาตัวชี้วัด (KPI) ในด้าน

- 3.1 ผลผลิตภาพ (Productivity)
- 3.2 ทักษะของพนักงาน (Employee Skill)
- 3.3 คุณภาพ (Quality)
- 3.4 วงจรเวลา (Cycle Time)
- 3.5 การปฏิบัติงาน (Operations) และ อื่น ๆ

4. มุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร (Learning and Growth Perspectives) – เป็นมุมมองที่ผู้บริหารจะให้ความสำคัญกับบุคลากรในองค์กรโดยการพิจารณาตัวชี้วัด(KPI) ในด้าน

- 4.1 ความพึงพอใจและทัศนคติของพนักงาน (Satisfaction and Attitude of employee)
- 4.2 ทักษะ (Skill) ของพนักงาน
- 4.3 อัตราการเข้าออกของพนักงาน (Turnover) และอื่น ๆ

การประยุกต์ใช้ดัชนีสมดุล

ดัชนีสมดุลจะให้มุมมองที่สมดุล ด้านการเรียนรู้และการเติบโต (Learning and Growth) ด้านกระบวนการภายใน (Internal Process) ด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย (Customer) และด้านการเงิน (Financial Concern) (วีรวัช มาฆะศิริรานนท์ และณัฐพันธ์ เขจรนันท์, 2546, หน้า 3-15) ขณะเดียวกัน แคมแพน และนอร์ตัน ยังเสนอกรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์ทางคุณค่า (Value creation) ของภาคสาธารณะ และองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรนั้นมีมุมมองที่ใกล้เคียงกับภาคธุรกิจ ซึ่งต่างกันอยู่ตรงนิยามที่ว่าด้วยความสำเร็จของภาคสาธารณะ และองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร คือ การบรรลุถึงภารกิจ (Mission) แต่ภาคธุรกิจความสำเร็จ คือ เงิน หรือการสร้างกำไรที่เพิ่มขึ้นแก่ผู้ถือหุ้น (Kaplan and Norton, 1996, pp. 7-8)

การประยุกต์ใช้ดัชนีสมดุลให้เกิดประสิทธิผลนั้น คณะผู้บริหารขององค์กรต้องร่วมกันดำเนินงานที่สำคัญงานที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน คือ จะต้องเริ่มต้นด้วยการสร้างวัตถุประสงค์ (Objective) และการวัด (Measures) ทั้ง 4 มุมมอง (Kaplan and Norton, 1996, p.43) โดยดำเนินงานเป็นกระบวนการต่อเนื่อง (Continuous Process) และจะต้องเป็นองค์ประกอบ (Element) ในห่วงโซ่ของความสัมพันธ์แบบเหตุไปสู่อุผล (Cause and effect Relationship) (วีรวัช มาฆะศิริรานนท์ และณัฐพันธ์ เขจรนันท์, 2549, หน้า 29-31) โดยมีกรอบความคิดและการปฏิบัติในการนำ ดัชนีสมดุล ไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างคุณค่าให้กับองค์กร ซึ่งมีปัจจัยต่างๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. มุมมองการเรียนรู้และการเติบโต (Learning and Growth Perspective)

มุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโต เป็นมุมมองของดัชนีสมดุลในการพัฒนาวัตถุประสงค์ และการวัดโครงสร้างพื้นฐานที่ส่งผลให้วัตถุประสงค์ของมุมมองด้านอื่นๆ อีก 3 ด้านเกิดผลสำเร็จ ทำให้องค์กรเกิดการเรียนรู้และการเติบโต โดยกำหนดโครงสร้างพื้นฐาน ในลักษณะของการลงทุน ขององค์กร ประกอบด้วย ความสามารถผู้ปฏิบัติงาน(Employee capabilities) ระบบสารสนเทศ (Information system capabilities) การจูงใจ(Motivation)การให้อำนาจ(Empowerment) การจัด ระเบียบองค์กร(Alignment) (Kaplan and Norton, 1996,pp.126-146) แคปแพน และนอร์ตัน ยังได้ กล่าวอีกว่าเป้าหมายของมุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโต ได้อธิบายถึง คน เทคโนโลยี และ วัฒนธรรมขององค์กร ที่องค์ประกอบเหล่านี้สนับสนุน ดังนั้น การเรียนรู้และการเติบโตในการ ประยุกต์ใช้นั้นได้แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ 1) ทักษะมนุษย์ หรือทุนทรัพยากรมนุษย์ คือ ทักษะ พนักงาน ความสามารถพิเศษ และความรู้ของพนักงาน 2) ทุนด้านสารสนเทศ คือฐานข้อมูล ระบบ สารสนเทศ ระบบเครือข่าย และสาธรรณูปโภคทางด้านเทคโนโลยี 3) ทุนทางองค์กร คือ ทุนที่มา จากวัฒนธรรมในองค์กรเอง ภาวะผู้นำของพนักงาน การทำงานเป็นทีม และการบริหารความรู้ (Kaplan and Norton,1996,p.7-14)

จึงสรุปได้ว่า มุมมองด้านเรียนรู้และการเติบโต ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นมุมมองของ ดัชนี สมดุล ในการพัฒนาวัตถุประสงค์และการวัด โครงสร้างพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ซึ่ง เปรียบได้กับ ทุนมนุษย์ หรือทุนทรัพยากรมนุษย์ ก็คือ การบริหารครูและบุคลากร ส่วนทุนด้าน สารสนเทศ คือ การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ และสำหรับทุนทางองค์กร ก็คือ การสร้าง วัฒนธรรมสถานศึกษา

มุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโต มีวัตถุประสงค์และการวัดผล ดังนี้

การบริหารครูและบุคลากร มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะในด้านการบริหารคุณภาพและ พัฒนาระบบการในการปรับปรุงคุณภาพ การวัด ได้แก่ จำนวนร้อยละของครูและบุคลากรที่ ได้รับการฝึกฝนทางด้านการบริหารคุณภาพและเทคนิคต่างๆ จำนวนร้อยละของครูและบุคลากรที่ ได้รับการอบรมทางด้านเทคนิคต่างๆจำนวนร้อยละของครูและบุคลากรที่มีความรู้และสามารถให้ การฝึกอบรมทางด้านเทคนิคต่างๆ

การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยใน การปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน และสร้างความพึงพอใจแก่ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย การ วัด ได้แก่ จำนวนร้อยละของครูและบุคลากรที่สามารถได้ถึงผลที่เกิดจากโปรแกรมที่ได้สร้างขึ้นกับ การตอบรับ จำนวนร้อยละของครูและบุคลากรที่สามารถตอบรับด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ทันที

การสร้างวัฒนธรรมสถานศึกษา วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาปรับปรุงวัฒนธรรมสถานศึกษา อย่างต่อเนื่องการวัด ได้แก่ การสำรวจการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องของครูและบุคลากรทางวัฒนธรรม

การแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน จำนวนของกระบวนการใหม่ๆในการสร้างการเรียนรู้ จำนวน ร้อยละของคุณและบุคลากรต่อการนำเสนอเรื่องใหม่ๆ เข้ามาคำเนินงาน (Kaplan and Norton, 1996,pp.82-85)

สรุปได้ว่า การสร้างความสอดคล้องบนระนาบเดียวกันในมุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโตเป็นการใช้บุคลากรสถานศึกษาบนระนาบเดียวกันโดยการสร้างความพร้อมด้านครูและบุคลากร เทคโนโลยีสารสนเทศและวัฒนธรรมสถานศึกษา

สำหรับในการสร้างความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ครอบคลุมถึงระบบเครือข่ายฐานข้อมูล และห้องสมุด ที่ทำให้ข้อมูลเป็นความรู้ที่สถานศึกษาสามารถนำมาใช้ได้ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและโครงสร้างทางสาขารูปโภคของไอที (Information Techology) มีความสำคัญมากในการวัดคุณค่าสถานศึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยสถานศึกษาจะต้องดำเนินการวัดระดับความพร้อม ดังนี้

1. การวัดความพร้อมด้านโครงสร้างทางเทคโนโลยี ได้แก่ จำนวนเทคโนโลยีของสถานศึกษา ระบบเครือข่ายการสื่อสาร และการบริหารโครงสร้างทางเทคโนโลยี
2. ความพร้อมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน ได้แก่ การประยุกต์ใช้ในกระบวนการธุรกรรม การประยุกต์ใช้แบบวิเคราะห์สนับสนุนด้านวิเคราะห์การแปลความหมาย การแลกเปลี่ยนความรู้ และข้อมูลซึ่งกันและกันและการประยุกต์ใช้แบบถ่ายโอน (Kaplan and Norton, 1996,pp.249-252)

สรุปได้ว่า การสร้างความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการตรวจสอบโครงสร้างทางเทคโนโลยีของสถานศึกษาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงานของสถานศึกษา สำหรับในการสร้างความพร้อมด้านการสร้างวัฒนธรรมสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับ ความสามารถของสถานศึกษาในการสร้างกระบวนการให้เกิดความเคลื่อนไหวและสร้างความยั่งยืนต่อการเปลี่ยนแปลงที่นำไปใช้ในการบริหารกลยุทธ์โดยบูรณาการการบริหารให้อยู่บนระนาบเดียวกัน ซึ่งมีดัชนีวัดความสำเร็จ และการสร้างความพร้อมให้เกิดแก่สถานศึกษา แยกเป็น 4 ปัจจัยดังนี้

วัฒนธรรมสถานศึกษา (Culture) เป็นการสร้างความตื่นตัวและสร้างการรับรู้ภายในสถานศึกษา ต่อภารกิจ วิสัยทัศน์ และคุณค่าหลักในการบริหารแผนกลยุทธ์ ได้แก่ 1)นวัตกรรมและการบริหารความเสี่ยง 2)ความสนใจในรายละเอียด 3)การเน้นที่ผลลัพธ์ 4)การมีจิตวิญญาณที่ซอบแ่งขัน 5)การสนับสนุนซึ่งกันและกัน 6)การสร้างความคิดโตและการได้รับผลตอบแทนหรือรางวัล 7)การร่วมมือร่วมใจและการตัดสินใจที่มีเหตุผล และ 8)การทำงานเป็นทีม

ภาวะผู้นำ(Leadership)เป็นการหาผู้นำที่มีคุณสมบัติพร้อมที่ปฏิบัติการตามแผนกลยุทธ์ ได้แก่1)ผู้นำการสร้างคุณค่าคือ ผู้นำที่ส่งมอบสาระสำคัญต่อสถานศึกษาแปลงออกมาเป็นผลลัพธ์2)

ผู้นำการบริหารแผนกลยุทธ์ คือ ผู้นำสร้างกระบวนการในการเปลี่ยนแปลง และ3)ผู้นำในการพัฒนา
 ครูบุคลากร คือผู้นำที่สร้างสมรรถภาพและวางมาตรฐานสูงต่อสถานศึกษา

การจัดระเบียบสถานศึกษา(Alignment)เป็นการเชื่อมโยงเป้าหมายจากครูและบุคลากรให้เข้า
 กัน มี 2 ขั้นตอน คือ1)การสร้างความรู้/การตื่นตัวและ2)การสร้างแรงจูงใจ

การทำงานเป็นทีม (Teamwork)เป็นการนำความรู้ต่อกลยุทธ์มาแบ่งปันให้รับรู้กันทั่วทั้ง
 สถานศึกษา ได้แก่ การเผยแพร่ความรู้ การบริหารความรู้ พัฒนาความรู้มุมมองด้านกระบวนการ
 ภายใน (Internal Process Perspective)

การสร้างความพร้อมด้านการสร้างวัฒนธรรมสถานศึกษา มีตัววัดความสำเร็จและต้องสร้าง
 ความพร้อมให้เกิดแก่สถานศึกษา แยกเป็น 4 ปัจจัย คือ วัฒนธรรมสถานศึกษา ภาวะผู้นำ การจัด
 ระเบียบสถานศึกษา และการทำงานเป็นทีม

จากรายละเอียดดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า มุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโตเป็นหลักการ
 สำคัญในการนำไปประยุกต์ใช้ของสถานศึกษา ผลที่วัดได้จากมุมมองด้านนี้ จะเป็นดัชนีนำสำคัญ
 ที่สุดเพราะมุมมองด้านนี้คือ มูลค่าที่เกิดจากการพัฒนาทรัพยากร ของสถานศึกษา โดยนำมา
 ประยุกต์ใช้ให้เกิดความสอดคล้องต่อกลยุทธ์ของสถานศึกษาเช่น การบริหารครูและบุคลากรนั้น ได้
 ถูกแปลงออกมาใช้โดยอาศัยกระบวนการในการทำงานของครูและบุคลากรที่เด่นล้ำที่มีผลงานวัด
 ออกมาได้ ส่วนการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น สร้างคุณค่าโดยการเสนอโครงสร้างในการ
 ใช้เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ต่อกระบวนการทำงาน และการสร้างวัฒนธรรมสถานศึกษาเป็นสิ่งที่
 สำคัญมากในการที่ทำให้การประยุกต์ใช้ดัชนีสมดุลประสบความสำเร็จ โดยการสร้างความสอดคล้อง
 ในการบริหารให้อยู่บนระนาบเดียวกัน ได้แก่ วัฒนธรรมสถานศึกษา ภาวะผู้นำ การจัดระเบียบ
 สถานศึกษา และการทำงานเป็นทีม

มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective)

มุมมองด้านกระบวนการภายใน เป็นกระบวนการที่ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายในมุมมอง
 ด้านอื่นๆ การวัดมุมมองด้านนี้ ประเด็นแรก คือ การกำหนดการควบคุมกำกับ (Monitor) และการ
 ปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานในองค์กร ประเด็นที่สองคือ การใช้นวัตกรรมในกระบวนการ
 ดำเนินงานภายในองค์กร ได้แก่ รูปแบบผลผลิต การพัฒนาผลผลิต และกระบวนการปฏิบัติงาน
 ประกอบด้วยการผลิตการตลาดและการบริการหลังการผลิต(KaplanandNorton,1996,pp.26-27)

มุมมองด้านกระบวนการภายใน สามารถทำให้การสร้างข้อเสนอทางคุณค่าเป็นรูปธรรม
 ออกมาได้ เพราะจะเป็นตัวสร้าง และตัวส่งผลผลิตให้กับผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งสมรรถภาพที่
 วัดได้จากกระบวนการภายใน คือ ความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียและการบรรลุถึง
 ภารกิจที่ตามมา(Kaplan and Norton,1996,p.7) กระบวนการภายใน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1)การ
 บริหารจัดการ(Operations management) ได้แก่ การแสวงหาวัตถุดิบ การผลิต และการบริการ

การกระจายผลผลิตสู่ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย การบริหารความเสี่ยง 2) การบริหารผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย (Customer management) ได้แก่ การคัดเลือกกลุ่มผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียเฉพาะ การเสาะหากลุ่มผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียเฉพาะนั้น การคงรักษาผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียไว้ และการสร้างความเติบโต จากความสัมพันธ์กับผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย 3) นวัตกรรม (Innovation) ได้แก่ การสร้างโอกาสการผลิตและบริการใหม่ๆ การบริหารแผนการวิจัยและพัฒนา ออกแบบและพัฒนาผลผลิต และบริการใหม่ๆ การนำผลผลิตและบริการใหม่ๆ ออกสู่ตลาด 4) การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และความรับผิดชอบต่อสังคม (Regulatory and Social) ได้แก่ การลงทุนในด้านสิ่งแวดล้อม การลงทุนด้านสุขภาพและความปลอดภัย การปฏิบัติงานบุคลากร และการลงทุนในด้านชุมชน (Kaplan and Norton, 1996, pp.43-46)

จึงสรุปได้ว่า มุมมองด้านกระบวนการภายใน ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกระบวนการสร้างข้อเสนอทางกลยุทธ์ให้เป็นรูปธรรมได้ โดยใช้กระบวนการการบริหารจัดการ ส่วนการบริหารผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย ก็คือ ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งการบริหารนวัตกรรม และการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย และการบรรลุถึงภารกิจของสถานศึกษา มุมมองด้านกระบวนการภายใน มีวัตถุประสงค์ และการติดตามวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน

มุมมองด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย (Customer Perspective)

มุมมองด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย นับเป็นมุมมองที่เกิดจากมุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโต มุมมองด้านกระบวนการภายในตลอดจนงบประมาณและการเงินแล้วส่งผลต่อพฤติกรรมผู้เรียน ประกอบด้วย ความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียในการดำเนินงานของสถานศึกษา นั่นคือ ผู้บริหารต้องดำเนินงานให้ได้ผลเป็นที่พึงพอใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย (Kaplan and Norton, 1996, p.26) ประกอบกับมุมมองด้านนี้เป็นสิ่งที่เราเรียกว่า ข้อเสนอทางคุณค่า (Value proposition) ในการเลือกข้อเสนอทางคุณค่าในผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย คือ หัวใจการสร้างกลยุทธ์ ประกอบด้วยองค์ประกอบใหญ่ๆ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ค่าใช้จ่ายโดยรวมที่มีต้นทุนต่ำ 2) การเป็นผู้นำทางด้านการจัดการศึกษา 3) การสร้างคุณภาพผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียอย่างครบสมบูรณ์ 4) การสร้างระบบที่เป็นโครงสร้างอย่างต่อเนื่อง โดยทั้ง 4 องค์ประกอบนี้คือการสร้างความชัดเจนให้เกิดขึ้นต่อการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย (สมพงษ์ สุวรรณจิตกุล, 2547, หน้า 22-33) ในการกำหนดมุมมองด้านนี้ ผู้บริหารจะต้องกำหนดผู้เรียน และส่วนแบ่งการตลาดให้มีความชัดเจน และกำหนดการวัดในการปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยกำหนดสิ่งที่วัดต้องเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของผลลัพธ์ การดำเนินการหลักในการวัดผลลัพธ์ตามเป้าหมาย คือ ความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย (Customer satisfaction) การรักษาความสัมพันธ์ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียเก่า (Customer retention) การแสวงหาผู้เรียนและผู้มีส่วนได้

เสียใหม่ (New customer acquisition) ประโยชน์ที่ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียได้รับ (Customer profitability) และส่วนแบ่งการตลาด(Market Shared) เป็นต้น(Kaplan and Norton,1996,pp.63-64) ซึ่งกล่าวได้ว่า สถานศึกษาสามารถที่จะให้ข้อเสนอทางคุณค่าแก่ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียได้ ซึ่งข้อเสนอทางคุณค่าต่อผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียคือ กลยุทธ์ของสถานศึกษาที่ผสมระหว่าง การจัดการศึกษา การบริการ ความสัมพันธ์ และภาพลักษณ์ ที่สถานศึกษานำเสนอต่อกลุ่มผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย โดยการนำเสนอคุณค่าเป็นการสื่อความตั้งใจของสถานศึกษา ไปยังผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียและสามารถนำสิ่งที่ได้สื่อความนั้น ไปปฏิบัติจนสำเร็จออกเป็นรูปธรรมให้กับผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียได้ดีกว่าฝ่ายคู่แข่ง (Kaplan and Norton,1996,p.40)

มุมมองด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย เมื่อนำไปเชื่อมโยงการบริหารบนระนาบเดียวกันกับการบริหารผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียในมุมมองด้านกระบวนการภายใน โดยจะเน้นไปที่ความสัมพันธ์กับผู้เรียนและผู้ที่มีส่วนได้เสียและทางด้านภาพลักษณ์ ซึ่งภาพลักษณ์จะเป็นตัวที่ทำให้สถานศึกษาสามารถเลือกและแสวงหาผู้เรียนไปได้พร้อมๆกันในขณะที่การรักษาผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย และกระบวนการในการสร้างความเติบโตของจำนวนผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ทั่วไป และผลที่วัดได้ในมุมมองด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย

จึงสรุปได้ว่า มุมมองด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย เมื่อนำไปเชื่อมโยงในการบริหารบนระนาบเดียวกันกับการบริหารในมุมมองด้านต่างๆ จะต้องเป็นไปเพื่อการเพิ่มความพึงพอใจแก่ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย การเพิ่มความภักดีของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย การสร้างกลุ่มผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียให้กลายเป็นลูกค้าประจำของสถานศึกษานอกจากนั้น ต้องเป็นไปเพื่อเสนอถึงการจัดการศึกษาและบริการต่างๆ ของสถานศึกษาให้ได้ก่อนคู่แข่ง และเพื่อขยายตัวทางการจัดการศึกษาและบริการของสถานศึกษา

มุมมองด้านประสิทธิผล (Fiduciary Perspective)

มุมมองด้านประสิทธิผล เป็นมุมมองสำหรับการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษา ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา คือ คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วยกระบวนการที่ใช้ควบคุมการใช้จ่ายเงิน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้เงินในการบริหารต่างๆ ภายใต้การจัดลำดับความสำคัญที่ใช้ข้อมูลพื้นฐานให้เหมาะสมกับเวลาด้วยความถูกต้อง การประยุกต์ใช้ ดัชนีสมมูล ในมุมมองด้านประสิทธิผลนั้น การกำหนดกลยุทธ์ต้องสอดคล้องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ และการวัดในมุมมองด้านอื่นๆ อีก 3 มุมมอง คือ มุมมองด้านการเรียนรู้และเติบโต มุมมองด้านกระบวนการภายใน และด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งในการวัดที่เลือกใช้นั้นจะต้องสัมพันธ์สอดคล้องเป็นเหตุเป็นผลกันเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านการเงินด้วย (Kaplan and Norton, 1996,p.47) ในขณะเดียวกัน กลยุทธ์จะทำให้เราทราบว่าสถานศึกษามีเจตนาสร้างความเจริญเติบโต และมูลค่า

ให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างไร ซึ่งก็คือ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นเอง (สมพงษ์ สุวรรณจิตกุล, 2547, หน้า 17)

การกำหนดวัตถุประสงค์ มุมมองด้านประสิทธิผลของสถานศึกษา จึงต้องกำหนดแตกต่างกันไป ประกอบด้วย 3 ระยะ คือ การพัฒนาหรือการเติบโต (Growth) ความยั่งยืน (Sustain) และการอุดมสมบูรณ์ (Harvest) ซึ่งในแต่ละระยะประกอบด้วยหัวข้อที่กำหนดในการประเมิน 3 ประการ คือ ผลการดำเนินการตามภารกิจ/การปรับปรุงการจัดการศึกษา ประโยชน์งบประมาณ และกลยุทธ์การลงทุน (Kaplan and Norton, 1996, pp.51-52) ดังนั้น องค์ประกอบในด้านประสิทธิผลต้องเป็นการประยุกต์ใช้ทั้งแบบระยะสั้นและระยะยาว การสร้างองค์ประกอบทั้งสองอย่างพร้อมกันก็คือ การจัดการรอบการบริหารบนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกัน (Kaplan and Norton, 1996, pp.36-38)

ดังนั้น มุมมองด้านประสิทธิผล เมื่อนำไปเชื่อมโยงในการบริหารบนระนาบเดียวกันกับการบริหารผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย ในมุมมองด้านกระบวนการภายใน จะเป็นการคัดเลือกผู้เรียนและการแสวงหาผู้เรียน โดยการวัดผลทางการเงินจะรวมถึงยอดของการจัดการศึกษาและบริการตัวใหม่ๆ ที่ผนวกกับเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ Kaplan and Norton, 1996, pp.121-122) และเมื่อนำไปเชื่อมโยงในการบริหารบนระนาบเดียวกันกับการบริหารนวัตกรรม ในมุมมองด้านกระบวนการภายใน ซึ่งวัตถุประสงค์จะมาจากนวัตกรรมที่ใช้จัดการศึกษา ก็คือ วิธีการจัดการศึกษาใหม่ๆ บริการใหม่ๆ ความสามารถในการสร้างความเติบโตด้านการจัดการศึกษาเหนือกว่าคู่แข่งได้ โดยการลงทุนในด้านการวิจัยและพัฒนาเป็นตัวการจัดการศึกษาและบริการใหม่ๆ ขึ้น

มุมมองด้านนวัตกรรมเป็นมุมมองสำหรับบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ประกอบด้วยหัวข้อการประเมิน 3 ประการ คือ ผลการดำเนินการตามภารกิจ/การปรับปรุงการจัดการศึกษา ประโยชน์ของการใช้งบประมาณ และกลยุทธ์ของการลงทุน โดยมีเป้าหมายสูงสุดของมุมมอง ก็คือการจัดหางบประมาณ

จากทุกมุมมองดังกล่าวจึงสรุปในภาพรวมได้ว่า มุมมองด้านการเรียนรู้และเติบโต กล่าวถึงตัวงาน ก็คือ การบริหารครูและบุคลากร ระบบงาน ก็คือ การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและสภาพแวดล้อมสถานศึกษา และการสร้างวัฒนธรรมสถานศึกษาก็คือ สิ่งที่มาสนับสนุนให้เกิดกระบวนการของสถานศึกษา โดยการผนวกเข้าด้วยกันและตั้งอยู่บนระนาบเดียวกันกับมุมมองด้านกระบวนการภายในสำหรับทางมุมมองด้านผู้เรียน และผู้มีส่วนได้เสีย นั่นพูดถึงการเสนอคุณค่าต่อผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียได้แก่ คุณภาพการส่งมอบการจัดการศึกษาในเวลาที่เหมาะสม ดังนั้น ทักษะ ระบบกระบวนการจัดการที่ดี และมีคุณค่าต่อผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย และประการสุดท้าย มุมมองด้านประสิทธิผล พูดถึงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ออกมาอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนเป็นน่าพึงพอใจ

2.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

2.4.1 ความหมายความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นทัศนคติที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่าบุคคลมีความพึงพอใจ หรือไม่สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้าง สลับ ซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดความพึงพอใจโดยตรง แต่สามารถวัดได้โดยทางอ้อม โดยการวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้น และการแสดงความคิดเห็นนั้นจะต้องตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงสามารถวัดความพึงพอใจนั้นได้ พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 กล่าวไว้ว่า “พึง” เป็นคำช่วยกริยาอื่น หมายความว่า “ควร” เช่น พึงใจ หมายความว่า พอใจ ชอบใจ และคำว่า “พอ” หมายความว่า เท่าที่ต้องการ เต็มความต้องการ ถูก ชอบ เมื่อนำคำสองคำมาผสมกัน “พึงพอใจ” จะหมายถึง ชอบใจ ถูกใจตามที่ต้องการ ความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึกที่ได้รับความสำเร็จตามมุ่งหวังและความต้องการ

ชาติ แจ่มนุช (2544,21) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่ง สิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดี จะมีความพึงพอใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดี จะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่คนตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย

ชัชเจน ไทยแท้ (2543,16) กล่าวว่าความพึงพอใจของมนุษย์เป็นการแสดง ออกทางพฤติกรรมที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่า บุคคลมีความพึงพอใจ หรือไม่สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน และต้องมีสิ่งเร้าที่ตรงต่อความต้องการของบุคคล จึงจะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ดังนั้นการสร้างสิ่งเร้าจึงเป็นแรงจูงใจ ของบุคคลนั้นให้เกิดความพึงพอใจในงานนั้น

พรมาลี สิ้นสมบุรณ์ (2544,12) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่าหมายถึงความสุข ความพอใจในการทำงานทั้งจากผู้บริหาร หรือ เพื่อนร่วมงานหรือระบบงานต่าง ๆ

จากความหมายต่าง ๆ ข้างต้นของนักวิชาการและนักการศึกษา สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกตามความคาดหวังและความต้องการ ความสุข ความพอใจ ในการปฏิบัติงานทั้งของผู้ปฏิบัติงานหรือผู้บริหารงานต่าง ๆ ได้รับผลจากการปฏิบัติงานนั้นๆ

2.4.2 แรงจูงใจที่ทำให้เกิดความพอใจ

สมพงษ์ เกษมสิน (2540,126-128) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจของ Maslow ว่า A.H.Maslow ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันแพร่หลาย และได้ตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ดังนี้

1. มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการมีอยู่เสมอและไม่มีสิ้นสุด ความต้องการใดที่ได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการอย่างอื่นจะเข้ามาแทนที่ ขบวนการนี้ไม่มีที่สิ้นสุดและเกิดจนตาย
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่สิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม
3. ความต้องการของมนุษย์มีลำดับชั้น ตามความสำคัญ (A Hierarchy of needs) กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำ ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการในระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนอง

ทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow, 1908-1970) ได้กล่าวว่า บุคคลจะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และทำงานให้โรงเรียนได้นานๆหรือไม่เพียงใดอาศัยสิ่งจูงใจหลายชนิดด้วยกันที่สำคัญมี 5 ประการ คือ

1. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ เช่น เงิน และสิ่งของ
 2. สิ่งจูงใจที่เป็นโอกาส เช่น การให้โอกาสที่จะมีชื่อเสียงดีเด่น มีเกียรติยศ มีอำนาจประจำตัวมากขึ้น และโอกาสได้ได้ตำแหน่งงานสูงขึ้น
 3. สิ่งจูงใจที่เป็นสภาพของการทำงานซึ่งไม่เกี่ยวกับวัตถุ เช่น สภาพของสังคมของครูในโรงเรียนช่วยให้โรงเรียนน่าอยู่ ครูรักใคร่ชอบพอกัน ไม่แบ่งกลุ่มแบ่งพวก ครูทุกคนอยู่ในฐานะทัดเทียมกัน ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา ครูไม่มีความแตกต่างกันมากใน ทุก ๆ ด้าน
 4. สิ่งจูงใจที่เป็นสภาพของการทำงานซึ่งไม่เกี่ยวกับวัตถุเป็นหลัก
 5. การบำรุงขวัญ หรือกำลังใจ และสร้างความรู้สึกร่วมกันให้เกิดกับครูทั้งหลายว่าตนมีส่วนร่วมอย่างสำคัญการสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียนหรือมีส่วนในการแก้สถานการณ์สำคัญต่าง ๆ ของโรงเรียน
- จากคำกล่าวเกี่ยวกับแรงจูงใจที่ทำให้เกิดความพึงพอใจจากนักวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่า มนุษย์มีความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่สิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการของมนุษย์มีลำดับชั้นตามความสำคัญ

2.4.3 การวัดความพึงพอใจ

ในการวัดความพึงพอใจนั้น ชนาธิป พรกุล (2544,18-20) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ทักษะคิดหรือเจตคติเป็นนามธรรมเป็นการแสดงออกก่อนข้างซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดทักษะคิดได้โดยตรง แต่เราสามารถที่จะวัดทักษะคิดได้โดยอ้อมโดยวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นแสดงความคิดเห็นไม่ตรงกับความรู้สึกที่จริงซึ่งความคลาดเคลื่อนเหล่านี้ย่อมเกิดขึ้นได้เป็นธรรมดาของการวัดโดยทั่ว ๆ ไป

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2543,11-12) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดความพึงพอใจนั้นสามารถทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถามโดยผู้ออกแบบสอบถาม เพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าว อาจถามความพอใจในด้านต่าง ๆ
2. การสัมภาษณ์เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรงซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจะได้ข้อมูลที่เป็นจริง
3. การสังเกตเป็นวิธีวัดความพึงพอใจโดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูดจา กริยา ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า “ความพึงพอใจ” เป็นการแสดงความรู้สึกดีใจยินดีของเฉพาะบุคคลในการตอบสนองความต้องการในส่วนที่ขาดหายไป ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยปัจจัยเหล่านั้นสามารถสนองความต้องการของบุคคลทั้งทางร่างกายและจิตใจได้อย่างเหมาะสมและเป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลที่จะเลือกปฏิบัติในกิจกรรมนั้น ๆ

2.5 การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย

ความเป็นมาของการจัดการศึกษาการศึกษาของสงฆ์

การศึกษาของสงฆ์ในสมัยพุทธกาล เมื่อบุคคลเข้ามาบวชในพุทธศาสนา มักได้รับการศึกษามาเป็นอย่างดีแล้วตามลัทธิศาสนาในสมัยนั้นเป็นต้นว่า เรียนจบไตรเพท หรือความรู้ 3 อย่าง ตามลัทธิดั้งเดิมของพราหมณ์ ได้แก่ ฤคเวท ยชุรเวท สามเวท ซึ่งต่อมาได้เพิ่มอาถรรพเวทอีกอย่างหนึ่ง เป็นต้น การศึกษาของสงฆ์ในสมัยพระพุทธองค์ทรงมีพระชนม์ชีพมี 2 ประการ คือ คันถธุระ เป็นการศึกษาพระธรรมวินัยอันเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และวิปัสสนาธุระ ซึ่งเป็นการศึกษาพระกรรมฐานอันเป็นอุบายฝึกหัดจิตใจคนให้สะอาดผ่องแผ้วปราศจากกิเลสทั้งหมด

ครั้นเมื่อพระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้าสู่ประเทศไทย พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ตั้งแต่ยุคกรุงสุโขทัยถึงปัจจุบัน ทรงบำเพ็ญพระองค์เป็นองค์อุปถัมภ์ ทรงมีศรัทธาอย่างแรงกล้าและทรงส่งเสริมการเรียนรู้พระปริยัติธรรม บางพระองค์ทรงอุปสมบทในบวรพระพุทธศาสนาและทรงเชี่ยวชาญในภาษาบาลี เช่น พระมหาธรรมราชาลิไทยแห่งกรุงสุโขทัย และพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ การที่พระมหากษัตริย์ทรงสนับสนุนให้ภิกษุสามเณรศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมถือได้ว่าเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรือง

พระพุทธศาสนามีองค์ประกอบทางการศึกษา 3 ประการ คือ ปริยัติ ปฏิบัติและปฏิเวธ การศึกษาพระปริยัติเป็นองค์ประกอบสำคัญ เพราะเป็นพื้นฐานของการศึกษาเล่าเรียนพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นการเรียนทั้งภาษาบาลีและคัมภีร์พระไตรปิฎก ซึ่งเรียกว่า การศึกษาพระ

ปรียัติธรรมแผนกบาลี และการศึกษาพระปรียัติธรรมแผนกธรรม การศึกษาพระปรียัติธรรมทั้งแผนกบาลีและแผนกธรรมในอดีตมิได้จัดเป็นรูปโรงเรียน แต่อย่างหนึ่งที่จะต้องเล่าเรียนพระธรรมวินัย คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าและมีการทดสอบความรู้ว่าพระภิกษุ สามเณร มีความรู้ในพระธรรมวินัยมากน้อยเพียงใด จนถึงปี 2484 ได้มีการออกระเบียบว่าด้วยการจัดศาสนศึกษา และระเบียบนี้ได้มีการปรับปรุงหลายครั้งโดยปัจจุบันใช้ระเบียบฉบับปี พ.ศ. 2494 จำแนกได้ดังนี้

1. หลักสูตรพระปรียัติธรรม แผนกธรรม แบ่งออกเป็นหลักสูตรสำหรับพระภิกษุสามเณรมี 3 ระดับ ได้แก่ นักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท และนักธรรมชั้นเอก โดยให้ ก.พ. เทียบวิทยฐานะนักธรรมชั้นตรีให้เทียบเท่ากับประโยคประถมศึกษาตอนต้น (ป.4) นักธรรมชั้นโท เท่ากับประโยคประถมศึกษาตอนปลาย (ป.5) และนักธรรมชั้นเอก เท่ากับประโยคประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6) หลักสูตรสำหรับฆราวาสมี 3 ระดับ ได้แก่ ธรรมศึกษาชั้นตรี ธรรมศึกษาชั้นโท ธรรมศึกษาชั้นเอก

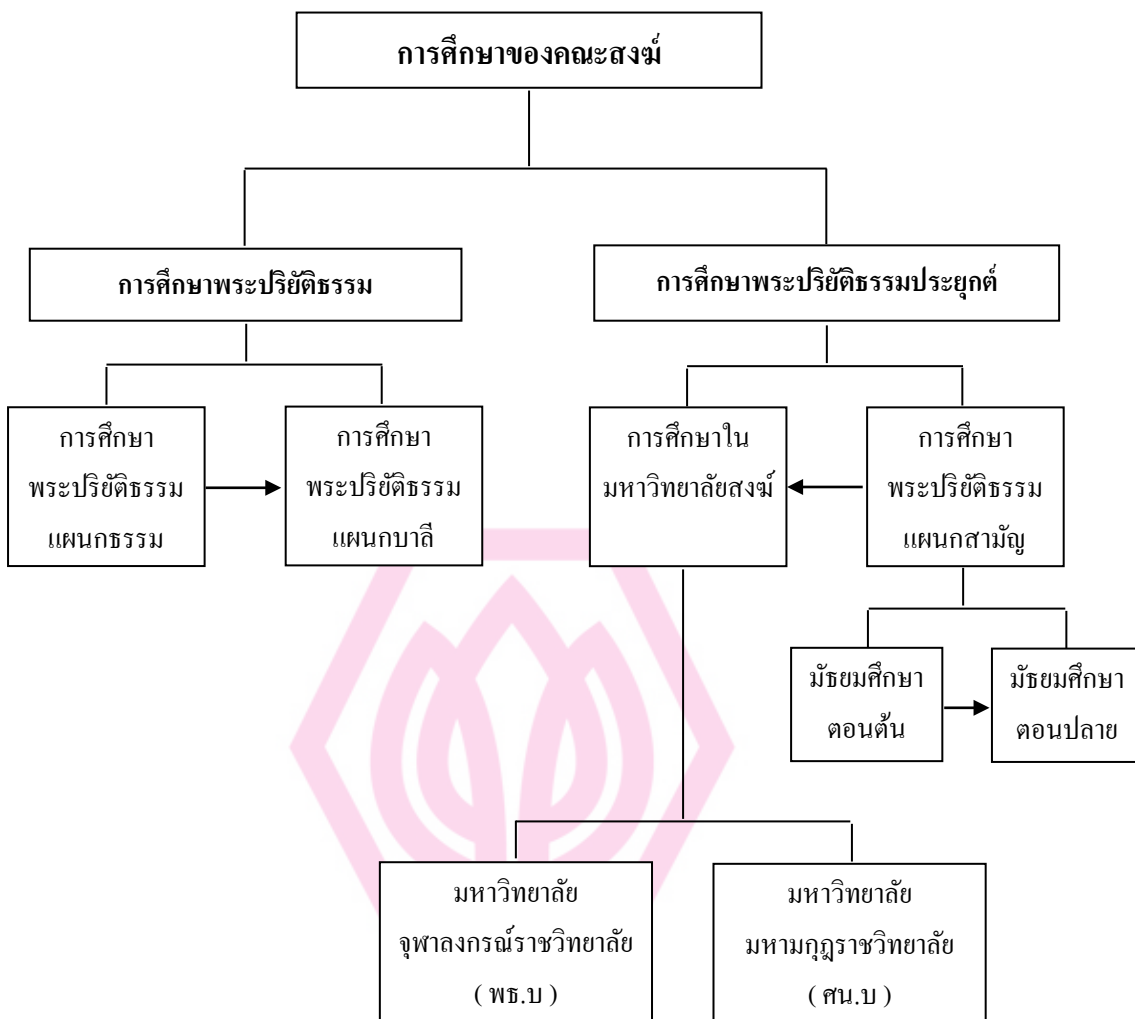
2. หลักสูตรพระปรียัติธรรมแผนกบาลี มี 8 ระดับ ได้แก่ ประโยค 1-2 และเปรียญธรรม 3-4-5-6-7-8-9 (ป.ธ. 3 –ป.ธ.9) กระทรวงศึกษาธิการเทียบความรู้ให้ตามประกาศลงวันที่ 22 สิงหาคม 2526 ให้เปรียญธรรม 3 ประโยค (ป.ธ. 3) เทียบเท่ากับมัธยมศึกษาตอนต้น และเปรียญธรรม 5 ประโยค (ป.ธ. 5) ที่สอนวิชาพระปรียัติธรรม แผนกธรรมหรือแผนกบาลีหรือโรงเรียนพระปรียัติธรรมแผนกสามัญไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยมีเวลาสอนไม่น้อยกว่า 300 ชั่วโมงเทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนเปรียญธรรม 9 ประโยค (ป.ธ. 9) มีวิทยฐานะชั้นปริญญาตรี

3. หลักสูตรปริญญาตรี ได้แก่ พุทธศาสตรบัณฑิต ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและศาสนศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยามหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งกำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องศึกษาวิชาแกนพระพุทธศาสนาจำนวน 50 หน่วยกิจประกอบด้วยวิชา ภาษาบาลี พระไตรปิฎกศึกษา พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก พระอภิธรรมปิฎก ธรรมประยุกต์ ธรรมปฏิบัติและศาสนปฏิบัติ โดยหลังจบการศึกษาแล้วต้องปฏิบัติศาสนกิจสนองงานของมหาวิทยาลั้อย่างน้อย 1 ปี จึงได้รับปริญญาบัตร

4. หลักสูตรพระปรียัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายของกระทรวงศึกษาธิการโดยกำหนดให้เรียนวิชาการพระพุทธศาสนา ได้แก่ ศาสนปฏิบัติ ภาษาบาลี และธรรมวินัย เป็นวิชาบังคับแกน 36 หน่วยกิจในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ 21 หน่วยกิจในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (กรมการศาสนา, 2542 ,หน้า 105-106.)

ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดหลักสูตรทั้ง 4 ประเภทที่กล่าวมา สามารถจำแนกได้ เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มหลักสูตรที่ศึกษาเฉพาะวิชาการพระพุทธศาสนา ได้แก่ หลักสูตรพระปรียัติธรรมแผนกธรรม และหลักสูตรพระปรียัติธรรมแผนกบาลีซึ่งจัดเป็นการศึกษาพระปรียัติธรรมส่วนกลุ่มที่ 2 เป็นหลักสูตรที่ศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาพร้อมกับวิชาสามัญอื่นๆ ได้แก่ หลักสูตรมหาวิทยาลั้อย่าง

และหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ จัดเป็นการศึกษาพระปริยัติธรรมประยุกต์ ดังแสดงในแผนภูมิการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย

ภาพประกอบที่ 6 แผนภูมิภาพการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย
 ที่มา สุภาพร มาแจ้ง และสมปอง มาแจ้ง, (2542,หน้า4.) (กรมการศาสนา :
 กระทรวงศึกษาธิการ

2.5.2 การจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

ประวัติความเป็นมาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งของการศึกษาคณะสงฆ์ เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของพระสงฆ์ ซึ่งมีมูลเหตุสืบเนื่องมาจากการจัดตั้งโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาและบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัด กล่าวคือ ภายหลังจากที่การศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง คือ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย และสภาการศึกษามหา

มกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2432 และ พ.ศ. 2489 ตามลำดับได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น ทางมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้จัดแผนกมัธยมขึ้นมา เรียกว่าโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา กำหนดให้การเรียนบาลี นักธรรม และความรู้ชั้นมัธยม โดยรับผู้ที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อมาเมื่อโรงเรียนบาลีมัศึกษานี้ได้แพร่ขยายออกไปยังต่างจังหวัดหลายแห่ง มีพระภิกษุ และสามเณรเรียนกันมาก ทางคณะสงฆ์โดยองค์การศึกษาจึงได้กำหนดให้เรียกโรงเรียนประเภทนี้ใหม่ว่า โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัด โดยมติดคณะสังฆมนตรีและกระทรวงศึกษาธิการ ก็ได้ออกระเบียบกระทรวง ให้โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัดนี้ เปิดทำการสอบสมทบในชั้นตัวประโยค คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมาและเมื่อสอบได้แล้วก็ยังสามารถได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พระภิกษุและสามเณรนิยมเรียนกันมาก โรงเรียนประเภทนี้จึงแพร่หลายออกไปยังจังหวัดต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง จนทำให้ทางการคณะสงฆ์เกรงว่าการศึกษารธรรม และบาลีจะเสื่อมลงเพราะพระภิกษุและสามเณรต่างมุ่งศึกษาวิชาทางโลกมากเกินไป เป็นเหตุให้ต้องละทิ้งการศึกษารธรรมและบาลีเสีย แต่ทางการคณะสงฆ์ก็ยังพิจารณาเห็นความจำเป็นของการศึกษาวิชาในทางโลกอยู่ (พระราชวรมุณี , 2521, หน้า 355.)

ดังนั้นแม่กองบาลีสนามหลวงพระธรรมปัญญาบดี (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ฟั้น ชุตินฺธโร) จึงได้ตั้งคณะกรรมการ ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีขึ้นใหม่มี วิชาบาลี วิชาธรรม และวิชาทางโลก เรียกว่าบาลีศึกษาสามัญศึกษา และปริทัศน์ศึกษา และไปประกาศเมื่อ พ.ศ. 2507 พร้อมกับได้ยกเลิกระเบียบของคณะสังฆมนตรีว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษา สำนักเรียนวัดเสียและกำหนดให้พระภิกษุสามเณรเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีที่คณะสงฆ์ได้จัดขึ้นใหม่ แต่การณ์ปรากฏต่อมาว่า การตั้งสำนักเรียนตามแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีใหม่นี้มีน้อย นักเรียนก็นิยมเรียนกันน้อยเพราะพระภิกษุสามเณรส่วนใหญ่ยังพอใจที่จะเรียน โดยได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอยู่ ดังนั้น นักเรียนในโรงเรียนดังกล่าว จึงได้พากันเข้าชื่อกันเป็นนักเรียนโรงเรียนราษฎร์ของวัดซึ่งตั้งขึ้น โดยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการบ้าง สมัครสอบเทียบบ้าง เข้าเป็นนักเรียนผู้ใหญ่บ้าง ทำให้การศึกษาของคณะสงฆ์ในช่วงนี้ระยะนั้นเกิดความสับสนเป็นอันมาก (กรมการศาสนา : 2521 , หน้า 7-9.)

ในขณะเดียวกัน ได้มีผู้แทนราษฎรได้ยื่นเรื่องราวขอให้กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอบสมทบในชั้นตัวประโยคให้แก่พระภิกษุสามเณร แต่กรรมการศาสนาร่วมกับกรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้พิจารณาลงความเห็นร่วมกันว่าควรจะต้องตั้งโรงเรียนขึ้นประเภทหนึ่ง เพื่อสนองความต้องการของพระภิกษุสามเณร โดยให้เรียนทั้งวิชาธรรม และวิชาสามัญศึกษาควบคู่กันไป โดยไม่มีการสอบสมทบ แต่ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการสอบเอง และโดยพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายีมหาเถระ) “ การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษาพระปริยัติธรรม

ก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไปตามความเปลี่ยนแปลงของโลกบ้าง จึงเห็นสมควรที่จะมี หลักสูตรในการเรียนพระปริยัติธรรมเพิ่มขึ้นอีกแผนกหนึ่ง คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ได้ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป ”

ในที่สุด กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้น เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2514 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 - พ.ศ. 2545 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้การศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายศาสนจักร และฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือ ทางฝ่ายศาสนจักรก็จะได้ศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ ดำรงอยู่ในสมณธรรม สมควรแก่ภาวะ สามารถธำรงและสืบต่อพระพุทธศาสนาให้เจริญสถาพรต่อไป และถ้าหากพระภิกษุสามเณรเหล่านี้ลาสิกขาไปแล้ว ก็สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐได้ หรือเข้ารับราชการสร้างประโยชน์ให้ก้าวหน้าให้แก่ตนเองและบ้านเมืองสืบต่อไปด้วยเช่นกัน

การจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เป็นเรื่องของวัดจะจัดตั้งขึ้นได้ ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ และด้วยความเห็นชอบของประธานสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ เมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการแล้ว กรมการศาสนาเป็นผู้ออกใบอนุญาตการเปิดสอนระดับการศึกษาเพิ่มขึ้น ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ ในระยะเริ่มแรกมีเจ้าอาวาส 51 แห่ง รายงานเสนอจัดตั้งต่อกรมการศาสนา (วิชัย ธรรมเจริญ, 2541:3-4) เดิมนั้นโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันสังกัดกองพุทธศาสนศึกษาสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ การศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔ และศึกษาหลักสูตรพระปริยัติธรรม (บาลี, ธรรมวินัย และ ศาสนปฏิบัติ) ภายใต้กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2548 (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ , 2553 , หน้า. 18-19)

ในปัจจุบันปีการศึกษา 2554 นี้ มีกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ทั่วประเทศ จำนวน 14 กลุ่ม โดยแยกได้ ดังนี้

1. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย จังหวัดกรุงเทพมหานคร, นครปฐม, ปทุมธานี มีโรงเรียนจำนวน 16 โรงเรียน
2. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย จังหวัดกระบี่, ชุมพร, ตรัง, นครศรีธรรมราช, ปัตตานี, ยะลา, ระนอง, สงขลา, สตูล, สุราษฎร์ธานี มีโรงเรียนจำนวน 22 โรงเรียน

3. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3
ประกอบด้วย จังหวัดกาญจนบุรี, ชัยนาท, ประจวบคีรีขันธ์, พระนครศรีอยุธยา, เพชรบุรี, ราชบุรี, ลพบุรี, สระบุรี, สิงห์บุรี, สุพรรณบุรี, อ่างทอง, อุทัยธานี มีโรงเรียนจำนวน 25 โรงเรียน
 4. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4
ประกอบด้วย จังหวัดกำแพงเพชร, ตาก, นครสวรรค์, พิจิตร, พิษณุโลก, เพชรบูรณ์, สุโขทัย, อุตรดิตถ์ มีโรงเรียนจำนวน 25 โรงเรียน
 5. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 5
ประกอบด้วย จังหวัด เชียงใหม่, แม่ฮ่องสอน, ลำพูน มีโรงเรียนจำนวน 40 โรงเรียน
 6. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 6
ประกอบด้วย จังหวัด เชียงราย, น่าน, พะเยา, แพร่, ลำปาง มีโรงเรียนจำนวน 57 โรงเรียน
 7. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7
ประกอบด้วย จังหวัด ขอนแก่น, เลย, หนองบัวลำภู มีโรงเรียนจำนวน 46 โรงเรียน
 8. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8
ประกอบด้วย จังหวัด สกลนคร, หนองคาย, อุดรธานี มีโรงเรียนจำนวน 40 โรงเรียน
 9. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 9
ประกอบด้วย จังหวัด มุกดาหาร, ยโสธร, อุบลราชธานี, อำนาจเจริญ มีโรงเรียนจำนวน 34 โรงเรียน
 10. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 10
ประกอบด้วย จังหวัด กาฬสินธุ์, นครพนม, มหาสารคาม, ร้อยเอ็ด มีโรงเรียนจำนวน 43 โรงเรียน
 11. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 11
ประกอบด้วย จังหวัด ชัยภูมิ, นครราชสีมา, บุรีรัมย์, ศรีสะเกษ, สุรินทร์ มีโรงเรียนจำนวน 43 โรงเรียน
 12. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 12
ประกอบด้วย จังหวัด ฉะเชิงเทรา, ชลบุรี, นครนายก, ตราด, ปราจีนบุรี, ระยอง, สระแก้ว มีโรงเรียนจำนวน 13 โรงเรียน
 13. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 13 (เงินนิกาย)
ประกอบด้วย จังหวัด กรุงเทพมหานคร, ชลบุรี, เชียงราย มีโรงเรียนจำนวน 3 โรงเรียน
 14. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 14 (อนันนิกาย)
ประกอบด้วย จังหวัด กรุงเทพมหานคร, สงขลา, อุดรธานี มีโรงเรียนจำนวน 3 โรงเรียน
- รวมปัจจุบันโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีจำนวน 410 โรงเรียน**
1. โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 รูป) จำนวน 223 โรงเรียน
 2. โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 รูป) จำนวน 159 โรงเรียน
 3. โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 300 รูปขึ้นไป) จำนวน 28 โรงเรียน

บุคลากร จำนวน 5,608 รูป/คน

- ครูประจำ จำนวน 2,753 รูป/คน
- พระภิกษุ จำนวน 985 รูป
- คฤหัสถ์ จำนวน 1,768 คน (ชาย จำนวน 1,072 คน หญิงจำนวน 696 คน)
- ครูพิเศษ จำนวน 1,860 รูป/คน
- พระภิกษุ จำนวน 672 รูป
- คฤหัสถ์ จำนวน 1,188 คน (ชาย จำนวน 710 คน หญิง จำนวน 478 คน)
- เจ้าหน้าที่ จำนวน 995 รูป/คน

ห้องเรียน จำนวน 2,393 ห้อง

- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,514 ห้อง
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 879 ห้อง

นักเรียน จำนวน 53,030 รูป

- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 39,561 รูป
- มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 14,300 รูป
- มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 14,249 รูป
- มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 11,012 รูป
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 13,469 รูป
- มัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5,766 รูป
- มัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4,554 รูป
- มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3,149 รูป

ในส่วนของการดำเนินด้านการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้น ยังไม่มีทิศทางการพัฒนาที่มีความชัดเจนในการสร้างเอกภาพทางการบริหารให้กับกลุ่มโรงเรียน อีกทั้งการสร้างพันธสัญญาการดำเนินงาน และการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ยังไม่ได้มีการกำหนดให้มีขึ้นอย่างเป็นทางการ จะมีแต่เพียงการดำเนินงานตามกรอบแนวปฏิบัติ ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสำคัญ ในขณะที่เดียวกันกลุ่มโรงเรียนไม่มียุทธศาสตร์การพัฒนาคัดค้านที่เด่นชัดพอที่จะเป็นแนวทางการจัดการศึกษาในบริบทพื้นที่นั้นๆ แก่โรงเรียนในสังกัดให้สามารถสร้างศาสนทายาท และดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ การมีแผนยุทธศาสตร์จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนในสังกัด ในการที่จะปฏิรูประบบการบริหารจัดการการศึกษา การเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับสภาพการณ์ของท้องถิ่น (กองพุทธศาสนศึกษา, หน้า.19-21)

หลักสูตรการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม ในปัจจุบันเป็นการจัดการศึกษาให้กับพระภิกษุสามเณรที่ต้องการความรู้ทั้งทางโลก และทางธรรมควบคู่กันไป โดยจัดหลักสูตร แบ่งเป็น 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. โครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น มีดังต่อไปนี้

1) วิชาบังคับ จำนวน 78 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ วิชาบังคับแกน จำนวน 72 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

- (1) ภาษาไทย 12 หน่วย
- (2) วิทยาศาสตร์ 9 หน่วย
- (3) คณิตศาสตร์ 6 หน่วย
- (4) สังคมศาสตร์ 6 หน่วย
- (5) สุขศึกษา 3 หน่วย
- (6) ศาสนปฏิบัติ 12 หน่วย

2) วิชาบังคับเลือก จำนวน 6 หน่วย ให้เลือกจากรายวิชาบังคับเลือกสังคมศึกษา

3) วิชาเลือกเสรี จำนวน 18 หน่วย ให้เลือกจากรายวิชาในกลุ่มวิชาต่างๆ ต่อไปนี้

- (1) กลุ่มวิชาภาษา คือ
 - ภาษาไทย
 - ภาษาต่างประเทศ
- (2) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์
 - วิชาวิทยาศาสตร์
 - วิชาคณิตศาสตร์
- (3) กลุ่มวิชาสังคมศึกษา
- (4) กลุ่มพัฒนาบุคลิกภาพ
 - สุขศึกษา
 - ศาสนปฏิบัติ
- (5) กลุ่มวิชาพระปริยัติธรรม
 - ภาษาบาลี
 - ธรรมวินัย

4) กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมต่อไปนี้

- (1) กิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมแก้ปัญหา จำนวน 1 คาบ
- (2) กิจกรรมอิสระ จำนวน 2 คาบ

5) กิจของสงฆ์ ได้แก่ กิจที่พระภิกษุสามเณรปฏิบัติเป็นประจำอยู่ในวัด

2. โครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย มีดังต่อไปนี้

1) วิชาบังคับแกน จำนวน 42 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ วิชาบังคับแกน จำนวน 36 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

- (1) ภาษาไทย 6 หน่วย
- (2) สังคมศาสตร์ 6 หน่วย
- (3) สุขศึกษา 3 หน่วย
- (4) ภาษาบาลี 12 หน่วย
- (5) ธรรมวินัย 6 หน่วย

2) วิชาบังคับเลือก จำนวน 6 หน่วย ให้เลือกจากรายวิชาบังคับเลือกวิทยาศาสตร์

3) วิชาเลือกเสรีเลือกเรียนอย่างน้อย 39 หน่วย ให้เลือกจากรายวิชาในกลุ่มวิชาต่างๆ ดังนี้

- (1) กลุ่มวิชาภาษา
 - ภาษาไทย
 - ภาษาต่างประเทศ
- (2) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์
 - วิชาวิทยาศาสตร์
 - วิชาคณิตศาสตร์
- (3) กลุ่มวิชาสังคมศึกษา
- (4) กลุ่มพัฒนาบุคลิกภาพ
 - สุขศึกษา
 - ศาสนปฏิบัติ
- (5) กลุ่มวิชาพระปริยัติธรรม
 - ภาษาบาลี
 - ธรรมวินัย
 - ศาสนศิลป์

(6) กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมต่อไปนี้

4) กิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมแก้ปัญหาจำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ภาคเรียน

5) กิจของสงฆ์ ได้แก่ กิจที่พระภิกษุสามเณรปฏิบัติเป็นประจำอยู่ในวัด

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1. หลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง เป็นการศึกษาพระปริยัติธรรมขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ และมีความรู้ทักษะในวิชาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีนิสัยใฝ่หาความรู้ มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ รู้จักบำรุงรักษาศาสนสมบัติ มีความภูมิใจในความเป็นสมณะและมีความคิดสร้างสรรค์

2. โครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นวิชาบังคับ วิชาบังคับเลือก วิชาเลือกเสรี คือ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ สุขศึกษา และศาสนปฏิบัติ

3. โครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นวิชาบังคับ วิชาบังคับเลือก วิชาเลือกเสรี คือ ภาษาไทย สังคมศาสตร์ สุขศึกษา ภาษาบาลี และธรรมวินัย

2.5.3 นโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. 2553

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบของทิศทางการพัฒนาศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบของทิศทางการพัฒนา ระบบวัดผลทางยุทธศาสตร์ และระบบปฏิบัติการทางยุทธศาสตร์ ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. ทิศทางการพัฒนาศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

วิสัยทัศน์ (Vision)

วิสัยทัศน์เป็นเข็มทิศนำทางสู่อนาคต เป็นการพัฒนาไปสู่อนาคตที่ระบบการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ ดังนี้

“ส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงามด้วยศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม ผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาของโลกที่มีคุณภาพมาตรฐาน”

พันธกิจ (Mission)

พันธกิจเป็นกรอบ และแนวทางในการดำเนินงานตามหน้าที่ และตามวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยพันธกิจ ดังนี้

1. จัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนาศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม

2. พัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็ง เป็นโรงเรียนคุณภาพมาตรฐานของไทยที่เป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของโลก

3. เผยแผ่และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงามและร่วมสร้างสังคมพุทธธรรมที่มีความเข้มแข็ง

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issue)

ประเด็นยุทธศาสตร์ เป็นประเด็นสำคัญตามพันธกิจ ที่จะอาศัยการขับเคลื่อนด้วยวิธีการทางยุทธศาสตร์ให้มีการพัฒนาที่แตกต่าง โดดเด่น และก้าวกระโดด ประกอบด้วย ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ
2. การพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็ง และมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน
3. การเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของโลก
4. การทำนุบำรุง เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม

เป้าประสงค์ (Goal)

เป้าประสงค์เป็นผลสัมฤทธิ์ที่เป็นผลลัพธ์ของการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ ที่มุ่งหวังจะให้เกิดการบรรลุผลในอนาคต ประกอบด้วย เป้าประสงค์ ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรมและมีคุณลักษณะปรีชาสามารถตามที่พึงประสงค์
2. ระบบการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีอัตลักษณ์พุทธธรรม และมีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ และเชื่อมั่นของสังคม
3. ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของโลกในการเรียนรู้และการศึกษาระดับพื้นฐานทางพระพุทธศาสนา
4. พระพุทธศาสนามีความเจริญงอกงาม สังคมเข้มแข็งอุดมปัญญาพุทธธรรม

ผลผลิตของแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Plan output)

ผลผลิตเป็นผลสัมฤทธิ์ที่เป็นผลผลิตโดยตรงจากการใช้ทรัพยากรเพื่อการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ ประกอบด้วยผลผลิต ดังนี้

1. ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ
2. มีผู้เรียนที่สอบผ่านหลักสูตรนักรธรรม-บาลีมากขึ้น
3. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีการจัดการศึกษาที่ได้คุณภาพ มาตรฐาน
4. มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานานาชาติ ต้นแบบ
5. มีผู้จบการศึกษาที่ดำรงอยู่ในบรรพชิตมากขึ้น
6. มีชุมชนพุทธธรรมที่เข้มแข็งทั่วทั้งประเทศ และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ทิศทางของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุงปัจจุบัน (2552-2559)

มีจุดเน้น ที่สำคัญ 6 ประเด็นคือ

1. การพัฒนาคน จะเน้นการพัฒนาให้เป็นคนเก่ง ดี มีความสุข มีความภูมิใจในความเป็นไทยรวมทั้งมีความศรัทธาเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยฯ รังเกียจการทุจริตต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

2. การพัฒนาครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา จะมุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาครู เพื่อนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษา

3. การพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. การพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ภาคอุตสาหกรรมบริการ ภาคเศรษฐกิจและสังคมต่างๆ โดยมีการกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

5. การมีส่วนร่วม ทั้งในส่วนของภาครัฐ เอกชน หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันศาสนา สถาบันครอบครัว เป็นต้น

6. การเตรียมประเทศไทยให้เดินหน้าไปสู่ความพร้อมในการสร้างประชาคมอาเซียน โดยอย่างน้อยที่สุดที่จะต้องทำในเวลานี้คือ ควรจะต้องมีการเร่งรัดกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาในระดับต่างๆ ซึ่งในขณะนี้ระดับอุดมศึกษาได้จัดทำและประกาศใช้แล้วคือ TQF (Thai Qualifications Framework) และต้องไปเน้นระดับอาชีวศึกษาต่อไปด้วย ขณะเดียวกันต้องมีการผลักดันให้กลุ่มประเทศอาเซียนมี TQF กลางเกิดขึ้นด้วยบทบาทสำคัญของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา คือการปฏิรูประบบการศึกษาที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และการร่วมสร้างสังคมอุดมปัญญาธรรมที่มีความยั่งยืน ซึ่งการมีแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้การดำเนินงาน

2.5.4 ปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

สภาพการณ์ของการจัดการศึกษาและคุณภาพการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในปัจจุบัน ระบบการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากสภาพการศึกษาของคณะสงฆ์ อันเป็นองค์กรหลักที่ควบคุมส่งเสริมการจัดการศึกษาของสงฆ์โดยตรงแล้ว ในการจัดการศึกษาจะขึ้นอยู่กับการบริหารหรือการปกครองของคณะสงฆ์ เจ้าอาวาสจะมีอำนาจในการดำเนินการทั้งปวงของแต่ละวัด ทำให้เกิดปัญหาว่า หากเจ้าสำนักเรียนรูปใดมิได้ใส่ใจทางการศึกษา โดยสนใจทางด้านการศึกษาศาสนาสมบัติหรืออื่นๆ คุณภาพการศึกษาของสงฆ์ก็จะค่อยลงไป

สำหรับปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจำแนกได้ดังนี้

1. ทางด้านวิชาการ ที่ยังประสบอยู่ก็คือ ตำราเรียนสำหรับพระภิกษุสงฆ์ยังมีไม่เพียงพอ แต่สถานศึกษายังขาดแคลนหนังสือที่ใช้เรียน โดยทั่วไปจะมีเก็บไว้ในห้องสมุดของวัด แล้วพระภิกษุสามเณร เข้าไปหยิบยืมเพื่อใช้เรียน เรียนจบแล้วจึงนำมาคืน การขาดแคลนตำราเรียนนี้เป็นปัญหาสำคัญยิ่ง

สำหรับอุปกรณ์การเรียนการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ๆ และนวัตกรรมในการเรียนการสอน นับเป็นจุดอ่อนสำคัญของศาสนาศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากขาดแคลนความรู้ทั้งในการผลิตการใช้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล ส่วนใหญ่ยังเน้นความรู้จากตำราและการท่องจำข้อสอบ มิใช่การแต่งขึ้นใหม่ เพื่อวัดความรู้ในด้านต่างๆ เช่น ด้านความจำ ความรู้ การนำไปประยุกต์ใช้ แต่จะสุมจากเรื่องหรือหน้าใดหน้าหนึ่งหรือตอนหนึ่งตอนใดของหนังสือมาออกข้อสอบทำให้พัฒนาการด้านความคิดไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร ผลผลิตด้านวิชาการ ปัญหาที่เกิดขึ้นนอกจากปัญหาทางด้านคุณภาพ อันได้แก่ ผู้ที่จบการศึกษาของสงฆ์มักจะมีโลกทัศน์ที่ไม่กว้างขวางเท่าที่ควร จากเดิมซึ่งอยู่ในระบบการดำรงชีวิตที่แคบอยู่แล้วการศึกษายังไม่สามารถเปิดกว้างได้เต็มที่การวัดผลจากการจำจึงมิได้พัฒนาทักษะทางความคิดแต่ประการใด

2. ทางด้านบุคคล ครูผู้สอนมีน้อย ปัจจุบันครูผู้สอนมีอยู่น้อยมาก และยังเป็นผู้เรียนผู้สอนควบคู่กันไป คือ เรียนในชั้นเปรียญสูงในขณะที่ทำหน้าที่สอนพระภิกษุ สามเณรในระดับชั้นเปรียญต่ำกว่า นอกจากนี้ครูผู้สอนส่วนใหญ่มักจะอยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือเมืองใหญ่ ความเจริญทางด้านศาสนศึกษาในหัวเมืองเล็กๆจึงไม่อาจเจริญก้าวหน้าได้อย่างเต็มที่(กมล รอดคล้าย,หน้า 39.)

3. ทางด้านธุรการและการเงิน ยังประสบปัญหาในการหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติในการใช้ภาษาไทยดี เช่น การสะกดตัววรรคตอน แม่นยำศัพท์ และคำแปลในพจนานุกรมนอกจากนี้ ยังต้องประกอบด้วยคุณสมบัติเฉพาะตัว คือ มีความละเอียดรอบคอบ สุขุมและรวดเร็ว

4. ทางด้านอาคารสถานที่ สำหรับการศึกษามหาวิทยาลัยส่วนใหญ่อาศัยโบสถ์ วิหารหรืออาคารเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในวัด มีเพียงบางวัดเท่านั้นที่มีอาคารเรียนแน่นอน งบประมาณเพื่อการนี้ก็ไม่มีโดยตรง แต่มักจะแบ่งไปกับการบูรณะวัดและพัฒนาวัด

5. ทางด้านการบริหารกิจการนักเรียน คือ ผู้บริหารยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการ และดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ผู้สอนขาดความรู้ความชำนาญ ไม่มีเวลาทุ่มเทให้นักเรียน และไม่มีความมั่นใจในความรู้ความสามารถของคนที่คอยช่วยเหลือนักเรียน

6. ทางด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาทรัพยากรไม่เพียงพอ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ โดยเฉพาะบุคคลที่เหมาะสมในการประชาสัมพันธ์ และการให้บริหารแก่ชุมชน

7. ด้านงบประมาณ(กมล รอดคล้าย,หน้า 40) ในภาครัฐนอกจากการอุปถัมภ์ด้านอื่นๆ และการจัดตั้งกรมศาสนา เพื่อทำหน้าที่สำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคมแล้ว การให้งบประมาณยังเป็นแนวทางหนึ่งในการให้การสนับสนุน โดยมหาเถรสมาคมจัดงบประมาณศาสนสมบัติกลางมาสมทบด้วย แต่ปรากฏว่างบประมาณที่ได้รับน้อยมาก เมื่อเทียบกับกิจการศึกษาทางโลก ในขณะที่งบประมาณส่วนใหญ่กลับเน้นไปทำงานด้านบูรณะและพัฒนา อันเป็นงานด้านวัตถุ แม้ว่างานบางส่วนจะเกี่ยวข้องกับการศาสนศึกษา ก็ได้เกี่ยวข้องโดยตรง และงบประมาณใช้ในการอุดหนุนแม่กองธรรม สนามหลวง เพื่อการสอบธรรมสนามหลวง อุดหนุนแม่กองบาลี สนามหลวงเพื่อการสอบบาลีสนามหลวง อุดหนุนการส่งครูไปสอนในส่วนภูมิภาค อุดหนุนมหาวิทยาลัยสงฆ์ อุดหนุนครูสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม อุดหนุนค่านิตยภัต เลขานุการแม่กองธรรม สนามหลวง แม่กองบาลี สนามหลวง และอุดหนุนโรงเรียนพระสังฆาธิการจะเห็นได้ว่ามิได้ลงไปถึงสถานศึกษาในจังหวัดต่างๆโดยตรง

ผู้วิจัยได้สรุปแนวความคิดการกำหนดภารกิจปัญหาการจัดการศึกษาใน โรงเรียนพระปริยัติธรรม ดังนี้

1. ทางด้านวิชาการ ดำเนินการเรียนสำหรับพระภิกษุสงฆ์มีไม่เพียงพอ แต่ละสถานศึกษายังขาดแคลนหนังสือ โดยทั่วไปมีเก็บไว้ในห้องสมุดของวัดแล้วพระภิกษุสามเณรเข้าไปหยิบยืมเพื่อใช้เรียนเรียนจบแล้วจึงนำมาคืน
2. ทางด้านบุคคล ครูผู้สอนมีน้อย และยังเป็นผู้เรียนผู้สอนควบคู่กันไป
3. ทางด้านธุรการและการเงิน ยังประสบปัญหาในการหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติตามต้องการ
4. ทางด้านอาคารสถานที่ สำหรับการศึกษาระดับมัธยมไม่แน่นอน ส่วนใหญ่อาศัยโบสถ์ วิหารหรืออาคารเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในวัด
5. ทางด้านการบริหารกิจการนักเรียน คือ ผู้บริหารยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการ และดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ผู้สอนขาดความรู้ความชำนาญ ไม่มีเวลาทุ่มเทให้นักเรียน
6. ทางด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาทรัพยากรไม่เพียงพอขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้โดยเฉพาะบุคคลที่เหมาะสมในการประชาสัมพันธ์
7. ด้านงบประมาณ ในภาครัฐนอกจากการอุปถัมภ์ด้านอื่นๆ และการจัดตั้งกรมศาสนา เพื่อทำหน้าที่สำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคมแล้ว การให้งบประมาณยังเป็นแนวทางหนึ่งในการให้การสนับสนุนและจากการสำรวจผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรจำนวน 1,525 กลุ่มตัวอย่างด้าน

ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้น มีประเด็นที่ต้องมีการดำเนินการปรับปรุง แก้ไขอย่างเร่งด่วนดังต่อไปนี้

1. ระบบการบริหารจัดการยังไม่เข้มแข็ง ผู้บริหารยังไม่ได้เป็นนักจัดการศึกษามืออาชีพ อีกทั้งยึดติดกับระบบปัจเจกบุคคล เช่น เจ้าอาวาส ผู้จัดการโรงเรียน เป็นต้น ทำให้การดำเนินงานยังไม่เป็นระบบมากนัก และจะทำให้เกิดช่องว่างในการพัฒนาในระยะยาว

2. บุคลากรขาดความชำนาญในวิชาที่สอน อีกทั้งการพัฒนาบุคลากรยังไม่ต่อเนื่อง ไม่ทั่วถึง ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และความมั่นคงในวิชาชีพยังมีน้อย

3. ไม่มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่มีมาตรฐานพอที่จะเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันนโยบายสู่การปฏิบัติ

4. ขาดระบบการประชาสัมพันธ์ และการตลาดเชิงรุกทำให้ภาพลักษณ์ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ถูกมองว่าเป็นการจัดการศึกษาแก่เด็กที่ขาดโอกาส เด็กที่มีคุณภาพต่ำ หรือเด็กที่มีปัญหาทางสังคม ซึ่งประเด็นนี้มีผลโดยตรงต่อภาพลักษณ์ และความน่าเชื่อถือในคุณภาพของศาสนทายาทที่ผลิตขึ้นมา (แม้ในความเป็นจริงแล้วคุณภาพของผู้เรียนจะต่ำก็ตาม แต่ไม่ควรถือเป็นข้อจำกัด ควรเน้นการประชาสัมพันธ์เชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างทัศนคติใหม่)

5. ที่มาของรายได้ยังมาจากการอุดหนุนเป็นสำคัญ โรงเรียนขาดมาตรการที่ชัดเจนในการพัฒนาโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง และพึ่งตนเองได้

6. ผลการประเมินคุณภาพของการจัดการศึกษาในระบบการประกันคุณภาพ ยังมีโรงเรียนไม่น้อยร้อยละ ๓๐ ที่ยังไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และยังไม่มีการเชิงรุกใดๆ ในการจัดการ

7. ขาดยุทธศาสตร์ และแนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว อีกทั้งการบูรณาการกับทุกภาพส่วนเพื่อการสร้างความเข้มแข็งทางการศึกษา และการเผยแผ่พระพุทธศาสนายังไม่มีความชัดเจนมากนัก

8. การดูแลคุณภาพชีวิตแก่ผู้เรียนขณะเรียน ยังขาดมาตรฐานที่เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน

9. อัตราส่วนของผู้เรียนที่จบมัธยมศึกษาซึ่งไม่สอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียนที่เน้นการสร้างศาสนทายาท

10. ระบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นการดำเนินการแบบตั้งรับ ยังไม่ได้มุ่งเน้นแบบเชิงรุกไปที่ชุมชน

11. หลักสูตรการเรียนการสอนขาดความเป็นอัตลักษณ์ของปริยัติสามัญ อิงกับการศึกษาทางโลกมากเกินไป ทำให้เป็นภาระแก่ผู้เรียนในการพัฒนาตนเองที่สมบูรณ์ทั้งทางโลก และทางธรรม (วัยของผู้เรียนคือวัยเยาวชนซึ่งยังไม่มีสามัญสำนึกต่อตนเองในการเป็นศาสนทายาท)

12. อัตราการเรียนต่อด้านสามัญของผู้เรียน การลาออกระหว่างภาคเรียนมีสูง และขาดมาตรการในการส่งเสริม จูงใจ และสร้างทัศนคติใหม่แก่ผู้เรียนในการครองตนเป็นเพศบรรพชิต เพื่อการเป็นศาสนทายาทที่ดี

13. ไม่มีกลยุทธ์ที่ชัดเจนในการเสริมสร้างเอกภาพทางการบริหาร และการจัดการศึกษาที่มีความเข้มแข็งเชิงคุณภาพที่เป็นที่ประจักษ์แก่สังคมชาวพุทธทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

14. ระบบการบริหารจัดการบุคลากร ตั้งแต่กระบวนการสรรหา ว่าจ้าง แต่งตั้ง การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง ยังไม่ได้มาตรฐานการบริหารบุคคล

15. ยังมีระเบียบปฏิบัติ กฎหมาย หลายประการที่ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการศึกษา พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

16. ระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศความพร้อมของอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนยังไม่มีประสิทธิภาพ

17. ผลงานทางวิชาการ งานวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการศึกษายังมีน้อยทำให้ขาดหลักฐานเชิงประจักษ์ ในการพัฒนาโรงเรียนเป็นต้นประเด็นต่างๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นความท้าทายทางยุทธศาสตร์ทั้งสิ้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพ และความคาดหวังในอนาคตที่ควรจะเป็นไปของระบบการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ถือได้ว่าจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดจึงจะยังคงไว้ซึ่งประสิทธิภาพที่พึงประสงค์ ในการจัดการศึกษาที่เป็นความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อการสร้างศาสนทายาทที่มีคุณภาพ และสร้างสังคมให้อุดมปัญญาธรรม

รายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษา

ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง (พ.ศ.2549-2552) มีโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ได้รับการประเมินแล้ว 391 แห่ง สรุปผลการประเมิน ดังนี้

1. โรงเรียนที่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐาน 209 แห่ง (ร้อยละ 53.45)
2. โรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐาน 182 แห่ง (ร้อยละ 46.55)
3. ระดับคุณภาพผลการประเมินภายนอก
 - 1.) ระดับดีมาก 12 แห่ง (ร้อยละ 3.07)
 - 2.) ระดับดี 248 แห่ง (ร้อยละ 63.43)
 - 3.) ระดับพอใช้ 125 แห่ง (ร้อยละ 31.97)
 - 4.) ระดับปรับปรุง 6 แห่ง (ร้อยละ 1.53)

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายมาตรฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สอง พบว่ามาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำที่สุดได้แก่

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (2.12) ลำดับต่อมาคือ

มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (2.45) และ**มาตรฐานที่ 4** ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ (2.49)จากการร่วมอภิปรายกันอย่างกว้างขวางถึงปัญหา/อุปสรรค ที่ทำให้บางมาตรฐานมีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำ คือ

1. การสอบ O-net ของทุกปีที่ผ่านมามักจะสอบตรงกันกับการสอบบาลีสนามหลวงของคณะสงฆ์ทำให้โรงเรียนต้องนำนักเรียนไปสอบบาลีสนามหลวง

2. สถานศึกษา/นักเรียน ไม่ให้ความสำคัญกับการสอบ O-net ทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการสอบอยู่ในระดับต่ำ

3. สถานภาพครูและบุคลากรที่ไม่มี ความมั่นคงทำให้มีการเข้า-ออกบ่อยของครูและบุคลากรส่งผลกระทบต่อการทำงานที่ไม่ต่อเนื่อง

4. ผู้ประเมินภายนอกบางคนไม่เข้าใจบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาทำให้ผลการประเมินไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อต้นสังกัด

1. คัดเลือกสถานศึกษาที่มีคุณภาพระดับดีขึ้นไป เพื่อประชาสัมพันธ์ ยกย่อง และเผยแพร่ผลการดำเนินงานเป็นต้นแบบให้แก่สถานศึกษาอื่น ๆ

2. ประสานการทดสอบภาษาบาลี และการทดสอบ O-net ให้มีช่วงเวลาต่างกันเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเตรียมตัวเข้ารับการทดสอบทั้งสองประเภท

3. กำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องให้ผู้เรียนเข้ารับการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ(O-net)และใช้เป็นเกณฑ์หนึ่งในการพิจารณาจบการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. พัฒนามาตรฐานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อให้มีแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพมาตรฐานภายในให้เหมาะสมกับนโยบาย จุดเน้นและคุณลักษณะเฉพาะของการจัดการศึกษาประเภทนี้

5. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษาระยะยาวให้ชัดเจน เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

6. ส่งเสริม พัฒนา และเผยแพร่ความรู้ให้สถานศึกษา ให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

7. ส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่มสถานศึกษาในทุกภูมิภาค มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและประเมินคุณภาพภายใน โดยนำผลการประเมินคุณภาพภายในและผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาใช้ในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในแต่ละภูมิภาคในระดับกลุ่มโรงเรียน

8. ส่งเสริมให้กลุ่มสถานศึกษามีบทบาทในการคัดสรรครูผู้มีความรู้ความสามารถ และสามารถปฏิบัติงานได้เต็มเวลาเข้ามาเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษา ให้การยกย่อง และเผยแพร่ผลงานของครูที่มีผลงานการจัดการเรียนการสอนดีเด่นในแต่ละภูมิภาค

การวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

การประเมินศักยภาพทางยุทธศาสตร์ (SWOT Analysis) ประกอบด้วย การประเมิน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคของการพัฒนาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานให้เป้าประสงค์บรรลุผลสัมฤทธิ์ซึ่งจากการประเมินศักยภาพประกอบด้วย

จุดแข็ง (Strength)

การประเมินศักยภาพทางยุทธศาสตร์ด้านจุดแข็งเป็นการประเมินจุดเด่นหรือจุดแข็ง ภายในของการดำเนินการให้ภารกิจขององค์กรบรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจากการวิเคราะห์จุดแข็งพบว่ามีดังนี้

ด้านบุคลากร

1. พระสงฆ์สามเณรมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำด้านคุณธรรม และเป็นที่ศรัทธาของประชาชนทั่วไป
2. นโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีความชัดเจนในการมุ่งมั่น ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาในระดับพื้นฐานที่ควบคู่กับการศึกษาธรรม – บาลี

ด้านการเงิน

1. มีงบประมาณจากหลากหลายทางทั้งจากงบประมาณอุดหนุนการศึกษา งบประมาณสนับสนุนจากวัด เป็นต้น

ด้านการบริหารจัดการ

1. มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ และ การปฏิบัติธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา
2. มีโครงสร้าง การบริหารจัดการชัดเจนเป็นระบบ
3. โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน

ด้านวัสดุ อุปกรณ์ หลักสูตร และเทคโนโลยี

1. สื่อการสอน มีความพอเพียงต่อการบริการทางการศึกษาแก่ผู้เรียน

จุดอ่อน (Weakness)

การประเมินศักยภาพทางยุทธศาสตร์ ด้านจุดอ่อนเป็นการประเมินจุดด้อยภายในของการดำเนินการให้ภารกิจขององค์กรไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจากการวิเคราะห์จุดอ่อนพบว่ามีดังนี้

ด้านบุคลากร (Man)

1. ผู้เรียนเป็นผู้ขาดโอกาสทางการศึกษา มีความแตกต่างทางสังคมและเศรษฐกิจ มีพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนมีความแตกต่าง และผู้เรียนมีการศึกษาทั้ง ๓ แผนกคือ แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา ทำให้เกิดความล่าช้าทางการศึกษา ผู้เรียนห่างไกลครอบครัว
2. ผู้บริหารมีความรู้ และทักษะ ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการเท่าทันการเปลี่ยนแปลง และผู้บริหารมีภาระงานอื่นมากทำให้ไม่มีเวลาในการบริหารจัดการเพียงพอ
3. ครูขาดความมั่นคง และความก้าวหน้าทางด้านวิชาชีพ ขวัญและกำลังใจ ไม่ได้รับสวัสดิการ การสงเคราะห์ รายได้ และสวัสดิการที่เหมาะสมต่อคุณวุฒิ และไม่ได้ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างเหมาะสม และเท่าเทียม มีการเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดภาวะสมองไหลไปหน่วยงานอื่นที่มั่นคงกว่าเดิม
4. ระบบการบริหารและการพัฒนาบุคลากรยังไม่เป็นระบบมีทิศทางในการจัดการที่ชัดเจน

ด้านการเงิน (Money)

1. งบประมาณไม่เพียงพอ ไม่สอดคล้อง ไม่เหมาะสม กับภาระงานและรูปแบบการจัดการเรียนการสอน
2. ขาดระบบการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชีที่ได้มาตรฐาน เป็นธรรมาภิบาล และไม่มีแผนงานที่ชัดเจนในการบริหารจัดการระบบการเงินของโรงเรียน
3. มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ไม่เพียงพอไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษา และไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

ด้านการบริหารจัดการ (Management)

1. ไม่มีแผนงานในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาอย่างชัดเจน
2. การถ่ายทอดและสื่อสารยังไม่ทั่วถึง
3. องค์กรขาดการนิเทศติดตามและประเมินผลจากหน่วยงานต้นสังกัด
4. ขาดการนำข้อมูลมาศึกษา วิเคราะห์เพื่อวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง
5. ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษาจากภาคส่วนภายนอก
6. สภาพแวดล้อมของโรงเรียนขาดการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ
7. การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ยังเน้นอยู่ในส่วนของปริยัติ คือ ภาคของความรู้ยังไม่มีการเชื่อมต่อกับความรู้เข้าสู่ภาคของการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดปัญญาตามหลักพุทธธรรม
8. ระบบสวัสดิการแก่ผู้เรียนขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ
9. ไม่มี พรบ.การศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
10. ไม่มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

11. ระบบการบริการวิชาการ การเผยแพร่พระพุทธศาสนายังไม่เป็นระบบ

ด้านวัสดุอุปกรณ์ หลักสูตร เทคโนโลยี (Material)

1. หลักสูตรที่ใช้ เป็นการนำของการศึกษาขั้นพื้นฐานมาใช้ ซึ่งไม่มีความสอดคล้องกับบริบทของปริยัติสามัญ และการพัฒนาผู้เรียน
2. เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษายังไม่มีความทันสมัย ระบบฐานข้อมูลยังไม่มีประสิทธิภาพ
3. การเข้าถึงเทคโนโลยียังไม่ทั่วถึง

โอกาส (Opportunity)

การประเมินศักยภาพทางยุทธศาสตร์ด้านโอกาส เป็นการประเมินปัจจัยภายนอกที่ส่งเสริมให้การดำเนินการให้ภารกิจขององค์กรบรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจากการวิเคราะห์โอกาสพบว่ามีดังนี้

1. แผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ เน้นการสร้างชุมชนอุดมปัญญา และมุ่งสร้างสังคมคุณธรรม
2. วัดเป็นศูนย์กลางการประกอบศาสนกิจ ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น
3. นโยบายให้ทุกโรงเรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
4. ภาครัฐให้การสนับสนุนโครงการเรียนฟรี ๑๕ ปี อย่างมีคุณภาพ
5. โครงสร้างการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี
6. ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐและสังคมเพิ่มขึ้น
7. ได้รับการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มากขึ้นส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา
8. มีช่องทางในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้นสามารถนำข้อมูลสารสนเทศ มาบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ
9. สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและสังคมไทยมีค่านิยมในการทำบุญต่อพระสงฆ์
10. นโยบายรัฐบาลมุ่งส่งเสริมการปรับปรุงองค์กร และกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนา เพื่อให้การบริหารจัดการส่งเสริมทำนุบำรุงพุทธศาสนามีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมความเข้าใจอันดีและสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนาเพื่อนำหลักธรรมของศาสนามาใช้ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนใช้หลักธรรมในการดำรงชีวิตมากขึ้น

อุปสรรค (Threat)

การประเมินศักยภาพทางยุทธศาสตร์ด้านอุปสรรคเป็นการประเมินปัจจัยภายนอกที่คุกคามต่อการดำเนินการให้ภารกิจขององค์กรไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ จากการวิเคราะห์อุปสรรคพบว่ามีดังนี้

1. กลไกการขับเคลื่อนและสนับสนุนของหน่วยงานระดับนโยบายดำเนินงานไม่เกิดประสิทธิภาพ

2. ปัจจัยนำเข้าเป็นไปตามภาวะของเศรษฐกิจส่งผลต่อจำนวนผู้เรียนและงบประมาณ
 3. ผู้เรียนขาดคุณภาพในการเลือกบริโภคเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม
 4. ปัจจัยทางสังคมมีความเสี่ยงในการดำรงสมณเพศ และแรงจูงใจต่อการเรียนมีมากขึ้น
- ซึ่งจากการประเมินศักยภาพทางการพัฒนาตามภารกิจของโรงเรียน จะได้นำผลที่ได้ไปใช้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการต่อไป

กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่มที่1 ในเขตกรุงเทพมหานคร นครปฐม และ ปทุมธานี

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระเบียบโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2534 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระเบียบโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2535 โดยให้อยู่ในความควบคุมดูแลของกรมการศาสนา เพื่อจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนที่บวชเรียนในพระพุทธรศาสนา ทำให้คณะสงฆ์ได้ดำเนินการด้านการศึกษามากขึ้น กรมการศาสนาจึงได้จัดตั้งกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้นตามภาคต่าง ๆ เพื่อแบ่งเบาภาระและช่วยควบคุมดูแลกันเอง โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้ควบคุมดูแลกันเอง และต่อมาปีพ.ศ.2546 ได้มีการแบ่งส่วนราชการแผ่นดิน แยกกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการออกเป็น 2 ส่วน คือกรมการศาสนา และสำนักงานพระพุทธรศาสนาแห่งชาติ โดยให้กรมการศาสนาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนสำนักงานพระพุทธรศาสนาแห่งชาติสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ปี พ.ศ. 2548 มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาได้รับอนุญาตจัดตั้งขึ้นมากกว่า 300 โรงเรียน สำนักงานพระพุทธรศาสนาแห่งชาติ จึงได้แบ่งเขตกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาใหม่เป็น 14 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีประธานกลุ่มเป็นผู้ควบคุมดูแลตามพื้นที่นั้น ๆ

ปัจจุบันปีพ.ศ.2554-2556 ในส่วนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่มที่1 ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร นครปฐม และปทุมธานี รวมทั้งสิ้น 16 โรงเรียนด้วยกัน

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยภายในประเทศ

กองพุทธศาสนศึกษา, (2553,บทสรุป) ได้วิจัยพบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษามีประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาที่สำคัญอยู่หลาย ๆ ประเด็น ไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษา ในปัจจุบันของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมในวงกว้าง ความไม่ชัดเจนในอัตลักษณ์ของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทที่ควรจะเป็นอย่างแท้จริงประสิทธิภาพของระบบการดำเนินการด้านการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษาที่ยังไม่มีทิศทางการพัฒนา และขาดความชัดเจนในการสร้างเอกภาพการบริหาร

ให้กับกลุ่มโรงเรียน และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด นอกจากนั้นยังพบว่า การสร้างพันธสัญญาการดำเนินงาน และการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ยังไม่ได้มีการกำหนดให้มีขึ้นอย่างเป็นทางการมากนัก จะมีเพียงการดำเนินงานตามกรอบแนวปฏิบัติ ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสำคัญ อีกทั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ไม่มียุทธศาสตร์การพัฒนาคัดค้านที่เด่นชัดพอ ที่จะเป็นแนวทางของการจัดการศึกษาในบริบทพื้นที่นั้นๆ เพื่อสร้างศาสนทายาท และดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชุมชน ในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

กมลวรรณ รอดจ่าย (2552 ,บทสรุป) การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก มีผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่ศึกษาขึ้น ประกอบด้วย 8 ตัวแปร ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา การบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก โดยวัดจากตัวแปรสังเกตได้ 33 ตัว ทั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่ศึกษาขึ้นดังกล่าว มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กได้ร้อยละ 74 โดยปัจจัยด้านสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กสูงสุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ ในขณะที่ ปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก โดยส่งผ่านปัจจัยด้านการบริหารจัดการและปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ ปัจจัยด้านสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษามีอิทธิพลรวมต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กสูงสุด

ญาณิศา บุญจิตรี (2552 ,บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 31 ตัวชี้วัด
2. ประสิทธิผลองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาทางด้านพบว่ามี 3 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านกระบวนการภายในมีประสิทธิผลสูงสุด รองลงมา คือด้านผู้รับบริการ และด้านการเงิน ตามลำดับ ส่วนด้านการเรียนรู้และการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 8 ปัจจัย ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายนอก นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ

โครงสร้างองค์กร คุณภาพบุคลากร ลักษณะงาน ลักษณะผู้รับบริการ เทคโนโลยี และวัฒนธรรม องค์กร ร่วมกันอธิบายประสิทธิภาพองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ร้อยละ 88.00

พระมหาจำเริญ ประการะโพธิ์ (2536,บพคัตย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงาน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงาน และปัญหาการดำเนินงาน โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา พบว่า 1. การดำเนินงาน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานธุรการ ด้านงานปกครองนักเรียน ด้านงานอาคารสถานที่ ด้านการบริหาร ทั่วไป ด้านงานโรงเรียนกับชุมชนและด้านงานบริหาร ทั้งโดยรวมและรายด้านเช่นเดียวกันทุกตัวแปร

2. ผู้บริหาร ครูผู้สอนที่เป็นพระภิกษุ ครูผู้สอนที่เป็นฆราวาส โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน โรงเรียนไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน

3. การดำเนินงาน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีปัญหา ด้านการบริหารทั่วไปเกี่ยวกับการจัดองค์กรในโรงเรียนไม่ชัดเจน การบริหารการเงินยุ่งยากซับซ้อน บุคลากรไม่เข้าใจระเบียบปฏิบัติ การสื่อสารต่างๆ ไม่สะดวกและทันสมัย งบประมาณมีน้อย บุคลากรขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ ด้านงานวิชาการ ไม่มีการวางแผนงานวิชาการที่เป็นระบบ และชัดเจนไว้ล่วงหน้า ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้โดยตรงช่วยงานส่งเสริมและพัฒนาด้านวิชาการด้าน งานธุรการ ขอบข่ายการวางแผนงานธุรการไม่ชัดเจน ด้านงานปกครองนักเรียน ไม่มีแผนงาน ปกครองนักเรียนที่ชัดเจน ไม่มีบุคคลที่รับผิดชอบงาน โดยเฉพาะด้านงานบริหาร มีขอบข่ายที่ กำหนดไว้ตามแผนมากเกินไปไม่สามารถปฏิบัติตามได้ทั้งหมด การบริการด้านโสตทัศนูปกรณ์ไม่ เพียงพอที่จะช่วยบริหารแก่ชุมชนในด้านต่างๆ ให้ทั่วถึง ด้านงานอาคารสถานที่ ไม่สามารถทำได้ ตามเป้าหมายที่กำหนดของโรงเรียน อาคารเรียน ห้องเรียน ตลอดจนห้องพิเศษต่างๆ ไม่เพียงพอ บริเวณคับแคบ งบประมาณสำหรับงานด้านนี้มีจำกัด

ณัฐกานต์ รักษานาค,และคณะ (2552 ,บพคัตย่อ)เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ 2) ขั้นการฝึก ปฏิบัติการใช้ความรู้ 3) ขั้นการถ่ายโยงการเรียนรู้ 4) ขั้นสะท้อนความคิด 2. รูปแบบการเรียน การสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการ แก้ปัญหา การให้เหตุผล และการเชื่อมโยง 2.1) ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการ แก้ปัญหา การให้เหตุผล และการเชื่อมโยง หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการเชื่อมโยง หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการพัฒนาทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการเชื่อมโยงอย่างชัดเจน นักเรียนค่อยๆเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ ในทางที่ดีขึ้น สามารถเชื่อมโยงและนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันได้มากขึ้น

ธีรพล กำมอญ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่นำมาศึกษา ทั้ง 4 ตัว ได้แก่ บรรยากาศในห้องเรียน คุณภาพการสอนของครู เจตคติต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมทางบ้าน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่ คุณภาพการสอนของครู เจตคติต่อการเรียน และบรรยากาศในห้องเรียน ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ตัว สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงถึงร้อยละ 89.60

พระประภาส สิทธิโลกาพณิชกุล (2553, บทคัดย่อ) เรื่องการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 2 ผลการศึกษา พบว่า 1.สภาพปัจจุบันมีการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับปัญหาที่มีในระดับปานกลาง เช่นเดียวกันและยังพบว่าหัวหน้าฝ่ายวิชาการผู้บริหาร และครูมีการปฏิบัติงานวิชาการในระดับปานกลางเท่า ๆ กัน ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการนั้น หัวหน้าฝ่ายวิชาการนั้นมีปัญหามากเท่ากับผู้บริหาร และมีมากกว่าครูขณะเดียวกันโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาการบริหารงานวิชาการมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก 2. ครูผู้สอนกลุ่มสาระเรียนรู้ศิลปะ สังคมศึกษา สุขศึกษาและพลศึกษา มีการปฏิบัติงานด้านวิชาการมากกว่าครูกลุ่มสาระเรียนรู้คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์แต่มีปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับปานกลางเท่า ๆ กัน 3. การสำรวจปัญหาการบริหารงานวิชาการจากคำถามปลายเปิด พบว่า มีปัญหาด้านการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการเทียบโอนบางวิชาที่ไม่มีระเบียบที่ชัดเจนทำให้บางวิชาเทียบโอนไม่ได้ และยังคงขาดแคลนคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูล เกณฑ์การให้คะแนนยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษายังมีน้อยเนื่องจากการขาดการอบรมครูให้ทำวิจัย และไม่มีที่ปรึกษาในการทำวิจัย และในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ โครงการรักการอ่านยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และยังใช้แหล่งเรียนรู้ไม่คุ้มค่า

ภัทรพร อุดพันธ์ (2551,บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่องแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในภาคใต้ ผลการศึกษา พบว่า 1 สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในภาคใต้ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1.1 สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ พบว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย 1.2 สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณ พบว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริจาคเงินมากที่สุด แต่ในการวางแผนการใช้จ่ายเงินนั้นชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม 1.3 สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านบุคลากร พบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย มีเพียงประชาชนบางกลุ่มที่เข้ามาช่วยสอนในวิชาที่ขาดแคลน และสอนภูมิปัญญาท้องถิ่น 1.4 สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมส่วนน้อยในลักษณะของการบริจาคเงิน และสิ่งของ 2. ปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในภาคใต้ พบว่ามีปัญหา คือ ระบบการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนไม่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน ระบบการบริหารงบประมาณไม่ดี ครูไม่มีคุณภาพ ช่วงเวลาที่โรงเรียนจัดกิจกรรมไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน 3. ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในภาคใต้ ประกอบด้วย 3 กลุ่มใหญ่ คือ **กลุ่มที่ 1 ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม** ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สภาวะเศรษฐกิจดีส่งผลให้ชุมชนเข้ามามีส่วนสนับสนุนโรงเรียนมาก (2) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อและค่านิยมของคนไทยช่วยส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน (3) ปัจจัยด้านกายภาพ ได้แก่ การเดินทางที่สะดวกเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน **กลุ่มที่ 2 ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน** กล่าวคือ คนในชุมชนบางส่วนศรัทธาต่อผู้จัดการโรงเรียน (เจ้าอาวาส) และครูที่เป็นพระภิกษุที่เป็นคนดีมีความสามารถ คนในชุมชนศรัทธาต่ออดีตผู้จัดการโรงเรียน ชุมชนเห็นความสำคัญของโรงเรียนพระปริยัติธรรม **กลุ่มที่ 3 ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน** ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านบุคลากรของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนรุ่นเก่าสร้างความศรัทธาต่อคนในชุมชน ผู้บริหารต้องสะดวกต่อการติดต่อของชุมชน ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้บริหารและครูมีอัธยาศัยดี (2) ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเป็นผู้ขอความร่วมมือจากชุมชน การประชาสัมพันธ์ที่ดีส่งผลให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนมากขึ้น โรงเรียนให้ความเอื้อเพื่อชุมชน (3) ปัจจัย ด้านผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ ความสำเร็จของนักเรียนทำให้ชุมชนประทับใจ โรงเรียนสะอาดร่มรื่น

พิทูล เอกวางกูร (2551,บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษา เรื่องการวิจัยและพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการระดับประถมศึกษาผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบด้วยกัน คือ (1) องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหาร การพัฒนาครู และ

หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ (2) องค์ประกอบด้านกระบวนการ ได้แก่ การดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตั้งแต่การวางแผนการวัด การออกแบบการวัด การดำเนินการวัด และการให้ข้อมูลป้อนกลับโดยอาศัย การบริหารจัดการและการทำงานเป็นทีม (3) องค์ประกอบด้านผลที่เกิดขึ้นจากระบบ ได้แก่ พัฒนาการของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และพัฒนาการของครูผู้สอนในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติต่อ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้แบบบูรณาการ และ (4) องค์ประกอบด้านการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนา ระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ 2) ผลการทดลองใช้ระบบพบว่า ทีมครูผู้สอนสามารถนำระบบไปใช้วัดและประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) และ ประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) รวมทั้งการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของตนเองได้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอัน พึงประสงค์สูงขึ้น ส่วนครูผู้สอนมีความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการและมีเจตคติที่ดีต่อการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3) ผลการประเมินระบบพบว่า ทั้งผู้บริหาร ทีมครูผู้สอน และผู้เรียนมีความพึงพอใจและเห็นว่าระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้องครอบคลุม มีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง

เพ็ญแข ดวงขวัญ (2548,บทคัดย่อ)เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน ของนักเรียนนอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า วิชาภาษาไทย ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ ระดับ .01 ได้แก่ คุณภาพการพบกลุ่ม ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ได้แก่ ทักษะคิด ระยะเวลาที่ขาดความต่อเนื่องในการเรียน การประกอบอาชีพ และการใช้เวลาเพื่อการเรียน (สถิติการพบกลุ่ม)วิชาคณิตศาสตร์ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวก กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การประกอบอาชีพ ระยะเวลา ที่ขาดความต่อเนื่องในการเรียน สถานภาพสมรส คุณภาพการพบกลุ่ม การใช้เวลาเพื่อการเรียน (สถิติการพบกลุ่ม) และสื่อการเรียน (สื่อสิ่งพิมพ์) วิชาวิทยาศาสตร์ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ได้แก่ การใช้เวลาเพื่อการเรียน (สถิติการพบกลุ่ม) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ได้แก่ ระยะเวลาที่ขาดความต่อเนื่องในการเรียน คุณภาพการพบกลุ่ม สถานภาพในครอบครัว และสื่อการเรียน (สื่อคอมพิวเตอร์) วิชาภาษาอังกฤษ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ได้แก่ สถานภาพสมรส สื่อการเรียน (สื่อบุคคล) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ได้แก่ คุณภาพระยะเวลาที่ขาดความต่อเนื่องในการเรียน ทักษะคิด การใช้เวลาเพื่อการเรียน (สถิติ การพบกลุ่ม)

การดี อนันต์นาวิ (2546 ,บทสรุป) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษา พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกสูงสุดต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา คือ สถานการณ์โรงเรียน รองลงมาคือคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร และบรรยากาศของโรงเรียน ตามลำดับ และร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาได้ร้อยละ 79 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สถานการณ์โรงเรียนและบรรยากาศของโรงเรียนส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในขณะที่สถานการณ์โรงเรียนส่งผลทางอ้อมผ่านบรรยากาศของโรงเรียนไปยังประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และส่งผลทางตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้บริหาร ปัจจัยคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารส่งผลทางตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้บริหาร แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้บริหาร ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารพฤติกรรมกรรมการบริหารส่งผลทางตรงต่อบรรยากาศของโรงเรียน และสถานการณ์โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นที่น่าเชื่อถือและยอมรับได้

สุรพันธ์ นิเมะวัลย์ (2554,บทคัดย่อ) เรื่องการประยุกต์ใช้ดัชนีสมดุล เพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งได้ตรวจสอบความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และบริหารทั่วไป และสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างและนำคะแนน NT และ O-NET มาตรวจสอบ ผลการศึกษา พบว่า 1. สถานศึกษาที่ใช้คู่มือการประยุกต์ใช้ ดัชนีสมดุล ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองมีความสำเร็จสูงขึ้นหลังทดลองและสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ใช้คู่มือ ส่วนกลุ่มที่ใช้คู่มือทั้ง 2 กลุ่มมีความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน นอกจากนั้นยังพบว่า บุคลากรในสถานศึกษาที่ใช้คู่มือมีความพึงพอใจในการบริหารสถานศึกษา มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ใช้คู่มือ 2. สถานศึกษาทั้ง 3 แห่งมีคะแนนผลสัมฤทธิ์จากผลการทดสอบระดับชาติ (NT และ O-NET) ไม่แตกต่างกัน

อรจิรา ชายทองแก้ว (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ 2) ตรวจสอบความกลมกลืนระหว่างโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 363 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ตัวแปรอิสระที่ศึกษาครั้งนี้มีทั้งหมด 8 ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพภายในครอบครัว นิัยทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียนภาษาอังกฤษ การใช้เวลาในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน บรรยากาศในการเรียนรู้ คุณภาพการสอน และแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์หรือการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ด้วยโปรแกรม ลิสเรล (8.72) ผลการวิจัยพบว่า 1.ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยด้านสัมพันธภาพภายในครอบครัวนิัยทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ การใช้เวลาในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน บรรยากาศในการเรียนรู้ คุณภาพการสอน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ มีค่าเท่ากับ 0.041 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 2.รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุบางประการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตรวจสอบได้จากค่าสถิติไค-สแควร์ ค่า GFI และ AGFI

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งแนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ซึ่งสภาพโดยรวมๆและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ยังมีปัญหาที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาอีกหลายๆด้าน โดยเฉพาะการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ด้านการวางแผน การจัดการองค์การ การจัดการเกี่ยวกับบุคคล การงบประมาณซึ่งมีความสำคัญ และจำเป็นที่จะต้องมาศึกษาวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการศึกษา ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำปัจจัยและวิธีการทั้งหมดนี้มาศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาต่อไป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมีแนวทางการศึกษาในลักษณะการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey researcher) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) มีกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ตัวแปรที่ทำการศึกษา
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การทดสอบเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ตัวแปรที่ทำการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จะแบ่งออกเป็น ตัวแปรต้น (Independent Variable) และตัวแปรตาม (Dependent Variable) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. **ตัวแปรต้น** คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งในงานวิจัยนี้ ได้แก่

1. ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
2. มุมมองด้านประสิทธิผลองค์กร (Fiduciary Perspective)
3. มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal process Perspective)
4. มุมมองด้านการเรียนรู้และพัฒนา (learning and Growth Perspective)
5. มุมมองด้านผู้รับบริการและมีส่วนเกี่ยวข้อง (Customer&Stakeholder

Perspective)

2. **ตัวแปรตาม** คือ ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

- 2) ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสมศ.
- 3) คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่มที่1 ในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร นครปฐมและปทุมธานี จำนวน 11 โรงเรียน จำนวน 269 รูป /คน สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

3.2.2 การสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างแยกเป็นผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่มที่1 ในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร นครปฐมและปทุมธานี จำนวน 11 โรงเรียน จำนวน 193 รูป /คน

ตารางที่ 3.1 แสดงการสุ่มของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

	ชื่อโรงเรียน	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
		ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	กรรมการสถานศึกษา	รวม	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	กรรมการสถานศึกษา	รวม
	วัดศรีบุญเรือง	7	8	7	22	3	8	4	15
	พุทธศาสตร์วิทยา วัดสุทธาวาส	7	8	7	22	3	8	4	15
	วัดกาญจนสิงหาสน์วิทยา	7	7	7	21	3	7	4	14
	พระปริยัติธรรม วัดพรหมรังษี	7	8	5	20	3	8	3	14
	พระปริยัติธรรม วัดธรรมมงคล	7	10	7	24	3	10	4	17
	พระปริยัติธรรมวัดผ่องพลอยวิริยาราม	7	11	7	25	3	11	4	18

	ชื่อโรงเรียน	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
		ผู้บริหาร	ครู ผู้สอน	กรรมการ สถานศึกษา 1	รวม	ผู้บริหาร	ครู ผู้สอน	กรรมการ สถานศึกษา	รวม
	วัดเสนาหา	7	10	7	24	3	10	4	17
	วัดโกเมศ รัตนาราม	7	12	7	26	3	12	4	19
	บาลีสาธิต ศึกษา มจร.	7	13	7	27	3	13	4	20
	บาลีเตรียม อุดมศึกษา มจร.	7	15	7	29	3	15	4	22
	พระปริยัติ ธรรมวัดมหา สวัสดิ์วิทยา	7	15	7	29	3	15	4	22
รวม	11	77	117	75	269	33	117	43	193

จากตารางที่ 3.1 สัดส่วนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในกลุ่มที่ 1 ในสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน 269 รูป / คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีลิมิตกลาง (Central Limit Theorem) วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดย สุ่มจากเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม และปทุมธานี ได้จำนวน 193 รูป/คน เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้วมีความสมบูรณ์ 173 ชุด

ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	173	100
ชาย	139	80.3
หญิง	28	16.2
ไม่ระบุ	6	3.5
2. อายุ	173	100
20 - 25 ปี	35	20.2
25-30 ปี	36	20.8
31-35 ปี	29	16.8
36-40 ปี	13	7.5
มากกว่า 40 ปี ขึ้นไป	59	34.1
ไม่ระบุ	1	0.6
3. เงินเดือนหรือค่าตอบแทนต่อเดือน	173	100
3,000 - 5,000 บาท	60	34.7
5,000 – 10,000 บาท	69	39.9
10,001–15,000 บาท	25	14.5
มากกว่า 15,000 บาท	15	8.7
ไม่ระบุ	4	2.3
4. การศึกษาสูงสุด		
4.1 การศึกษาทางโลก	173	100
ต่ำกว่าปริญญาตรี	15	8.7
ปริญญาตรี	113	65.3
ปริญญาโท	42	24.3
ปริญญาเอก	3	1.7

ตาราง 3.2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
4.2 การศึกษาทางด้านนักรรรม	173	100
ไม่มี	35	20.2
นักรรรมชั้นตรี	8	4.6
นักรรรมชั้นโท	7	4
นักรรรมชั้นเอก	121	69.9
ไม่ระบุ	2	1.2
4.3 การศึกษาทางด้านบาลี	173	100
ไม่มี	85	49.1
ป.ธ 1,2,-3	52	30.1
ป.ธ 4-6	25	14.5
ป.ธ 7-9	5	2.9
ไม่ระบุ	6	3.5
5. เกี่ยวข้องกับโรงเรียนในฐานะ	173	100
ผู้บริหาร	15	8.7
ครู-อาจารย์สอน	124	71.7
เจ้าหน้าที่	21	12.1
คณะกรรมการสถานศึกษา	8	4.6
ไม่ระบุ	5	2.9
6. ประสบการณ์ปฏิบัติงานในโรงเรียน	173	100
ไม่เกิน 3 ปี	36	20.8
3 - 5 ปี	57	32.9
6 - 8 ปี	21	12.1
8 ปีขึ้นไป	56	32.4
ไม่ระบุ		1.7
7. ขนาดของโรงเรียน	173	100
ขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 199 รูป)	123	71.1
ขนาดกลาง (200-499 รูป)	50	28.9

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
8. แหล่งเงินงบประมาณหรือเงินทุน	173	100
เงินอุดหนุนจากสำนักพุทธศาสนาฯ	173	100

จากตาราง 3.2 พบว่าผู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 80.3 มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป ร้อยละ 34.1 ซึ่งส่วนใหญ่จะได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.9 รองลงมาอยู่ระหว่าง 3,000-5,000 บาท ร้อยละ 34.7 สำหรับการศึกษาสูงสุดนั้น ส่วนใหญ่ การศึกษาทางโลกอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 65.3 การศึกษาทางด้านนักรธรรมส่วนใหญ่ คือ นักรธรรมชั้นเอก ร้อยละ 69.9 ส่วนการศึกษาทางด้านบาลี เกือบครึ่งไม่มีการศึกษาด้านนี้ ทั้งนี้ ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องในฐานะเป็นครู-อาจารย์สอน คิดเป็นร้อยละ 71.7 มีประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 3-5 ปี ร้อยละ 32.9 พอๆ กับมีประสบการณ์ 8 ปีขึ้นไป ร้อยละ 32.4 โดย ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 71.1 และแหล่งเงินงบประมาณหรือ เงินทุนมาจากเงินอุดหนุนจากสำนักพุทธศาสนา 100 เปอร์เซ็นต์เต็ม

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยผู้ศึกษาได้ปรับปรุงจากแบบประเมินการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อให้เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งมีคำถามจำนวน 129 ข้อ โดยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็น ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามและสภาพการณ์ทั่วไปของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษาโดยเป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้แก่

1. ปัจจัยด้านนโยบายสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
2. ปัจจัยด้านยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาตามแนวทางดัชนีสมดุล (Balance scorecard)

4 มุมมอง ได้แก่

- 2.1 มุมมองด้านประสิทธิผลของภารกิจ (Fiduciary Perspective)
- 2.2 มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective)
- 2.3 มุมมองการเรียนรู้และการเติบโต (Learning and Growth Perspective)

2.4 มุมมองด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย (Customer Perspective)

โดยเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

ระดับมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับน้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การประเมินผลเฉลี่ยได้แบ่งช่วงคะแนนออกเป็น 5 ช่วง ความหมายดังนี้

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.22-5.00 เท่ากับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.42-4.21 เท่ากับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลมาก
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.62-3.41 เท่ากับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.61 เท่ากับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลน้อย
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 เท่ากับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ใน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

3.4 การทดสอบเครื่องมือ

เมื่อสร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ เพื่อให้มีความถูกต้องเที่ยงตรง และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปทดลองใช้ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pre-Test) กับประชากรที่กำหนดไว้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัย โดยใช้ตัวอย่างทดสอบจำนวน 10% ของตัวอย่างในการวิจัย เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) และหาข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นจากแบบทดสอบที่สร้างขึ้น หลังจากดำเนินการแก้ไขส่วนที่บกพร่องแล้ว จึงนำแบบสอบถามที่แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

ด้าน	จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น
ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	25	0.965
ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร	23	0.959
ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน	24	0.970
ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา	20	0.967
ปัจจัยด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	22	0.977
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	15	0.964
รวมทั้งฉบับ	129	0.992

จากตาราง 3.3 ผลปรากฏว่าแบบสอบถามปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา ปัจจัยด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และประสิทธิผลของการจัดการศึกษาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษามีค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของ Cronbach (coefficient alpha) อยู่ในระดับสูงแสดงว่าแบบสอบถามทั้งหมดมีความเชื่อถือได้สูง

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล (gathering)

1. สืบค้นรายชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจากกองพุทธศาสนศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
2. ขออนุญาตขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม เสนอไปยังผู้อำนวยการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ครูที่รับผิดชอบงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา
3. นำส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยไปยังกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จำนวน 11 แห่ง โดยให้บุคคลที่เกี่ยวข้องในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา ครูที่รับผิดชอบงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาและ
คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นผู้ให้ข้อมูล

4. การส่งแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลใช้เวลาทั้งหมด 6 สัปดาห์

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทำการลงรหัส (coding) เพื่อเตรียมทำการวิเคราะห์
ข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล (analysis)

โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น และการวิเคราะห์
ข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัย ซึ่งมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้สถิติพื้นฐาน เพื่ออธิบายลักษณะกลุ่มตัวอย่างและ
ลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows version 16.0
วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย
(mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ
เพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป SPSS for windows version 16.0 และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple
Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” จำนวน 193 ชุด และได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา ปัจจัยด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ (Strategy) การจัดการศึกษาตามแนวทางดัชนีสมดุล ได้แก่ ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา ปัจจัยด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

ตอนที่ 3 การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

เพื่อให้เข้าใจผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติและอักษรย่อที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
R	หมายถึง	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
SE_b	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสมการถดถอย
SE_{est}	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย
b	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนายในรูปคะแนนดิบ
β	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน
F	หมายถึง	อัตราส่วน เอฟ ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนาย

t	หมายถึง	อัตราส่วน ที่ ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และทดสอบความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
\hat{Y}	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ยของบุคคลากรที่ได้จากการทำนายในรูปคะแนนดิบ
\hat{Z}	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ยของบุคคลากรที่ได้จากการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ (Strategy) การจัดการศึกษาตามแนวทางคัมภีร์สมคูล ได้แก่ ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา ปัจจัยด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 1

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ (Strategy) การจัดการศึกษาตามแนวทางคัมภีร์สมคูล ได้แก่ ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา ปัจจัยด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน แสดงไว้ในตารางที่ 4.1-4.6

ตารางที่ 4.1 ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ข้อความ	\bar{X}	SD	ความหมาย
1. โรงเรียนสามารถปฏิบัติตามนโยบาย ที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนดไว้	3.95	0.78	มาก
2. มีการกำหนดควัสัยทัศน์ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่เหมาะสมและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง	3.97	0.80	มาก
3. มีการกำหนดควัสัยทัศน์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม	3.97	0.80	มาก
4. มีการกำหนดควัสัยทัศน์ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เพื่อประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญของโลก	3.63	0.94	มาก
5. มีการกำหนดควัสัยทัศน์ เพื่อพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้ได้คุณภาพมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ	3.90	0.84	มาก
6. มีการกำหนดพันธกิจเพื่อที่จะดำเนินงานพัฒนาการศึกษาได้อย่างเหมาะสม	3.91	0.74	มาก
7. มีการจัดการศึกษา เพื่อผลิต และพัฒนาศาสนทายาท ที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม	3.89	0.78	มาก
8. มีการพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็ง เป็นโรงเรียนคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม	3.77	0.77	มาก
9. มีการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของโลก	3.62	0.95	มาก
10. มีการจัดกิจกรรมเพื่อการเผยแผ่และทำนุบำรุงพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม และร่วมสร้างสังคมพุทธธรรมที่มีความเข้มแข็ง	3.90	0.83	มาก
11. มียุทธศาสตร์และกลยุทธ์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ	3.90	0.73	มาก

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	SD	ความหมาย
12. มีการพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็ง มีมาตรฐานและมีคุณภาพที่ยั่งยืน	3.63	0.80	มาก
13. มีการเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็น ศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษาของโลก	3.60	0.95	มาก
14. มีโครงการเพื่อทำนุบำรุง เผยแผ่พระพุทธศาสนา ให้เจริญงอกงาม	3.85	0.88	มาก
15. มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเป็น ศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม และมี คุณลักษณะปริยัติสามัญตามที่พึงประสงค์	3.86	0.80	มาก
16. มีระบบการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา มีคุณภาพ มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ และ เชื่อมั่นของสังคม	3.84	0.74	มาก
17. มีการจัดโครงการหรือกิจกรรมที่สามารถพัฒนา การศึกษาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลาง การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของโลกได้	3.60	0.93	มาก
18. มีโครงการหรือกิจกรรมที่สามารถทำให้ พระพุทธศาสนามีความเจริญงอกงาม และ สังคม เข้มแข็งอุดมปัญญาพุทธธรรม	3.73	0.86	มาก
19. มีผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณ และคุณภาพ	3.59	0.90	มาก
20. มีผู้เรียนที่สอบผ่านหลักสูตรนักธรรม-บาลี มากขึ้น	3.51	0.92	มาก
21. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการ จัดการศึกษาที่ได้คุณภาพ มาตรฐาน ตามที่กำหนด ไว้	3.73	0.79	มาก

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	SD	ความหมาย
22. มีโครงการหรือกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนสามารถทำให้โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นโรงเรียนนานาชาติต้นแบบได้	3.48	0.94	มาก
23. มีผู้จบการศึกษาที่ดำรงอยู่ในบรรพชิตมากขึ้น	3.51	0.87	มาก
24. ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามเกณฑ์มาตรฐาน ที่สถานศึกษากำหนดไว้	3.61	0.80	มาก
25. โรงเรียนสามารถทำให้เกิดชุมชนพุทธธรรมที่เข้มแข็ง และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง	3.66	0.86	มาก
โดยภาพรวม	3.74	0.63	มาก

จากตารางที่ 4.1 พบว่า การปฏิบัติตามนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ แสดงความคิดเห็นในภาพโดยรวม 3.74 ซึ่งแปลความหมายระดับมาก และทั้งหมด 25 รายการอยู่ในระดับมากทั้งหมด เมื่อทำการเรียงลำดับจากคะแนนค่าเฉลี่ยที่มากที่สุดเรียงลงมา 5 ลำดับได้แก่ 1.มีการกำหนดวิสัยทัศน์ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ที่เหมาะสมและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง 2.มีการกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม 3.โรงเรียนสามารถปฏิบัติตามนโยบาย ที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนดไว้ 4.มีการกำหนดพันธกิจเพื่อที่จะดำเนินงานพัฒนาการศึกษาได้อย่างเหมาะสม และ 5.มียุทธศาสตร์และกลยุทธ์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ

ตารางที่ 4.2 ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับระดับปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร

ข้อความ	\bar{X}	SD	ความหมาย
ด้านที่ 1 การบริหารด้านวิชาการ	3.83	0.63	มาก
1. มีการวางแผนงานวิชาการ ที่ช่วยให้เป้าหมายการ สอนบรรลุผล	3.87	0.75	มาก
2. มีการวางแผนจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.77	0.78	มาก
3. การจัดการสอนรายวิชา สอดคล้องกับเวลาและ หลักสูตรการเรียน	3.93	0.85	มาก
4. การจัดชั้นเรียน มีความเหมาะสมระหว่างขนาด ห้องเรียนกับจำนวนผู้เรียน	3.80	0.81	มาก
5. การบริการห้องสมุดมีหนังสือ หรือตำราเรียน ที่ ผู้เรียนสามารถใช้ได้อย่างเพียงพอ	3.72	0.92	มาก
6. การวัดและประเมินผลการเรียน มีความถูกต้องและ เป็นธรรม	3.87	0.87	มาก
ด้านที่ 2 การบริหารงบประมาณ	3.78	0.72	มาก
7. การวางแผนใช้งบประมาณ มีความสอดคล้องกับ สภาพจริง	3.84	0.85	มาก
8. การคำนวณต้นทุนการผลิตกับจำนวนผู้เรียน มี ความสอดคล้องกัน	3.62	0.84	มาก
9. การจัดระบบจัดซื้อ จัดจ้าง เป็นไปตามระเบียบ และ โปร่งใส ตรวจสอบได้	3.87	0.89	มาก
10. การบริหารเงินและการควบคุมงบประมาณ มีความ รัดกุม	3.83	0.81	มาก
11. การรายงานฐานะการเงินและผลผลิตงาน เป็นไป ตามระเบียบ	3.79	0.91	มาก
12. มีการควบคุมและตรวจสอบภายใน	3.74	0.87	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	SD	ความหมาย
ด้านที่ 3 การบริหารงานบุคคล	3.82	0.63	มาก
13. มีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของบุคลากรในโรงเรียน	3.90	0.76	มาก
14. บุคลากรในโรงเรียน มีความรู้ ความเข้าใจในภารกิจสถานศึกษา	3.84	0.82	มาก
15. ผู้บริหารและครู มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	3.95	0.77	มาก
16. ผู้บริหารและครู ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และปฏิบัติตาม	3.84	0.77	มาก
17. บุคลากรมีความสามารถในการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยี	3.72	0.84	มาก
18. มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียน	3.70	0.80	มาก
ด้านที่ 4 การบริหารทั่วไป	3.75	0.70	มาก
19. การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถทำได้ อย่างครอบคลุมและทั่วถึง	3.75	0.82	มาก
20. มีการจัดระบบประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนได้อย่าง เหมาะสม	3.84	0.86	มาก
21. มีการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียน พัฒนาการเรียนรู้	3.77	0.82	มาก
22. บริเวณอาคารสถานที่ของโรงเรียน สะอาดและ ปลอดภัย	3.73	0.94	มาก
23. การจัดระบบการอำนวยความสะดวกต่างๆภายใน โรงเรียนมีประสิทธิภาพ	3.65	0.89	มาก
โดยภาพรวม	3.80	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร มีภาพโดยรวมที่ระดับ 3.80 ที่หมายถึงอยู่ในระดับ มาก และในรายละเอียดแต่ละรายการที่มีทั้งหมด 23 รายการ จะอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะเรียงค่าเฉลี่ยในแต่ละรายการจากมากมาหาน้อยใน 5 ลำดับแรกดังนี้ 1.ผู้บริหารและครู มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 2.การจัดตารางสอนรายวิชา สอดคล้องกับเวลาและหลักสูตรการเรียน 3.มีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของบุคลากรในโรงเรียน 4.มีการวางแผนงานวิชาการ ที่ช่วยให้เป้าหมายการสอนบรรลุผล 5.การวัดและประเมินผลการเรียน มีความถูกต้องและเป็นธรรม

ตารางที่ 4.3 ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับระดับปัจจัยด้านกระบวนการภายใน

ข้อความ	\bar{X}	SD	ความหมาย
ด้านโครงสร้างองค์กร	3.76	0.66	มาก
1. มีการกำหนดนโยบาย แผนงาน และเป้าประสงค์ของโรงเรียนที่ชัดเจน	3.84	0.77	มาก
2. มีการประชุมร่วมกันพิจารณาภารกิจ หน้าที่ เพื่อปฏิบัติให้บรรลุเป้าประสงค์	3.82	0.78	มาก
3. มีการมอบหมายงาน อำนาจหน้าที่ให้ผู้รับผิดชอบในแต่ละภารกิจอย่างชัดเจน	3.76	0.81	มาก
4. มีการส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างสายงานต่างๆในโรงเรียน	3.72	0.78	มาก
5. มีการรวมและกระจายอำนาจหน้าที่งานในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ	3.66	0.82	มาก
ด้านการบริหารจัดการ	3.74	0.69	มาก
6. โรงเรียนมีแผนพัฒนาการเรียนและการสอนในรอบปีการศึกษาอย่างชัดเจน	3.87	0.81	มาก
7. มีการจัดงบประมาณที่เพียงพอ ในการบริหารจัดการ	3.71	0.84	มาก
8. มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่การงานของแต่ละฝ่ายต่างๆ อย่างชัดเจน	3.74	0.94	มาก
9. โรงเรียนมีการจัดหาสื่อ หรือตำราประกอบการค้นคว้าสำหรับครูผู้สอน	3.76	0.81	มาก
10. มีการติดตามประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงคุณภาพสม่ำเสมอ	3.65	0.78	มาก
ด้านการสร้างแรงจูงใจและภาวะผู้นำ	3.74	0.76	มาก
11. ผู้บริหารให้กำลังใจและมอบรางวัลให้แก่ ครูและนักเรียนที่ทำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน	3.63	1.01	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	SD	ความหมาย
12. ผู้บริหารเอาใจใส่และดูแลการปฏิบัติการสอนของครูสม่ำเสมอ	3.65	0.94	มาก
13. ผู้บริหารกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาโรงเรียนชัดเจน	3.75	0.87	มาก
14. ผู้บริหารใช้การบริหารงานแบบประชาธิปไตย	3.78	0.90	มาก
15. ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนเสมอ	3.73	0.85	มาก
16. ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม น่าเชื่อถือ	3.88	0.82	มาก
17. ผู้บริหารเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	3.76	0.88	มาก
ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	3.70	0.73	มาก
18. ผู้บริหารมอบหมายนโยบาย แผนงานหรือภารกิจต่อผู้รับผิดชอบชัดเจน	3.86	0.83	มาก
19. ผู้บริหารมอบหมายงานเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน	3.76	0.93	มาก
20. โรงเรียนมีการจัดหางบประมาณ เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาอย่างเพียงพอ	3.65	0.92	มาก
21. โรงเรียนได้จัดอาคารสถานที่ ให้เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้	3.69	0.91	มาก
22. ผู้บริหารนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ๆมาใช้ในโรงเรียน	3.66	0.85	มาก
23. การตรวจสอบและกำกับดูแลการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบได้มาตรฐาน	3.64	0.92	มาก
24. ผู้บริหารสามารถประสานงานกับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน	3.62	0.91	มาก
โดยภาพรวม	3.73	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับปัจจัยด้านกระบวนการภายในมีทั้งหมด 24 รายการ ทุกรายการอยู่ในระดับมากทั้งหมด เมื่อคิดเป็นภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก มีรายการที่สามารถเรียงลำดับจากมากที่สุด 5 ลำดับแรกได้ดังนี้ 1.ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม น่าเชื่อถือ 2. โรงเรียนมีแผนพัฒนาการเรียนและการสอนในรอบปีการศึกษาอย่างชัดเจน 3.ผู้บริหารมอบหมายนโยบาย แผนงานหรือภารกิจ ต่อผู้รับผิดชอบชัดเจน 4.มีการกำหนดนโยบาย แผนงาน และเป้าประสงค์ของโรงเรียนที่ชัดเจน 5.มีการประชุมร่วมกันพิจารณาภารกิจ หน้าที่ เพื่อปฏิบัติให้บรรลุเป้าประสงค์

ตารางที่ 4.4 ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับระดับปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา

ข้อความ	\bar{X}	SD	ความหมาย
ด้านสมรรถนะบุคลากรและครู	3.65	0.80	มาก
1. มีกระบวนการคัดเลือกครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับรายวิชาที่สอน	3.81	0.85	มาก
2. มีการให้รางวัลแก่ครูผู้สอนสม่ำเสมอ และเป็นธรรมเนียม	3.51	0.98	มาก
3. มีการเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้เข้ารับการฝึกอบรมหรือศึกษาต่อเพื่อพัฒนาตน	3.74	0.93	มาก
4. มีการจัดสวัสดิการสำหรับครูผู้สอนอย่างเพียงพอ	3.53	1.02	มาก
5. การสรรหาครูผู้สอนมาปฏิบัติงานมืออย่างเพียงพอ	3.67	0.99	มาก
ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี	3.76	0.77	มาก
6. ครูมีการจัดระบบสื่อและเทคโนโลยีเสริมการเรียนการสอน	3.73	0.87	มาก
7. ครูสามารถใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อการเรียนการสอนได้	3.82	0.92	มาก
8. ครูสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยระบบสื่อของสถานศึกษาได้	3.72	0.91	มาก
9. ครูสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม	3.87	0.81	มาก
10. การจัดสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยี มีอย่างเพียงพอ	3.65	0.91	มาก
ด้านการจัดการเรียนรู้	3.79	0.71	มาก
11. ครูได้รับการเรียนรู้และพัฒนาด้านหลักสูตร	3.85	0.87	มาก
12. ครูมีการปรับพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนเสมอ	3.80	0.86	มาก
13. มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.89	0.81	มาก
14. ครูมีพฤติกรรมทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.69	0.87	มาก
15. ห้องเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน	3.73	0.88	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	SD	ความหมาย
ด้านการตรวจสอบติดตาม	3.66	0.74	มาก
16. ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้รับการนิเทศภายใน อย่างเป็นระบบ	3.59	0.87	มาก
17. ครูมีความเข้าใจและสามารถในการทำวิจัยในชั้น เรียน	3.62	0.89	มาก
18. ครูมีการใช้ผลการประเมินไปเป็นข้อมูลในการแนะ แนวผู้เรียน	3.70	0.88	มาก
19. ครูสามารถนำผลการประเมินไปพัฒนาและ ปรับปรุงการเรียนการสอนได้	3.69	0.80	มาก
20. ครูมีการติดตามพฤติกรรมผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและ สม่ำเสมอ	3.70	0.92	มาก
โดยภาพรวม	3.71	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา มีภาพรวมเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายการทั้งหมด 20 รายการ ซึ่งทุกรายการอยู่ในระดับมากเช่นกัน และสามารถจัดเรียงจากมากมาน้อย 5 ลำดับแรกได้ดังนี้ 1.มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2.ครูสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 3.ครูได้รับการเรียนรู้และพัฒนาด้านหลักสูตร 4.ครูสามารถใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อการเรียนการสอนได้ และ 5. มีกระบวนการคัดเลือกครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับรายวิชาที่สอน

ตารางที่ 4.5 ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับระดับปัจจัยด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ข้อความ	\bar{X}	SD	ความหมาย
1. บ้าน วัด โรงเรียน ร่วมกันในการกำหนดนโยบาย แผนงาน วัตถุประสงค์ของโรงเรียน	3.53	1.06	มาก
2. บ้าน วัดและโรงเรียนมีการจัดงบประมาณ ในการบริหารจัดการศึกษาร่วมกัน	3.49	1.00	มาก
3. มีการพิจารณาภารกิจ หรือหน้าที่ เพื่อปฏิบัติ ให้บรรลุเป้าประสงค์ ร่วมกัน	3.56	1.01	มาก
4. มีการกำหนดคุณสมบัติของบุคลากร ที่จะปฏิบัติ ภารกิจขององค์กร ร่วมกัน	3.53	1.03	มาก
5. โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมใน การวางแผนเพื่อพัฒนาการเรียนและการสอนในแต่ละ ครอบปีการศึกษา	3.44	1.04	มาก
6. บ้าน วัด และ โรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อ หนังสือหรือตำราเรียน	3.44	1.02	มาก
7. บ้าน วัด โรงเรียนมีการประเมินผล การเรียนการสอน เพื่อปรับปรุง คุณภาพร่วมกัน	3.34	1.06	มาก
8. บ้าน วัด และโรงเรียนมีส่วนร่วมในการมอบรางวัล ให้แก่ ครูและนักเรียนที่ทำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน	3.49	1.04	มาก
9. บ้าน วัด และโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน	3.62	0.95	มาก
10. โรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อความรู้ รัก สามัคคี ในองค์กรและสถาบัน	3.68	0.93	มาก
11. บ้าน และวัด มีส่วนร่วมในการนำนวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ๆมาใช้ในโรงเรียน	3.55	1.01	มาก
12. บ้าน วัด โรงเรียนร่วมกัน ในการจัดอาคารสถานที่ ให้เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้	3.51	0.94	มาก
13. บ้าน วัด และโรงเรียนร่วมกันในการจัดระบบความปลอดภัย ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	3.53	0.94	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	SD	ความหมาย
14. โรงเรียนเปิดโอกาสให้บ้านและวัด มีส่วนร่วมในการติดตามพฤติกรรมผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	3.57	0.97	มาก
15. บ้านและวัด มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และกำกับดูแลการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้คุณภาพมาตรฐาน	3.51	1.04	มาก
16. ผู้บริหาร โรงเรียนมีความพึงพอใจต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	3.57	0.91	มาก
17. พ่อแม่ ผู้ปกครองของผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน	3.64	0.98	มาก
18. เจ้าอาวาส หรือ ผู้ปกครองวัด มีความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน	3.55	0.94	มาก
19. บ้าน วัด และ โรงเรียนมีความพึงพอใจต่อผลการประเมินของสมศ.รอบที่สอง	3.56	0.91	มาก
20. ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	3.58	0.87	มาก
21. เจ้าอาวาสวัด มีความพึงพอใจต่อ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	3.59	0.95	มาก
22. ผู้บริหาร โรงเรียนมีความพึงพอใจต่อ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	3.68	0.89	มาก
โดยภาพรวม	3.54	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับปัจจัยด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อยู่ในระดับ มาก พิจารณาในรายแต่ละรายการทั้ง 22 ราย นั้นทุกรายการอยู่ในระดับมากทุกรายการ และสามารถ นำมาจัดเรียงลำดับมากที่สุด 5 ลำดับแรก ได้ดังนี้คือ 1.ผู้บริหารโรงเรียนมีความพึงพอใจต่อ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 2.โรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อความรู้ รัก สามัคคี ในองค์กรและสถาบัน 3.พ่อแม่ ผู้ปกครองของผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อ ผลสัมฤทธิ์ของ ผู้เรียน 4.บ้าน วัด และ โรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน และ 5.เจ้า อาวาสวัด มีความพึงพอใจต่อ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ตารางที่ 4.6 ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ข้อความ	\bar{X}	SD	ความหมาย
1. ผู้เรียนมีระเบียบวินัย และปฏิบัติตนเหมาะสมกับ สมณสาธูป	3.82	0.97	มาก
2. ผู้เรียนมีความสำรวมกาย วาจา มีบุคลิกภาพที่ดี	3.74	0.95	มาก
3. ผู้เรียนเห็นคุณค่า ศรัทธาในพระพุทธศาสนา และมี เจตคติที่ดีต่อการเป็นศาสนทายาท	3.86	0.89	มาก
4. ผู้เรียนมีความสามารถ เผยแผ่หลักธรรมทางพุทธ ศาสนาได้	3.77	1.00	มาก
5. ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สามารถใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3.79	0.93	มาก
6. ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ มีความกตัญญูกตเวที ต่อผู้มี พระคุณและสถาบันที่ศึกษา	3.90	0.98	มาก
7. ผู้เรียนมีความประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วน ตน และส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและพอประมาณ	3.62	1.00	มาก
8. ผู้เรียนมีความอดทนอดกลั้น ในการใช้ชีวิตอยู่ ร่วมกัน	3.79	0.94	มาก
9. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกที่เห็น ประโยชน์แก่ส่วนรวม อนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม พัฒนาสิ่งแวดล้อม และภูมิใจในภูมิปัญญาไทย	3.68	0.91	มาก
10. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิด สังเคราะห์ มีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์	3.60	0.98	มาก
11. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	3.83	0.80	มาก
12. ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี และการ เคลื่อนไหว การออกกำลังกาย ที่เหมาะสมกับสมณะ สาธูป	3.83	0.90	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	SD	ความหมาย
13. ผู้เรียนปลอดจากสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา	3.84	0.95	มาก
14. ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬาอย่างอิสระเหมาะสมกับสมณสาธูป	3.73	0.98	มาก
15. ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	3.97	0.94	มาก
โดยภาพรวม	3.78	0.77	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยภาพรวมแล้ว อยู่ในระดับมาก และพิจารณาในรายละเอียด จะพบว่า ทั้ง 15 รายการ อยู่ในระดับมากทั้งหมด และถ้าเรียง 5 ลำดับแรกจะเรียงได้ดังนี้ คือ 1. ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 2. ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ มีความกตัญญูต่เวที ต่อผู้มีพระคุณและสถาบันที่ศึกษา 3. ผู้เรียนเห็นคุณค่า ศรัทธาในพระพุทธศาสนา และมีเจตคติที่ดีต่อการเป็นศาสนทายาท 4. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 5. ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี และการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย ที่เหมาะสมกับสมณะสาธูป

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ (Strategy) การจัดการศึกษาตามแนวทางดัชนีสมดุล ได้แก่ ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา ปัจจัยด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ผู้วิจัยใช้ตัวแปรทำนาย 5 ตัว ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์แทนตัวแปรต่างๆ ดังนี้

X1	หมายถึง	ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
X2	หมายถึง	มุมมองด้านประสิทธิผลองค์กร
X3	หมายถึง	มุมมองด้านกระบวนการภายใน
X4	หมายถึง	มุมมองด้านการเรียนรู้และพัฒนา
X5	หมายถึง	มุมมองด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน และสหสัมพันธ์กับ Y ซึ่งกำหนดให้แทนประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ดังนี้

Y1	หมายถึง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาคณิตศาสตร์
Y2	หมายถึง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาวิทยาศาสตร์
Y3	หมายถึง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาภาษาไทย
Y4	หมายถึง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาอังกฤษ
Y5	หมายถึง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาสังคมศึกษาฯ
Y6	หมายถึง	ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสมศ. รอบที่สอง
Y7	หมายถึง	ผลของการจัดการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้เรียน

จึงได้ผลดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และ ปัจจัยด้านยุทธศาสตร์ (Strategy) การจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาตามแนวทางดัชนีสมดุล (Balance scorecard) ใน 4 มุมมองคือ มุมมองด้านประสิทธิผลองค์กร มุมมองด้านกระบวนการภายใน มุมมองด้านการเรียนรู้และพัฒนา มุมมองด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

	X1	X2	X3	X4	X5	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7
X1	1.000	.834**	.793**	.819**	.838**	0.146	0.022	.374**	.450**	0.139	.207**	.733**
X2		1.000	.881**	.827**	.769**	0.075	-0.095	.347**	.501**	0.031	.205**	.770**
X3			1.000	.829**	.783**	.174*	-0.065	.375**	.536**	0.057	.266**	.758**
X4				1.000	.875**	0.095	-0.034	.265**	.475**	0.120	.150*	.852**
X5					1.000	.173*	0.031	.321**	.461**	0.138	.163*	.805**
Y1						1.000	.604**	0.150	0.032	.675**	.491**	.162*
Y2							1.000	.166*	-.544**	.824**	0.067	-0.069
Y3								1.000	.363**	.175*	.416**	0.132
Y4									1.000	-.329**	.252**	.513**
Y5										1.000	.423**	.156*
Y6											1.000	.248**
Y7												1.000

** = $p < .01$ * = $p < .05$

จากตารางที่ 4.7 ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผลปรากฏพบว่า 1.) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ภายในทุกด้านของนโยบายสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กับยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาตามแนวคิดดัชนีสมดุล มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนน O-net ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก 5 กลุ่มสาระ ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และกลุ่มสาระสังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระภาษาไทยและกลุ่มสาระสังคมศึกษา แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับกลุ่มสาระภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับ กลุ่มสาระภาษาอังกฤษและกลุ่มสาระสังคมศึกษา และกลุ่มสาระสังคมศึกษา มีความสัมพันธ์ทางลบกับกลุ่มสาระภาษาอังกฤษ

3.) เมื่อพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินของสำนักงานประเมินคุณภาพและรับรองมาตรฐานการศึกษา (สมศ.) กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสอบ O-net พบว่า มีความสัมพันธ์กันทุกกลุ่ม ยกเว้น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ นอกจากนั้นยังพบว่า ผลการประเมินของ สมศ. รอบที่สองมีความสัมพันธ์กับนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ (Strategy) การจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาตามแนวทางดัชนีสมดุล (Balance scorecard) ทั้ง 4 มุมมอง รวมทั้งผลการประเมินคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

4.) สำหรับตัวแปรด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ นอกจากจะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ (Strategy) การจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาตามแนวทางดัชนีสมดุล (Balance scorecard) ทั้ง 4 มุมมองแล้ว ยังมีความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา รวมทั้งผลการประเมินผลรอบสอง ของสำนักงานประเมินคุณภาพและรับรองมาตรฐานการศึกษา (สมศ.) ด้วย

ตอนที่ 3 การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

จากการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของตัวแปรต่างๆ และประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้ง 7 ด้าน ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้วิธีการ Stepwise Multiple Regression แบบ Stepwise แสดงไว้ในตารางที่ 4.8 – 4.14 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์การถดถอย เพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้วิธีการ Multiple Regression แบบ Stepwise

ตัวแปรทำนาย	Beta	SE _b	β	t	Sig.
(Constant) = 26.420					
ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน (X3)	3.125	1.014	.484	3.080	0.002
ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์การ (X2)	-2.455	1.110	-.347	-2.212	0.028
R = 0.243 R² = 0.059 SE_{est} = ± 4.169 F = 5.296* Sig. = 0.006					

* p < .05

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้วิธี stepwise พบว่า มีตัวแปรอิสระเพียง 2 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน (X3) ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวก ส่วนปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์การ (X2) ที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาคณิตศาสตร์ เนื่องจากค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรกลุ่มนี้มีความสัมพันธ์รวมกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 24.3 (R = 0.243) และสามารถอธิบายการผันแปรของระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้ร้อยละ 5.9 (R² = 0.059)

จากการทดสอบค่าความแปรปรวนด้วยค่า F-test พบว่า มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาคณิตศาสตร์ (F = 5.296, Sig. = 0.006) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสามารถสร้างสมการถดถอยพหุคูณ เพื่อพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$\hat{Y} (\text{คณิตศาสตร์}) = 26.420 + 0.484 (\text{ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน}(X3)) - 0.347 (\text{ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์การ}(X2))$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Z} (\text{คณิตศาสตร์}) = 3.125 (\text{ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน}(X3)) - 2.455 (\text{ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์การ}(X2))$$

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์การถดถอย เพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีการ Multiple Regression แบบ Stepwise

ตัวแปรทำนาย	Beta	SE _b	β	t	Sig.
(Constant) = 33.849					
ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (X1)	1.965	.393	.372	4.999	.000
R = 0.372 R² = 0.138 SE_{est} = ± 3.170 F = 24.990** Sig. = 0.000					

** p < .01

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธี stepwise พบว่า มีตัวแปรอิสระเพียง 1 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (X1) ที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาภาษาไทย เนื่องจากค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรกลุ่มนี้มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาภาษาไทย ร้อยละ 37.2 (R = 0.372) และสามารถอธิบายการผันแปรของระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาภาษาไทย ได้ร้อยละ 13.8 (R² = 0.138)

จากการทดสอบค่าความแปรปรวนด้วยค่า F-test พบว่า มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาภาษาไทย (F = 24.990, Sig. = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสามารถสร้างสมการถดถอยพหุคูณ เพื่อพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$\hat{Y} (\text{ภาษาไทย}) = 33.849 + 0.372 (\text{ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (X1)})$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Z} (\text{ภาษาไทย}) = 1.965 (\text{ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (X1)})$$

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์การถดถอย เพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการ Multiple Regression แบบ Stepwise

ตัวแปรทำนาย	Beta	SE _b	β	t	Sig.
(Constant) = 19.047					
ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน (X3)	1.593	.222	.540	7.166	.000
R = 0.540 R² = 0.291 SE_{est} = ± 1.635 F = 51.351** Sig. = 0.000					

** p < .01

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธี stepwise พบว่า มีตัวแปรอิสระเพียง 1 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน (X3) ที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาภาษาอังกฤษ เนื่องจากค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรกลุ่มนี้มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ร้อยละ 54 (R = 0.540) และสามารถอธิบายการผันแปรของระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ได้ร้อยละ 29.1 (R² = 0.291)

จากการทดสอบค่าความแปรปรวนด้วยค่า F-test พบว่า มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาภาษาอังกฤษ (F = 51.351, Sig. = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสามารถสร้างสมการถดถอยพหุคูณ เพื่อพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$\hat{Y} (\text{ภาษาอังกฤษ}) = 19.047 + 0.540 (\text{ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน (X3)})$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Z} (\text{ภาษาอังกฤษ}) = 1.593 (\text{ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน (X3)})$$

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์การถดถอย เพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาด้านผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสมศ. รอบที่สองโดยใช้วิธีการ Multiple Regression แบบ Stepwise

ตัวแปรทำนาย	Beta	SE _b	β	t	Sig.
(Constant) = 1.630					
ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน (X3)	.300	.087	.257	3.469	.001
R = 0.257 R² = 0.066 SE_{est} = ± .749 F = 12.031** Sig. = 0.001					

** p < .01

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาด้านผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสมศ. รอบที่สองโดยใช้วิธี stepwise พบว่า มีตัวแปรอิสระเพียง 1 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน (X3)ที่มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสมศ. รอบที่สอง เนื่องจากค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรกลุ่มนี้มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสมศ. รอบที่สอง ร้อยละ 25.7 (R = 0.257) และสามารถอธิบายการผันแปรของระดับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสมศ. รอบที่สองได้ร้อยละ 6.6 (R² = 0.066)

จากการทดสอบค่าความแปรปรวนด้วยค่า F-test พบว่า มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสมศ.รอบที่สอง(F = 12.031, Sig. = 0.001) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสามารถสร้างสมการถดถอยพหุคูณ เพื่อพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$\hat{Y}(\text{สมศ.}) = 1.630 + 0.257 (\text{ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน}(X3))$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Z}(\text{สมศ.}) = 0.300 (\text{ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน}(X3))$$

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์การถดถอย เพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาด้าน
คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยใช้วิธีการ Multiple
Regression แบบ Stepwise

ตัวแปรทำนาย	Beta	SE _b	β	t	Sig.
(Constant) = .111					
ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา (X4)	.568	.101	.520	5.637	.000
ปัจจัยด้านผู้เรียนและมีส่วนเกี่ยวข้อง(X5)	.211	.078	.219	2.708	.007
ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์การ (X2)	.214	.088	.170	2.435	.016
R = 0.865 R² = 0.749 SE_{est} = ± .386 F = 167.085** Sig. = 0.000					

** p < .01

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้เรียน โดยใช้วิธี stepwise พบว่า มีตัวแปรอิสระเพียง 3 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา (X4) ปัจจัยด้านผู้เรียนและมีส่วนเกี่ยวข้อง(X5) และปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์การ (X2) ที่มีความสัมพันธ์กับด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้เรียน เนื่องจากค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรกลุ่มนี้มีความสัมพันธ์กับด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้เรียน ร้อยละ 86.5 (R = 0.865) และ สามารถอธิบายการผันแปรของระดับด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้เรียน ได้ร้อยละ 74.9 (R² = 0.749)

จากการทดสอบค่าความแปรปรวนด้วยค่า F-test พบว่า มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (F = 167.085, Sig. = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จึงสามารถสร้างสมการถดถอยพหุคูณ เพื่อพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$\hat{Y}(\text{คุณธรรม}) = 0.111 + 0.520 (\text{ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา (X4)}) + 0.219 (\text{ปัจจัยด้านผู้เรียนและมีส่วนเกี่ยวข้อง(X5)}) + 0.170 (\text{ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์การ (X2)})$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Z}(\text{คุณธรรม}) = 0.568 (\text{ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา (X4)}) + 0.211 (\text{ปัจจัยด้านผู้เรียนและมีส่วนเกี่ยวข้อง(X5)}) + 0.214 (\text{ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์การ (X2)})$$

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1.) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา (2.) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา และ (3.) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในกลุ่มที่ 1 ในสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน 193 รูป / คน ได้จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีลิมิตกลาง และเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ โดย สุ่มจากเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีจำนวน 129 ข้อ โดยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 เป็น ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามและสภาพการณ์ทั่วไปของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้แก่ 1. ปัจจัยด้านนโยบายสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 2. ปัจจัยด้านยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาตามแนวทางดัชนีสมดุล 4 มุมมอง ได้แก่ 1. มุมมองด้านประสิทธิผลของภารกิจ 2. มุมมองด้านกระบวนการภายใน 3. มุมมองการเรียนรู้และการเติบโต 4. มุมมองด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย โดยเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีค่าความเที่ยงตรงโดยการตรวจสอบค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.00 เมื่อนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient alpha) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.992 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การแจกแบบสอบถามทั้งหมดด้วยตนเอง ส่วนสถิติที่ใช้ในการ

วิเคราะห์ข้อมูล (analysis) ใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา คือ ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และปัจจัยด้านยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาตามแนวทางดัชนีสมดุลทั้ง 4 มุมมอง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านดังนี้ 1.) ปัจจัยด้านการปฏิบัติตามนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พบว่า คิดเห็นในภาพรวมเท่ากับ 3.74 2.) ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร พบว่ามีภาพรวมเฉลี่ยที่ระดับ 3.80 3.) ปัจจัยด้านกระบวนการภายในพบว่า มีภาพรวมเฉลี่ยที่ระดับ 3.73 4.) ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา พบว่ามีภาพรวมเฉลี่ยที่ระดับ 3.71 และ 5.) ปัจจัยด้านผู้เรียนและมีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่ามีภาพรวมเฉลี่ยที่ระดับ 3.54

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พบว่า ปัจจัยทุกตัว คือ ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และปัจจัยด้านยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาตามแนวทางดัชนีสมดุลทั้ง 4 มุมมอง ได้แก่ ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา และปัจจัยด้านผู้เรียนและมีส่วนเกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ทั้งสิ้น

3. การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสามารถนำมาสร้างสมการเพื่อพยากรณ์ ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อวิชาคณิตศาสตร์ ในเชิงบวก คือ ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน แต่ปัจจัยที่ส่งผลในเชิงลบคือปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อวิชาภาษาไทยมีเพียงปัจจัยเดียว คือปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และเป็นผลในเชิงบวก 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการสอนวิชาภาษาอังกฤษ มีเพียงปัจจัยด้านกระบวนการภายใน และมีทิศทางในเชิงบวก 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อ สมศ. เป็นปัจจัยด้านกระบวนการภายใน และมีทิศทางเชิงบวก และ 5) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีอยู่ 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา

ปัจจัยด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร ซึ่งทั้ง 3 ปัจจัยนั้นส่งผลในเชิงบวกทั้งสิ้น ซึ่งสามารถนำมาสร้างสมการเพื่อพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ และรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

\hat{Y}_1 (คณิตศาสตร์) = 26.420 + 0.484 (ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน(X3)) - 0.347 (ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร (X2))

\hat{Y}_3 (ภาษาไทย) = 33.849 + 0.372(ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ(X1))

\hat{Y}_4 (ภาษาอังกฤษ) = 19.047 + 0.540 (ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน (X3))

\hat{Y}_6 (สมศ.) = 1.630 + 0.257 (ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน(X3))

\hat{Y}_7 (คุณลักษณะ) = 0.111 + 0.520 (ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา (X4)) + 0.219 (ปัจจัยด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง(X5)) + 0.170 (ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร (X2)) และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

\hat{Z}_1 (คณิตศาสตร์) = 3.125 (ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน(X3)) - 2.455 (ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร (X2))

\hat{Z}_3 (ภาษาไทย) = 1.965 (ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (X1))

\hat{Z}_4 (ภาษาอังกฤษ) = 1.593 (ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน(X3))

\hat{Z}_6 (สมศ.) = 0.300 (ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน(X3))

\hat{Z}_7 (คุณลักษณะ) = 0.568 (ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา (X4)) + 0.211 (ปัจจัยด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง(X5)) + 0.214 (ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร (X2))

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยทราบถึง 1.ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา 2.สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา และ 3.สร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาของกลุ่มที่ 1 ได้ นั้น ผู้ศึกษาพบประเด็นที่สำคัญ ๆ ในด้านต่างๆ ที่เห็นว่าควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านเพราะว่า 1.โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม และปทุมธานี สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ที่เหมาะสมและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง 2.มีการกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม 3.โรงเรียนสามารถปฏิบัติตามนโยบาย ที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนดไว้ 4.มีการกำหนดพันธกิจเพื่อที่จะดำเนินงานพัฒนาการศึกษาได้อย่างเหมาะสมและ 5.มียุทธศาสตร์และกลยุทธ์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพได้ดี ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสนับสนุนด้วยปัจจัยที่ถึงพร้อม กล่าวคือ อาหาร ที่อยู่อาศัย ใต้อาหาร ยารักษาโรคหรือสถานพยาบาล และไม่มีปัญหาด้านเงินทุน หรืองบประมาณที่สามารถหาได้ดีกว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในเขตพื้นที่รอบนอกหรือสังคมชนบทในต่างจังหวัดที่งบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการศึกษา หรือปฏิบัติตามนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้ทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัทรพร อุดพันธ์ (2551) ได้ทำการศึกษา เรื่องแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในภาคใต้ ผลการศึกษา พบว่า 1 สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในภาคใต้ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1.1 สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ พบว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย 1.2 สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณ พบว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริจาคเงินมากที่สุด แต่ในการวางแผนการใช้จ่ายเงินนั้นชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม 1.3 สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านบุคลากร พบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย มีเพียงประชาชนบางกลุ่มที่เข้ามาช่วยสอนในวิชาที่ขาดแคลน และสอนภูมิปัญญาท้องถิ่น 1.4 สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมส่วนใหญ่ในลักษณะของการบริจาคเงิน และสิ่งของ 2. ปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในภาคใต้ พบว่ามีปัญหา คือ ระบบการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนไม่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน ระบบการบริหารงบประมาณไม่ดี ครูไม่มีคุณภาพ ช่วงเวลาที่โรงเรียนจัดกิจกรรมไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน 3.ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในภาคใต้ ประกอบด้วย 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่ 1 ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจดีส่งผลให้ชุมชนเข้ามามีส่วนสนับสนุน โรงเรียนมาก (2) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อและค่านิยมของคนไทยช่วยส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน (3) ปัจจัยด้านกายภาพ ได้แก่ การเดินทางที่สะดวกเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน กลุ่มที่ 2 ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน กล่าวคือ คนในชุมชนบางส่วนศรัทธาต่อผู้จัดการ โรงเรียน (เจ้าอาวาส) และ

ครูที่เป็นพระภิกษุที่เป็นคนดีมีความสามารถ คนในชุมชนศรัทธาต่ออดีตผู้จัดการ โรงเรียน ชุมชนเห็นความสำคัญของโรงเรียนพระปริยัติธรรม กลุ่มที่ 3 ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านบุคลากรของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนรุ่นเก่าสร้างความศรัทธาต่อคนในชุมชน ผู้บริหารต้องสะดวกต่อการติดต่อของชุมชน ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้บริหารและครูมีอัธยาศัยดี (2) ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเป็นผู้ขอความร่วมมือจากชุมชน การประชาสัมพันธ์ที่ดีส่งผลให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนมากขึ้น โรงเรียนให้ความเอื้อเฟื้อชุมชน (3) ปัจจัย ด้านผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ ความสำเร็จของนักเรียนทำให้ชุมชนประทับใจโรงเรียนสะอาดร่มรื่น เป็นต้น

2. ปัจจัยด้านยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาตามแนวทางดัชนีสมดุลทั้ง 4 มุมมอง ได้แก่

1. มุมมองด้านประสิทธิผลของภารกิจ (Fiduciary Perspective) 2. มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective) 3. มุมมองการเรียนรู้และการเติบโต (Learning and Growth Perspective) 4. มุมมองด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย (Customer Perspective) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านเพราะว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร นครปฐม และปทุมธานี มีสภาพแวดล้อมที่ดี สามารถปฏิบัติตามนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ดี ทั้งนี้เกิดจากปัจจัยสนับสนุนหลายประการเช่น นโยบายการบริหารที่ดีสู่การปฏิบัติได้จริง การจัดโครงสร้างองค์การ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร คุณภาพบุคลากร งบประมาณหรือแหล่งเงินทุน กระบวนการพัฒนาผู้เรียน เทคโนโลยี และวัฒนธรรมองค์การที่ดี เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณิศา บุญจิตร (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 31 ตัวชี้วัด 2. ประสิทธิผลองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มี 3 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านกระบวนการภายในมีประสิทธิผลสูงสุด รองลงมาคือด้านผู้รับบริการ และด้านการเงิน ตามลำดับ ส่วนด้านการเรียนรู้และการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง 3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 8 ปัจจัย ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายนอก นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ โครงสร้างองค์การ คุณภาพบุคลากร ลักษณะงาน ลักษณะผู้รับบริการ เทคโนโลยี และวัฒนธรรมองค์กร ร่วมกันอธิบายประสิทธิผลองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ร้อยละ 88.00 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพันธ์ นิเมวัลย์ (2554) เรื่องการประยุกต์ใช้ดัชนีสมดุล เพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้ตรวจสอบความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และบริหารทั่วไป และสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างและนำคะแนน NT และ O-NET มาตรวจสอบ ผลการศึกษาพบว่า

1. สถานศึกษาที่ใช้คู่มือการประยุกต์ใช้ ดัชนีสมคูล ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองมีความสำเร็จสูงขึ้นหลังทดลองและสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ใช้คู่มือ ส่วนกลุ่มที่ใช้คู่มือทั้ง 2 กลุ่มมีความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน นอกจากนั้นยังพบว่า บุคลากรในสถานศึกษาที่ใช้คู่มือมีความพึงพอใจในการบริหารสถานศึกษามากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ใช้คู่มือ 2. สถานศึกษาทั้ง 3 แห่งมีคะแนนผลสัมฤทธิ์จากผลการทดสอบระดับชาติ (NT และ O-NET) ไม่แตกต่างกัน ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของคำเบ็ง รหัสิดา (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาภายในศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนาจันศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 5 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาภายในศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนาจันศึกษาโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 12 ด้าน 3 อันดับแรก คือ ด้านการปรับคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา อันดับสุดท้าย คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าด้วยโรงเรียนที่กล่าวอ้างมาเป็นโรงในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพฐ.) ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีเงินเดือนที่ได้รับตามเกณฑ์และมีงบประมาณสนับสนุนในทุกกิจกรรมของโรงเรียนจึงทำให้การบริหารงานออกมาในระดับมาก เช่นกันกับงานที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษามาแล้วนั้น

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 1 มีผลดังนี้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนน O-net ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก 5 กลุ่มสาระ ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษาพบว่า

3.1) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และกลุ่มสาระสังคมศึกษา และการประเมินผลของสมศ. รวมทั้งคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ผลเป็นบวก เพราะว่าการกลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา เป็นวิชาบังคับตามโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผู้เรียนต้องเรียนให้ผ่านและทำคะแนนให้ดีจึงจะผ่านตามเกณฑ์ และสอดคล้องกับเกณฑ์ที่สมศ.นำมาประเมินผลด้วย ดังนั้นจึงทำให้คณะผู้บริหารมีความตั้งใจและเข้มงวดกับครูในการจัดกระบวนการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนทุกโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาเหมือนกันทุกโรงเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่กำหนดไว้ด้วย โดยอาศัยการถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจของครูผู้สอนอาวุโสซึ่งมีจิตอาสาทำให้ความรู้แก่ผู้เรียนได้เข้าใจแล้วคิดเป็น ทำเป็น ประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณะนางสาวฉวีกันต์ รักนาค,รศ.ดร.อัมพร ม้าคนอง,ผศ.ดร.อลิศรา ชูชาติ (2552)

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ 2) ขั้นการฝึกปฏิบัติการใช้ความรู้ 3) ขั้นการถ่ายโยงการเรียนรู้ 4) ขั้นสะท้อนความคิด

2. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการเชื่อมโยง 2.1) ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการเชื่อมโยง หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการเชื่อมโยง หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการพัฒนาทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการเชื่อมโยงอย่างชัดเจน นักเรียนค่อยๆเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ ในทางที่ดีขึ้น สามารถเชื่อมโยง และนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันได้มากขึ้น ส่วนคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผลเป็นบวกด้วยนั้น เพราะว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นระเบียบปฏิบัติ 14 ประการ ที่ผู้เรียนซึ่งเป็นพระภิกษุ สามเณรต้องปฏิบัติอยู่แล้วเป็นปกติ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ให้สอดคล้องกับพระธรรมวินัยและเป้าประสงค์ข้อที่ 1 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาด้วย คือ ผู้เรียนต้องเป็นศาสนทายาทที่เปี่ยมด้วยปัญญาพุทธธรรม และมีคุณลักษณะปริยัติธรรมสามัญตามที่พึงประสงค์ ดังที่ได้กำหนดไว้ในขณะเดียวกัน การจัดการเรียนการสอนของพระภิกษุสามเณร ทุกวิชาก็ต้องบูรณาการเข้าด้วยกัน ตั้งแต่เริ่มกระบวนการวางแผน จนถึงการวัดผลประเมินผล ในทุกกระบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะหลักธรรมปฏิบัติเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้คุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิกุล เอกวางกูร (2551) ซึ่งได้ศึกษา เรื่องการวิจัยและพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ ระดับประถมศึกษาผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบด้วยกัน คือ (1) องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหาร การพัฒนาครู และหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ (2) องค์ประกอบด้านกระบวนการ ได้แก่ การดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตั้งแต่การวางแผนการวัด การออกแบบการวัด การดำเนินการวัด และการให้ข้อมูลป้อนกลับโดยอาศัยการบริหารจัดการและการทำงานเป็นทีม (3) องค์ประกอบด้านผลที่เกิดขึ้นจากระบบ ได้แก่ พัฒนาการของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และพัฒนาการของครูผู้สอนในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติต่อ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ และ (4) องค์ประกอบด้านการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบการวัดและประเมินผล

การเรียนรู้แบบบูรณาการ 2) ผลการทดลองใช้ระบบพบว่า ทีมครูผู้สอนสามารถนำระบบไปใช้วัดและประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) และประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) รวมทั้งการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของตนเองได้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์สูงขึ้น ส่วนครูผู้สอนมีความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ และมีเจตคติที่ดีต่อการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3) ผลการประเมินระบบพบว่า ทั้งผู้บริหาร ทีมครูผู้สอน และผู้เรียนมีความพึงพอใจและเห็นว่าระบบการวัด และประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ ที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้องครอบคลุม มีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง

3.2) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระภาษาไทย

และกลุ่มสาระสังคมศึกษาผลเป็นบวก เพราะว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระภาษาไทย และกลุ่มสาระสังคมศึกษา เป็นวิชาบังคับเรียน ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น และทั้งสามวิชาก็เป็นวิชาพื้นฐานทั่วไป ที่พระภิกษุสามเณรสามารถเรียนรู้ได้ยาก เหมือนนักเรียนหรือผู้เรียนทั่วไป อีกทั้งวิชาวิทยาศาสตร์เป็นวิชาที่อาศัยหลักการเหตุผลเพื่อหาคำตอบหรือความจริงซึ่งสอดคล้องกับคำสอนทางพระพุทธศาสนา คือ หลักอริยสัจ 4 นั่นเองซึ่งทั้งครูผู้สอนและผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ดีเป็นฐานเดิมอยู่แล้ว และที่สัมพันธ์กับกลุ่มสาระภาษาไทยก็เพราะว่าหลักวิทยาศาสตร์ซึ่งอาศัยเหตุและผลเพื่อพิสูจน์ความจริงแต่ใช้ภาษาไทยอธิบายความจริงเหล่านั้นซึ่งพระภิกษุสามเณรมีพื้นฐานทางภาษาบาลีดีอยู่แล้ว จึงทำให้ผลออกมาดีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญแข ดวงขวัญ (2548) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน ของนักเรียนนอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า วิชาภาษาไทย ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ ระดับ .01 ได้แก่ คุณภาพการพบกลุ่ม ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ได้แก่ ทักษะคิด ระยะเวลาที่ขาดความต่อเนื่องในการเรียน การประกอบอาชีพ และใช้เวลาเพื่อการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ได้แก่การใช้เวลาเพื่อการเรียน (สถิติการพบกลุ่ม) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ได้แก่ระยะเวลาที่ขาดความต่อเนื่องในการเรียน คุณภาพการพบกลุ่ม สถานภาพในครอบครัว และสื่อการเรียน (สื่อคอมพิวเตอร์) และที่สัมพันธ์กับกลุ่มสาระสังคมศึกษา เพราะว่า วิชาวิทยาศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาหาความรู้ทางกายภาพ ชีวภาพ พื้นฐานทั่วไป ซึ่งเนื้อหาประเด็นต่างๆจะสอดคล้องกันกับวิชาสังคมศึกษา ที่เนื้อหากล่าวถึงสภาพสังคม โลกความเป็นไปด้านกายภาพและชีวภาพเหมือนกันเพียงแต่มาเพิ่มเติม

ส่วนของศาสนา และวัฒนธรรมเข้าไปอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งไม่ได้มีปัญหาในการศึกษาเรียนรู้ของผู้เรียนเลย เพราะเป็นเรื่องที่พระภิกษุสามเณรหรือผู้เรียนส่วนมากมีพื้นฐานด้านศาสนา สังคม วัฒนธรรม และครอบครัวอยู่แล้ว ดังนั้นผลจึงออกมาบวกคือมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรพล กำมอญ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่นำมาศึกษา ทั้ง 4 ตัว ได้แก่ บรรยากาศในห้องเรียน คุณภาพการสอนของครู เจตคติต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมที่บ้าน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่ คุณภาพการสอนของครู เจตคติต่อการเรียน และบรรยากาศในห้องเรียน ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ตัว สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้สูงถึงร้อยละ 89.60

3.3) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับ กลุ่มสาระภาษาอังกฤษ และกลุ่มสาระสังคมศึกษา และการประเมินผลของสมศ. อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กับกลุ่มสาระภาษาอังกฤษ เป็นกลุ่มสาระด้านภาษาด้วยกันซึ่งเป็นวิชาที่พระภิกษุ หรือผู้เรียนมีความถนัดด้านนี้อยู่แล้วอาศัยการเรียนภาษาบาลีเป็นพื้นฐานมาก่อนแล้วจึงทำให้การเรียนรู้ภาษาไทยและวิชาอังกฤษได้ไม่ยากนัก ส่วนความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษานั้นก็ เพราะภาษาไทยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้เพื่อนำมาคิดต่อสื่อสารกันในสภาพสังคมจริงที่เป็นอยู่ในขณะที่ภาษา วัฒนธรรม ประเพณี ก็เป็นส่วนหนึ่งของวิชาสังคมศึกษาด้วยนั่นเองและที่สัมพันธ์กับการประเมินผลของสมศ.ก็เพราะว่าเกณฑ์การประเมินของสมศ.ที่ตั้งไว้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรเนื้อหาวิชาทั้งสามที่พระภิกษุผู้เรียนต้องศึกษาเรียนรู้ทั้งสิ้นดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญแข ดวงขวัญ (2548) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน ของนักเรียนนอก โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า วิชาภาษาไทย ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ ระดับ .01 ได้แก่ คุณภาพการพบกลุ่ม ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ทักษะคิด ระยะเวลาที่ขาดความต่อเนื่องในการเรียน การประกอบอาชีพ และการใช้เวลาเพื่อการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ สถานภาพสมรส สื่อการเรียน (สื่อบุคคล) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ได้แก่ คุณภาพระยะเวลาที่ขาดความต่อเนื่องในการเรียน ทักษะคิด การใช้เวลาเพื่อการเรียน (สถิติการพบ

กลุ่ม) เป็นต้นและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรพล กำมอญ (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่นำมาศึกษา ทั้ง 4 ตัว ได้แก่ บรรยากาศในห้องเรียน คุณภาพการสอนของครู เจตคติต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมที่บ้าน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่ คุณภาพการสอนของครู เจตคติต่อการเรียน และบรรยากาศในห้องเรียน ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ตัว สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้สูงถึงร้อยละ 89.60

3.4) กลุ่มสาระภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์ทางลบกับวิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา เพราะว่ากลุ่มสาระภาษาอังกฤษกับวิทยาศาสตร์ มีกระบวนการการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ วิชาภาษาอังกฤษเป็นการเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งกระบวนการในการเรียนรู้ของผู้เรียน และเทคนิคการสอนของครูย่อมแตกต่างกันกับการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาที่ต้องพิสูจน์สืบค้นหาข้อเท็จจริงด้วยเหตุและผลที่พิสูจน์ได้ ในขณะเดียวกัน โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ยังขาดแคลนครูผู้ชำนาญการหรือเจ้าของภาษาที่แท้จริงมาช่วยสอนเหมือนโรงเรียนทั่วไป และในขณะเดียวกันอุปกรณ์หรือสื่อประกอบในการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ทั้งวิชาภาษาอังกฤษ วิชาวิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษาซึ่งแต่ละวิชาต้องมีห้องปฏิบัติ เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนเช่นกันจึงทำให้ทิศทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนไม่ไปทิศทางเดียวกัน และที่กลุ่มสาระภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ทางลบกับสังคมศึกษา เพราะว่ากลุ่มสาระภาษาอังกฤษกับสังคมศึกษา เป็นกลุ่มสาระที่มีเนื้อหาสาระของหลักสูตรและวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มสาระภาษาอังกฤษ เรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะการสื่อสาร แต่กลุ่มสาระสังคมศึกษาเรียนรู้เพื่อให้รู้และเข้าใจสังคมโลกความเป็นไปของโลกและหลักการดำเนินชีวิตร่วมกันที่ถูกต้องดีงาม ดังนั้นบริบทหรือบรรยากาศการเรียนรู้แต่ละวิชาแตกต่างกันแน่นอน และแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ย่อมต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรจิรา ชายทองแก้ว(2555) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต2 ผลการวิจัยพบว่า 1.ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยด้านสัมพันธภาพภายในครอบครัวนิสัยทางการเรียน ทศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ การใช้เวลาในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน บรรยากาศในการเรียนรู้ คุณภาพการสอน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ มีค่าเท่ากับ 0.041 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01

3.5) กลุ่มสาระสังคมศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินของสมศ.และคุณธรรมจริยธรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทางบวก เพราะว่ากลุ่มสาระสังคมศึกษา มีเนื้อหาสาระของหลักสูตร สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินหรือตัวชี้วัดที่สมศ. ได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นกลุ่มสาระที่พระภิกษุผู้เรียน สามารถเรียนรู้ได้ไม่ยากเพราะเป็นเรื่องของสังคมและโลกที่ผู้เรียนพอจะมีทักษะการเรียนรู้อยู่แล้วในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว อีกทั้งบรรยากาศการเรียนรู้ก็เป็นกันเองระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียนเอง ในขณะที่เดียวกันกลุ่มสาระสังคมศึกษา ยังมีความสัมพันธ์กับ คุณธรรมจริยธรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ก็เพราะว่าคุณธรรม จริยธรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นส่วนหนึ่งของกฎกติกา หรือระเบียบที่พระภิกษุต้องปฏิบัติตนให้ถูกต้องในการอยู่ร่วมกันในสังคม เปรียบเสมือนข้อวัตรปฏิบัติ ธรรมเนียมปฏิบัติ หรือวัฒนธรรมในองค์กรที่ทุกคนต้องปฏิบัติเพื่อการยอมรับในการอยู่ร่วมกัน ดังนั้นเมื่อมีวิธีการประเมินผลในภาพรวมแบบบูรณาการในทุกๆด้านแล้ว ผลย่อมออกมาดีแน่นอน สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ชีรพล กำมอญ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่นำมาศึกษา ทั้ง 4 ตัว ได้แก่ บรรยากาศในห้องเรียน คุณภาพการสอนของครู เจตคติต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมทางบ้าน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่ คุณภาพการสอนของครู เจตคติต่อการเรียน และบรรยากาศในห้องเรียน ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ตัว สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงถึงร้อยละ 89.60 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิกุล เอกวางกูร (2551) ซึ่งได้ศึกษา เรื่องการวิจัยและพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการระดับประถมศึกษาผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบด้วยกัน คือ (1) องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหาร การพัฒนาครู และหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ (2) องค์ประกอบด้านกระบวนการ ได้แก่ การดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตั้งแต่การวางแผนการวัด การออกแบบการวัด การดำเนินการวัด และการให้ข้อมูลป้อนกลับโดยอาศัย การบริหารจัดการและการทำงานเป็นทีม (3) องค์ประกอบด้านผลที่เกิดขึ้นจากระบบ ได้แก่ พัฒนาการของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และพัฒนาการของครูผู้สอนในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติต่อ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ และ (4) องค์ประกอบด้านการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ 2) ผลการทดลองใช้ระบบพบว่า ทีมครูผู้สอนสามารถนำระบบไปใช้วัดและประเมินความก้าวหน้า (Formative

Evaluation) และประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) รวมทั้งการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของตนเองได้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์สูงขึ้น ส่วนครูผู้สอนมีความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ และมีเจตคติที่ดีต่อการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3) ผลการประเมินระบบพบว่า ทั้งผู้บริหาร ทีมครูผู้สอน และผู้เรียนมีความพึงพอใจและเห็นว่าระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้องครอบคลุม มีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง

4. สมการพยากรณ์ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จากการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของตัวแปรต่างๆ และประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้ง 7 ด้าน ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้วิธีการ Stepwise Multiple Regression แบบ Stepwise และสามารถนำมาสร้างสมการเพื่อพยากรณ์ และสามารถอภิปรายได้ดังนี้

$$Y_1(\text{คณิตศาสตร์}) = 26.420 + 0.484(\text{ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน}(X3)) - 0.347(\text{ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร}(X2))$$

อภิปรายได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อวิชาคณิตศาสตร์ ในเชิงบวกคือ ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน แต่ปัจจัยที่ส่งผลในเชิงลบคือปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร ดังแสดงในสมการพยากรณ์แล้วนั้น แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน ซึ่งได้แก่ การจัดการโครงสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา การบริหารจัดการ การสร้างแรงจูงใจและภาวะผู้นำ ในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย การแปลงนโยบาย การจัดทรัพยากร การวางแผน และการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ส่งผลต่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์อย่างแท้จริง เพราะว่าองค์กรให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ในทุกกระบวนการได้ดี เช่น มีครูสอนดีหรือบุคลากรดี สือดี และให้ความสำคัญกับผู้เรียน จึงทำให้ประสิทธิผลออกมาดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kaplan and Norton (1996,pp.43-46)กล่าวว่า กระบวนการภายใน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1)การบริหารจัดการ(Operations management) ได้แก่ การแสวงหาวัตถุดิบ การผลิต และการบริการ การกระจายผลผลิตสู่ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย 2)การบริหารผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย (Customer management) ได้แก่ การคัดเลือกกลุ่มผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียเฉพาะ การเสาะหากลุ่มผู้เรียน 3)นวัตกรรม (Innovation) ได้แก่ การสร้างโอกาสการผลิตและบริการใหม่ๆ การบริหารแผนการวิจัยและพัฒนา ออกแบบและพัฒนาผลผลิต และบริการใหม่ๆ การนำผลผลิตและบริการใหม่ๆออกสู่ตลาด 4)

การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และความรับผิดชอบต่อสังคม(Regulatory and Social) ได้แก่ การลงทุนในด้านสิ่งแวดล้อม การลงทุนด้านสุขภาพและความปลอดภัย ในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วย ส่วน ปัจจัยที่ส่งผลในเชิงลบคือปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร ซึ่งได้ประกอบด้วย ความสำเร็จของภารกิจ 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไป สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาได้ แต่ไม่ส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ อาจเพราะว่า ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กรเป็นภาพรวมของการบริหารขององค์กรมากกว่า ซึ่งต่างจากปัจจัยด้านกระบวนการภายในที่มีผลโดยตรงต่อผู้เรียนตั้งที่ได้กล่าวมาแล้ว

$$Y_3 \text{ (ภาษาไทย)} = 33.849 + 0.372(\text{ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (X1)})$$

อภิปรายได้ว่า จากสมการพยากรณ์ จะเห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อวิชาภาษาไทยมีเพียงปัจจัยเดียว คือปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และเป็นในเชิงบวกหรือส่งเสริมสนับสนุนกัน แสดงให้เห็นว่า นโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย แนวทางหรือกระบวนการดำเนินการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลที่ดี โดย มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและมีการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issue) เป้าประสงค์ (Goal) ผลผลิตของแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Plan output)เพื่อการสนับสนุนส่งเสริมและการจัดการการศึกษาของ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีนั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย เพราะว่านโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีความสอดคล้องกับหลักสูตร การเรียนการสอนของพระภิกษุ สามเณรหรือผู้เรียนและเป็นวิชาที่ผู้เรียนต้องเรียนเพราะเป็นวิชาบังคับพื้นฐานอยู่แล้ว อีกทั้งควบคู่ไปกับการเรียนวิชาบาลีไปด้วย เรียกได้ว่า นโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จะเน้นกับการเรียนวิชาภาษาไทยและภาษาบาลี เป็นหลักสำคัญจึงทำให้ผู้เรียนให้เวลากับการเรียนมากกว่าวิชาอื่นๆจึงส่งผลไปทิศทางเดียวกันดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญแข ดวงขวัญ (2548)เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน ของนักเรียนนอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า วิชาภาษาไทย ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ได้แก่ คุณภาพการพบกลุ่ม ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ได้แก่ ทักษะคิด ระยะเวลาที่ขาดความต่อเนื่องในการเรียน การประกอบอาชีพ และการใช้เวลาเพื่อการเรียน

$$\hat{Y}_4 \text{ (ภาษาอังกฤษ)} = 19.047 + 0.540 \text{ (ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน (X3))}$$

อภิปรายได้ว่า ปัจจัยที่ส่งต่อการจัดการสอนวิชาภาษาอังกฤษ มีเพียงปัจจัยด้านกระบวนการภายใน และมีทิศทางในเชิงบวก แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน ซึ่งประกอบด้วย การจัดโครงสร้างองค์กร การบริหารจัดการ การสร้างแรงจูงใจและภาวะผู้นำ ในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย การแปลงนโยบาย การจัดทรัพยากร การวางแผน และการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ส่งผลต่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ เพราะว่องไวให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ในทุกกระบวนการได้ดี เช่น จัดให้มีครูสอนดีหรือเจ้าของภาษามาสอนให้ความรู้ มีสื่อการสอนดี และให้ความสำคัญกับผู้เรียน จึงทำให้ประสิทธิผลออกมาดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kaplan and Norton, (1996,pp.26-27) ได้กล่าวถึง มุมมองด้านกระบวนการภายในว่า เป็นกระบวนการที่ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายในมุมมองด้านอื่นๆ การวัดมุมมองด้านนี้ ประเด็นแรกคือ การกำหนดการควบคุมกำกับ Monitor) และการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานในองค์กร ประเด็นที่สองคือ การใช้นวัตกรรมในกระบวนการดำเนินงานภายในองค์กร ได้แก่ รูปแบบผลผลิต การพัฒนาผลผลิต และกระบวนการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยการผลิต การตลาดและการบริการหลังการผลิต จึงทำให้ประสิทธิผลออกมาดีได้ เช่นเดียวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยจัดสรรบุคลากรผู้สอน สื่อการสอนต่างๆและติดตามควบคุมผลสัมฤทธิ์เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจในภาษาอังกฤษและเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนตามนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ด้วยเช่นกัน

$$\hat{Y}_6 \text{ (สมศ.)} = 1.630 + 0.257 \text{ (ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน(X3))}$$

อภิปรายได้ว่า เมื่อดูจากสมการพยากรณ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อ สมศ. เป็นปัจจัยด้านกระบวนการภายใน และมีทิศทางเชิงบวก แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน มีส่วนสำคัญในการวัดผล และประเมินผลของ สมศ. เพราะว่าปัจจัยด้านกระบวนการภายใน เป็นเรื่องของการจัดโครงสร้างองค์กร จัดกระบวนการบริหารจัดการองค์กร การวางแผน การปฏิบัติตามแผนหรือนโยบายที่กำหนดไว้และการติดตามวัดผล และประเมินผลงานหรือเป้าหมายขององค์กรหรือสถานศึกษานั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kaplan and Norton, (1996,pp.26-27) ได้กล่าวถึงมุมมองด้านกระบวนการภายในว่า เป็นกระบวนการที่ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายในมุมมองด้านอื่นๆ การวัดมุมมองด้านนี้คือ การกำหนดการควบคุมกำกับ Monitor) และการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานในองค์กร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีในทุกมุมมองอื่นๆด้วยเช่นกัน ดังเช่นเกณฑ์การประเมินของ สมศ.ก็สอดคล้องและครอบคลุมทุกมุมมองด้วยเช่นกัน เช่น ด้านองค์กรหรือสถานศึกษา ด้านผู้นำสถานศึกษาหรือบุคลากรครู และด้านผู้เรียนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

กับสถานศึกษา ก็มีการวัดผลและประเมินผล ทั้งประสิทธิภาพประสิทธิผลและความพึงพอใจด้วยเช่นกัน

$$\hat{Y} 7 (\text{คุณลักษณะ}) = 0.111 + 0.520 (\text{ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา (X4)}) + 0.219 (\text{ปัจจัยด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง(X5)}) + 0.170 (\text{ปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร (X2)})$$

อภิปรายได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะ ที่พิจารณาจากสมการพยากรณ์ มีอยู่ 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนา(X4) ปัจจัยด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง(X5) และปัจจัยด้านประสิทธิผลองค์กร (X2) ซึ่งทั้ง 3 ปัจจัยนั้นส่งผลในเชิงบวกทั้งสิ้น แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทั้ง 3 ด้านส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นอย่างมาก (ยกเว้น ปัจจัยด้านกระบวนการภายใน) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิภูธ เอกวารงกูร (2551,บทสรุป) ได้ศึกษา เรื่องการวิจัยและพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการระดับประถมศึกษาผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบด้วยกัน คือ (1) องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหาร การพัฒนาครู และหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ (2) องค์ประกอบด้านกระบวนการ ได้แก่ การดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตั้งแต่ การวางแผนการวัด การออกแบบการวัด การดำเนินการวัด และการให้ข้อมูลป้อนกลับโดยอาศัย การบริหารจัดการและการทำงานเป็นทีม (3) องค์ประกอบด้านผลที่เกิดขึ้นจากระบบ ได้แก่ พัฒนาการของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และพัฒนาการของครูผู้สอนในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติต่อ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ และ (4) องค์ประกอบด้านการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบการวัดและประเมินผล การเรียนรู้แบบบูรณาการ 2) ผลการทดลองใช้ระบบพบว่า ทีมครูผู้สอนสามารถนำระบบไปใช้วัด และประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) และประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) รวมทั้งการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของตนเองได้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอัน พึงประสงค์สูงขึ้น ส่วนครูผู้สอนมีความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการและมีเจตคติ ที่ดีต่อการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3) ผลการประเมินระบบพบว่า ทั้งผู้บริหาร ทีมครูผู้สอน และผู้เรียนมีความพึงพอใจและเห็นว่าระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบ บูรณาการที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้องครอบคลุม มีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดในการบริหารให้การสนับสนุนการดำเนินงาน การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาที่เป็นของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจวางแผนการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ผลจากการวิจัยทำให้ทราบว่า ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และปัจจัยด้านยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาตามแนวทางดัชนีสมคูลทั้ง 4 มุมมอง ได้แก่ (1.) มุมมองด้านประสิทธิผลของภารกิจ (2.) มุมมองด้านกระบวนการภายใน (3.) มุมมองการเรียนรู้และการเติบโต และ (4.) มุมมองด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย ไม่ได้ส่งผลต่อประสิทธิผลหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาสังคมศึกษาเลย แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และปัจจัยด้านยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาตามแนวทางดัชนีสมคูล ยังไม่สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้งสองวิชานี้ ดังนั้นควรปรับเปลี่ยนนโยบายหรือยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและบริบทของผู้เรียนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ และได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ให้มีมาตรฐานหลักสูตรการเรียนการสอนที่ดี บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในรายวิชาที่สอนดี มีสื่อการสอนหรือเทคโนโลยีที่ดี มีการติดตามและการวัดผลประเมินผลที่เป็นสากล เพื่อเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปด้วย

2. ผลจากการวิจัยทำให้ทราบว่า ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และปัจจัยด้านยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาตามแนวทางดัชนีสมคูลทั้ง 4 มุมมองโดยรวมส่งผลในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาทั้งสิ้น แสดงให้เห็นว่า นโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาตามแนวทางดัชนีสมคูลทั้ง 4 มุมมอง มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและบริบทของผู้เรียนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง

ดังนั้นผู้กำหนดนโยบายแห่งรัฐ หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติควรกำหนดนโยบายให้ชัดเจนและติดตามประเมินผลพร้อมกันนั้นจัดสรรงบประมาณอย่างทั่วถึงและเพียงพอให้ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาได้ให้ความสำคัญเพื่อร่วมกันพัฒนาการศึกษาคณะสงฆ์ไทยอย่างจริงจังและพัฒนาการศึกษาไปทิศทาง

เดียวกัน มีระบบการติดตามความก้าวหน้าของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องทั่วถึงทั้งประเทศ เพื่อสร้างมาตรฐานทางการศึกษาด้วยกัน ทั้งนี้อาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารในกลุ่มอื่น ๆ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ มีการศึกษาวิจัย ระหว่างกลุ่มในลักษณะของการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารกันระหว่างกลุ่มโรงเรียนปริยัติแผนกสามัญศึกษา ด้วยกันเอง

2. ควรจะมีการวิจัยเชิงทดลองระหว่างกลุ่มที่ประยุกต์ใช้แนวคิดดัชนีสมดุล (BSC) กับกลุ่มที่ไม่ได้ใช้หรือใช้แนวคิดอื่นในการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลที่เกิดขึ้นว่าแนวคิดใดประยุกต์ใช้แล้วจะมีประสิทธิผลที่ดีกว่ากัน

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา.2521.ประวัติความเป็นมาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ กรมการศาสนา, หน้า 7-9.
- กิติมา ปรีดีคิดล. 2532. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ห้างหุ้นส่วน จำกัด อักษรบัณฑิต, หน้า 47-49 .
- กรมการศาสนา.2535. การศึกษาผลงานวิจัย ของกรมการศาสนา ปีงบประมาณ 2535-2542, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ การศาสนา, หน้า 105-106.
- กมล รอดคล้าย.(2537) สภาพปัญหาการจัดการศึกษาขณะสงฆ์ไทย,(ม.ป.ท.), (อัดสำเนา หน้า 39). กรมการศาสนา,(2551). ทะเบียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จำนวนโรงเรียน จำนวนครูจำนวนนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2551
- กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ2553.แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ การพัฒนาการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา(พ.ศ.2553 – 2562).
- กมลวรรณ รอดจ่าย . (2552) . การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก , คุยฎีนิพนธ์ครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.(2546), รายงานผลการพัฒนาระบบราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2546 (ฉบับสรุป).(ม.ป.ท.), (ม.ป.ป.).
- คำเบิ่ง รลสีดา. (2550).สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาภายในศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนาจัน ศึกษาสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 5. การศึกษาอิสระ ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาลัยขอนแก่น.
- จำเริญู ประการะโพธิ์, พระมหา ,(2536) การดำเนินงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัด ขอนแก่น, รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ, กศ.ม มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- จรินทร์ อาสาทรงธรรม.(2003). Balance Scorecard ช่วยกิจการได้จริงหรือ: ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ,วารสาร “ บั๊ค BU ACDEMIC REVIEW ” VOL.1,NO.1, January – June 2003
- ชาติ แจ่มนุช. 2544. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จงเจริญการพิมพ์.
- ชนาธิป พรกุล.2544. แคทส์ : รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชัดเจนไทยแท้.2543. เครื่องมือการนิเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้
 ,กรุงเทพมหานคร:สำนักงานโครงการนิเทศ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
 แห่งชาติ . (เอกสารอัดสำเนา).
- ญาณิศา บุญจิตรี. (2553). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษา. คุยฎีนิพนธ์การบริหารการศึกษา:ครุศาสตร์.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐกานต์ รัตนาคและคณะ ,(2552). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยง
 การเรียนรู้,คุยฎีนิพนธ์ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา,ครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพันธ์ เขจรพันธ์. (2544). ยอดกลยุทธ์การบริหารสำหรับองค์การยุคใหม่. กรุงเทพฯ : บริษัท
 เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด.
- คณัย เทียนพุฒ. (2544).ดัชนีวัดผลสำเร็จธุรกิจ : Key Performance Indicators/BSC.
 กรุงเทพมหานคร : บริษัทดีเอ็นที คอนซัลแตนท์ จำกัด.
- ทิพาชาติ เมฆสวรรค์ .(2543). ผู้บริหารการศึกษามีอาชีพ. ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพผู้บริหารทาง
 การศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2535). องค์การและการจัดการ, กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, หน้า 11.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2536). การบริหารคิดและทำอย่างผู้จัดการใหญ่, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ: ไทย
 วัฒนาพานิช.
- ธีรพล กำมอญ. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและ
 วัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เขตพื้นที่การศึกษายุทธนาบุรี เขต 2 ,
 บทความงานวิจัยhttp://122.155.168.174/~kroobannok/board_view. สืบค้น 1 ส.ค. 2553
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์.(2541).ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: องค์กรศิลปการพิมพ์.
 นันทินี คุ้มปริดี.(2543). การตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
 6 : กรณีศึกษา โรงเรียนยางชุมน้อยพิทยาคม อำเภอยางชุมน้อยจังหวัดศรีสะเกษ,ปริญญา
 มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ .
- ปรัชญาเวสารัชช.(2545).เอกสารหลักการจัดการศึกษาชุดฝึกอบรมผู้บริหาร:ประมวลสาระ
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช , (น.1-23).
- ประภาส สิริโกคาพนิชกุล. (2553), การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานวิชาการใน
 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 2 : วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บริหาร
 การศึกษา,มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พระราชวรมณี .(2521). ประวัติความเป็นมาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา, กรุงเทพฯ
 : สำนักพิมพ์ กรมการศาสนา, หน้า 355.

- เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, (2538). การงบประมาณ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรุงเทพมหานคร.
- พรมมาลี สนิทสมบุรณ์.(2544). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
สมาคมสหศึกษาสัมพันธ์ สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร.
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พนัส หันนาคินทร์, (2529).หลักการบริหารโรงเรียน, โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.กรุงเทพมหานคร.
- พสุ เตชะรินทร์.(2544).เส้นทางกลยุทธ์สู่การปฏิบัติด้วย **Balanced Scorecard** และ **Key Performance Indicators.** : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- พสุ เตชะรินทร์.(2545).ประมวลจากกลยุทธ์สู่การปฏิบัติด้วย **Balanced Scorecard** และ**Key Performance Indicators**,โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,กรุงเทพมหานคร.
- เพ็ญแข ดวงขวัญ,(2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน ของ
นักเรียนนอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
กรุงเทพมหานคร,วิทยานิพนธ์ ภาควิชานโยบายการจัดการ และความเป็นผู้นำทาง
การศึกษา. ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิกุล เอกวางกูร, (2551). การวิจัยและพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ
ระดับประถมศึกษา,วิทยานิพนธ์,ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิญโญ สาธร, (2537). การบริหารงานบุคคล , : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช ,กรุงเทพมหานคร .
- ภิญโญ สาธร. (2541).หลักการบริหารโรงเรียน. : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.กรุงเทพมหานคร .
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ.(2547).การจัดและการบริหารงานวิชาการ (**Academic Management and Administration**). : อัดสำเนา , กรุงเทพมหานคร .
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มิถุนายน
-ตุลาคม 2546.มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภัทรพร อุตพันธ์ , (2551). แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
ในภาคใต้,วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการ
และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มานพ พลไพรินทร์, (2526)ปัญหาและความต้องการด้านการเงินของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา ทั่วประเทศ, ปริญญาานิพนธ์,ปริญญาามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, (2528).หลักและระบบบริหารการศึกษา: เอกสารคำสอน,
กรุงเทพมหานคร.

- พนัส หันนาคินทร์, (2529). **หลักการบริหารโรงเรียน**.: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพมหานคร.
 วิชัย ธรรมเจริญ. (2541). **คู่มือการปฏิบัติงาน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา: โรงพิมพ์
 กรมการศาสนา.กรุงเทพมหานคร.**
- วิจิตร ศรีสะอาด, (2532) **เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานบุคคล**, : สาขาวิทยาการจัดการ
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- วินัย สมมิตร สมัย รื่นสุข และสุนทร ศรีรักษา.(2537). **หลักการบริหารการศึกษา**.: อักษรศาสตร์,
 กรุงเทพมหานคร.
- วีรวัช มาฆะศิริรานนท์ และณัฏฐพันธ์ เขจรนันท์.(2546). **การพัฒนา BALANCED SCORECARD.
 : สำนักพิมพ์ Be Bright Books. กรุงเทพมหานคร.**
- วีรวัช มาฆะศิริรานนท์ และ ณัฏฐพันธ์ เขจรนันท์. (2547). **การใช้ระบบBALANCED SCORECARD.
 พิมพ์ ครั้งที่ 2: สำนักพิมพ์ Be Bright Books. กรุงเทพมหานคร.**
- สุวกิจ ศรีปัดถา. (2522). **การบริหารการศึกษา**.: อภิชาตการพิมพ์, มหาสารคาม .
- สุวิทย์ พรหมทา, (2527). **ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่ยากจนหนาแน่น
 จังหวัดอุบลราชธานี**, ปริญญาโท กศ.ม.: มหาวิทยาลัยศรีนครนทรวิโรฒประสานมิตร
 ,กรุงเทพมหานคร.
- สมพงษ์ เกษมสิน .(2536). **การบริหารงานบุคคลแผนใหม่** .กรุงเทพมหานคร :ไทยวัฒนาพานิช.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2540). **การบริหารงานบุคคลยุคใหม่**.กรุงเทพมหานคร :ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภาพร มาแจ้ง และสมปอง มาแจ้ง, (2542). **การศึกษาสภาพการศึกษาของคณะสงฆ์ 9**, (กรมการ
 ศาสนา : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.(2545). **รางวัลคุณภาพแห่งชาติ. (ม.ป.ท.)**, (อัดสำเนา)
- สมนึก ทองเยี่ยม และคณะ. 2546. **รายงานผลการศึกษาวิเคราะห์ วิทยาลัยการสาธารณสุข แห่ง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**, (ม.ป.ท.), (อัดสำเนา)
- สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี . 2545. **วารสาร สคส.สาร ปีที่ 10 ฉบับที่ 11 ตุลาคม 2545** , คอลัมน์
 อาหารสมอง : เกร็ดความรู้ทางการบริหาร, หน้า 7 - 8
- สมพงษ์ สุวรรณจิตกุล.(2547). **แผนที่ยุทธศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพมหานคร : แมเนเจอร์
 มีเดีย กรุ๊ป.
- สุรพันธ์ นิเมวัลย์. (2554). **การประยุกต์ใช้ดัชนีสมดุลเพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ,ดุสิตนิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- วัฒนา พัฒนพงศ์. 2547. **BSC และ KPI เพื่อการเติบโตขององค์กรอย่างยั่งยืน**.พิมพ์ครั้งที่ 5.
 กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดีการพิมพ์.

อรจิรา ชายทองแก้ว , (2555). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต
2. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เอกชัย กี่สุขพันธ์, (2538).การบริหารทักษะและการปฏิบัติ,กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช ,
หน้า 371.

Gordon, Judith R. (1996). Organization Behavior : A Diagnostic Approach.5th ed. New Jersey :
Prentice – Hall.

Hoy, W. K. and Miskel, C. G. (1991). Educational Administration : Theory, Research, and
Practice . 3rd ed. New York : McGraw-Hill.

Hoy, W. K., and Miskel, C. G. (2001). Educational administration : Theory research and practice
(6th ed.). New York : McGraw Hill.

Kaplan, Robert and Norton, David. The Balanced Scorecard : Translating Strategy into Action ,
U.S.A., Harvard Business School Press, 1996

Steers, Richard M. (1991). Introduction to organizational behavior (4th ed.). New York:Harper
Collins Publishers.

Steers, Richard M., et al.(1991). Organizational Behavior. New Jersey: Prentic Hall.

Streers, Richard M., Ungson, Gerardo R., and Mowdy, Richard T. (1985). Managing Effective
Organization : An Introduction – Boston : Kent Publishing Company.

เว็บไซต์

กฤษณี มหาวิทยาลัย.2547. แนวคิดการบริหารแบบ **Balanced Scorecard**. [Online]. Available:
URL:<http://www.geocities.com/vichakarn2002/scorcard.doc>

www.bscol.com

www.balancedscorecard.com

www.bettermanagement.com

<http://sp49.debthai.org/controlpanel/index.asp>

<http://voc.knw.ac.th/pbl/blog/wp-content/uploads/2010/09.ppt>

<http://suthep.cru.in.th/C3Chapter1.pdf>

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษา
โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

.....

คำชี้แจง

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะปกปิดเป็นความลับ และจะนำไปวิเคราะห์เพื่อนำผลการวิจัยไปแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามและสภาพการณ์ทั่วไปของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้แก่

1. ปัจจัยด้านนโยบายสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
2. ปัจจัยด้านยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาตามแนวทางดัชนีสมดุล (Balance scorecard) 4 มุมมอง ได้แก่
 - 2.1 มุมมองด้านประสิทธิผลของภารกิจ (Fiduciary Perspective)
 - 2.2 มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective)
 - 2.3 มุมมองการเรียนรู้และการเติบโต (Learning and Growth Perspective)
 - 2.4 มุมมองด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย (Customer Perspective)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

ทั้งนี้ เพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ข้อมูลตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนางานการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้มีประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้นต่อไป ผู้วิจัยขอยืนยันว่าการตอบแบบสอบถามของท่านในครั้งนี้จะถูกนำไปใช้ในการศึกษาเชิงวิชาการและนำเสนอผลในภาพรวมเท่านั้น จึงขอขอบพระคุณในความร่วมมือต่อการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม และสภาพการณ์ทั่วไปของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. ปัจจุบันท่านอายุ

1. น้อยกว่า 25 ปี 2. 25-30 ปี 3. 31-35 ปี 4. 36-40 ปี
 5. มากกว่า 40 ปี ขึ้นไป

3. ท่านได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนจากโรงเรียนต่อเดือนจำนวนเท่าไร

1. 3,000 - 5,000 บาท 2. 5,001 – 10,000 บาท 3. 10,001–15,000 บาท
 4. มากกว่า 15,000 บาท

4.1 การศึกษาทางโลก

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรี 3. ปริญญาโท
 4. ปริญญาเอก

4.2 การศึกษาทางด้านนักธรรม

1. ไม่มี 2. นักธรรมชั้นตรี 3. นักธรรมชั้นโท
 4. นักธรรมชั้นเอก

4.3 การศึกษาทางด้านบาลี

1. ไม่มี 2. ป.ธ 1,2,-3 3. ป.ธ 4-6
 4. ป.ธ 7-9

5. ปัจจุบันท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนในฐานะ

1. ผู้บริหาร 2. ครู-อาจารย์สอน 3. เจ้าหน้าที่
 4. คณะกรรมการสถานศึกษา

6. ท่านมีประสบการณ์ปฏิบัติงานในโรงเรียนมากี่ปี

1. ไม่เกิน 3 ปี 2. 3 - 5 ปี 3. 6 - 8 ปี
 4. 8 ปีขึ้นไป

7. โรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันจัดเป็นโรงเรียนขนาดใด

- 1.ขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 199 รูป) 2. ขนาดกลาง (200-499 รูป)
 3.ขนาดใหญ่ (500รูปขึ้นไป)

8. โรงเรียนได้รับเงินงบประมาณ หรือเงินทุนจากที่ใดเป็นหลักในการนำมาบริหารจัดการศึกษา

- 1.เงินอุดหนุนจากสำนักพุทธศาสนาฯ 2. เงินบริจาค
 3. มูลนิธิของวัด 4. อื่นๆ

9. ผลการประเมินโรงเรียนของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

รอบสองที่ผ่านมา อยู่ในระดับใด

1.ปรับปรุง 2. พอใช้ 3. ดี 4. ดีมาก และ ได้ระดับคะแนน

เฉลี่ย =

10. ผลการสอบ O-Net ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผ่านมา มีระดับคะแนนเฉลี่ยแต่ละรายวิชาเท่าไร
(ข้อนี้ถามฝ่ายวิชาการหรือ ผู้ที่รู้ผลคะแนน)

1. วิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย = 2. วิชาวิทยาศาสตร์ คะแนน

เฉลี่ย =

3. วิชาภาษาไทย คะแนนเฉลี่ย = 4. วิชาภาษาอังกฤษ คะแนน

เฉลี่ย =

5. วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมคะแนนเฉลี่ย =

ตอนที่ 2

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์พิจารณาดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก
 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง
 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย
 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	1. ปัจจัยด้านนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ					
	วิสัยทัศน์(Vision)					
1	โรงเรียนสามารถปฏิบัติตามนโยบาย ที่สำนักงานพระพุทธศาสนา กำหนดไว้					
2	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ที่เหมาะสมและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง					
3	มีการกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นศาสนทายาทที่เปี่ยมด้วยปัญญาพุทธธรรม					
4	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เพื่อประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญของโลก					
5	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เพื่อพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้ได้คุณภาพมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ					
	พันธกิจ (Mission)					
6	มีการกำหนดพันธกิจเพื่อที่จะดำเนินงานพัฒนาการศึกษาได้อย่างเหมาะสม					
7	มีการจัดการศึกษา เพื่อผลิต และพัฒนาศาสนทายาท ที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
8	มีการพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็ง เป็นโรงเรียนคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม					
9	มีการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของโลก					
10	มีการจัดกิจกรรมเพื่อการเผยแผ่และทำนุบำรุงพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม และร่วมสร้างสังคมพุทธธรรมที่มีความเข้มแข็ง					
	ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issue)					
11	มียุทธศาสตร์และกลยุทธ์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ					
12	มีการพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็ง มีมาตรฐานและเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพที่ยั่งยืน					
13	มีการเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของโลก					
14	มีโครงการเพื่อทำนุบำรุง เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม					
	เป้าประสงค์ (Goal)					
15	มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเป็นศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม และมีคุณลักษณะปรีชาสามัญตามที่พึงประสงค์					
16	มีระบบการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีคุณภาพ มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ และเชื่อมั่นของสังคม					
17	มีการจัดโครงการหรือกิจกรรมที่สามารถพัฒนาการศึกษาเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของโลกได้					
18	มีโครงการหรือกิจกรรมที่สามารถทำให้พระพุทธศาสนามีความเจริญงอกงาม และ สังคมเข้มแข็งอุดมปัญญาพุทธธรรม					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ผลผลิตของแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Plan Outcome)					
19	มีผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ					
20	มีผู้เรียนที่สอบผ่านหลักสูตรนักเรียน-บาลี มากขึ้น					
21	โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการจัดการศึกษาที่ได้คุณภาพ มาตรฐาน ตามที่กำหนดไว้					
22	มีโครงการหรือกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนสามารถทำให้โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นโรงเรียนนานาชาติต้นแบบได้					
23	มีผู้จบการศึกษาที่ดำรงอยู่ในบรรพชิตมากขึ้น					
24	ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามเกณฑ์มาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดไว้					
25	โรงเรียนสามารถทำให้เกิดชุมชนพุทธธรรมที่เข้มแข็ง และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง					
ตอนที่ 2. ปัจจัยด้านยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาตามแนวทางดัชนีสมดุล (Balance scorecard)						
ข้อ	1. มุมมองด้านประสิทธิผลของภารกิจ (Fiduciary Perspective)	ระดับความสำเร็จ				
	ด้านที่ 1 การบริหารด้านวิชาการ	5	4	3	2	1
1	มีการวางแผนงานวิชาการ ที่ช่วยให้เป้าหมายการสอนบรรลุผล					
2	มีการจัด โครงการสอน ให้ครูได้เหมาะสม ถูกต้อง					
3	มีการวางแผนจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4	การจัดตารางสอนรายวิชา สอดคล้องกับเวลาและหลักสูตรการเรียน					
5	การจัดชั้นเรียน มีความเหมาะสมระหว่างขนาดห้องเรียนกับจำนวนผู้เรียน					
6	การจัดครูเข้าสอน มีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ					

ข้อ	1. มุมมองด้านประสิทธิผลของภารกิจ (Fiduciary Perspective)	ระดับความสำเร็จ				
		5	4	3	2	1
	ด้านที่ 1 การบริหารด้านวิชาการ					
7	มีการจัดสื่อการเรียนการสอนเพียงพอ และสอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา					
8	การจัดการแบบเรียนมีเพียงพอและสอดคล้องกับเนื้อหา รายวิชา					
9	การบริการห้องสมุดมีหนังสือและสื่อ ที่ผู้เรียนสามารถ ใช้ได้อย่างสะดวก					
10	การปรับปรุงการเรียนการสอน มีการนิเทศภายใน โรงเรียน					
11	ผู้นิเทศการสอน มีความรู้และประสบการณ์					
12	การวัดและประเมินผลการเรียน มีความถูกต้องและเป็น ธรรม					
	ด้านที่ 2 การบริหารงบประมาณ					
13	การวางแผนใช้งบประมาณ มีความสอดคล้องกับ สภาพจริง					
14	การคำนวณต้นทุนการผลิตกับจำนวนผู้เรียน มีความ สอดคล้องกัน					
15	การจัดระบบจัดซื้อ จัดจ้าง เป็นไปตามระเบียบ และ โปร่งใส ตรวจสอบได้					
16	การบริหารเงินและการควบคุมงบประมาณ มีความ รัดกุม					
17	การรายงานฐานะการเงินและผลผลิตงาน เป็นไปตาม ระเบียบ					
18	มีการควบคุมและตรวจสอบภายใน					
	ด้านที่ 3 การบริหารงานบุคคล					
19	มีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของบุคลากรใน โรงเรียน					
20	บุคลากรใน โรงเรียน มีความรู้ ความเข้าใจในภารกิจ สถานศึกษา					

ข้อ	1. มุมมองด้านประสิทธิผลของภารกิจ (Fiduciary Perspective)	ระดับความสำเร็จ				
		5	4	3	2	1
	ด้านที่ 3 การบริหารงานบุคคล					
21	ผู้บริหารและครู มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน					
22	ผู้บริหารและครู ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และปฏิบัติตาม					
23	บุคลากรมีความสามารถในการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยี					
24	มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียน					
	ด้านที่ 4 การบริหารทั่วไป					
25	โรงเรียนได้จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ที่สามารถค้นหาได้สะดวกและถูกต้อง					
26	การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถทำได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง					
27	มีการจัดระบบประชาธิปไตยในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม					
28	มีการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้					
29	ห้องเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน เหมาะสม					
30	มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการห้องสมุด ดูแล ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้บริการเป็นอย่างดี					
31	มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัยในการปฏิบัติงานธุรการ					
32	บริเวณอาคารสถานที่ของโรงเรียนสะอาดและปลอดภัย					
33	การจัดระบบการอำนวยความสะดวกต่างๆภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพ					

	2. มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective)	ระดับการปฏิบัติ				
		ด้านโครงสร้างองค์การ				
		5	4	3	2	1
34	มีการกำหนดนโยบาย แผนงาน และเป้าประสงค์ของโรงเรียนที่ชัดเจน					
35	มีการประชุมร่วมกันพิจารณาภารกิจ หน้าที่ เพื่อปฏิบัติให้บรรลุเป้าประสงค์					
36	มีการมอบหมายงาน อำนาจหน้าที่ให้ผู้รับผิดชอบในแต่ละภารกิจอย่างชัดเจน					
37	มีการส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างสายงานต่างๆ ในโรงเรียน					
38	มีการประสานในการปฏิบัติงานของแต่ละกลุ่มภารกิจ ทั้งแนวตั้ง แนวนอน					
39	มีการกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรที่จะปฏิบัติภารกิจองค์การไว้อย่างชัดเจน					
40	มีการรวมและกระจายอำนาจหน้าที่งานในองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ					
	ด้านการบริหารจัดการ					
41	โรงเรียนมีแผนพัฒนาการเรียนและการสอนในรอบปี การศึกษาอย่างชัดเจน					
42	มีการจัดงบประมาณที่เพียงพอ ในการบริหารจัดการ					
43	มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่การงานของแต่ละฝ่ายต่างๆ อย่างชัดเจน					
44	โรงเรียนสามารถปรับเปลี่ยนตำแหน่งบุคลากรได้ ตามความเหมาะสม					
45	โรงเรียนมีการจัดหาสื่อ หรือตำราประกอบการค้นคว้าสำหรับครูผู้สอน					
46	มีการติดตามประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงคุณภาพสม่ำเสมอ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการสร้างแรงจูงใจและภาวะผู้นำ					
47	ผู้บริหารให้กำลังใจและมอบรางวัลให้แก่ ครูและนักเรียนที่ทำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน					
48	การให้รางวัล กำลั้งใจแก่ครูและนักเรียนมีความเป็นธรรมและเสมอภาค					
49	ผู้บริหารเอาใจใส่และดูแลการปฏิบัติการสอนของครูสม่ำเสมอ					
50	ผู้บริหารกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาโรงเรียนชัดเจน					
51	ผู้บริหารใช้การบริหารงานแบบประชาธิปไตย					
52	ผู้บริหารแสดงออกถึงความเป็นผู้นำในการดำเนินงาน					
53	ผู้บริหารส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ครูและนักเรียนได้กระทำอย่างสร้างสรรค์					
54	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนเสมอ					
55	ผู้บริหารและครูมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนด้านภาวะผู้นำเสมอ					
56	ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม นำเชื่อถือ					
57	ผู้บริหารเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
58	ผู้บริหารได้จัดกิจกรรมเพื่อความรู้ รัก สามัคคี ในองค์กรและสถาบัน					
	ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ					
59	ผู้บริหารแสดงวิสัยทัศน์และพันธกิจให้ครูและนักเรียนได้รับทราบเสมอ					
60	ผู้บริหารมอบหมายนโยบาย แผนงานหรือภารกิจ ต่อผู้รับผิดชอบชัดเจน					
61	ผู้บริหารมอบหมายงานเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ					
62	โรงเรียนมีการจัดหางบประมาณ เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาอย่างเพียงพอ					
63	โรงเรียนได้จัดอาคารสถานที่ ให้เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้					
64	ผู้บริหารให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
65	ผู้บริหารนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ๆ มาใช้ในโรงเรียน					
66	การตรวจสอบและกำกับดูแลการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบได้มาตรฐาน					
67	ผู้บริหารสามารถประสานงานกับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน					
68	โรงเรียนมีระบบความปลอดภัย ดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	3. มุมมองการเรียนรู้และการเติบโต (Learning and Growth Perspective)	5	4	3	2	1
	ด้านสมรรถนะบุคลากรและครู					
69	มีกระบวนการคัดเลือกครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม					
70	มีการประเมินความรู้ของครูผู้สอน					
71	มีการนำผลของการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาครูสอน					
72	มีการให้รางวัลแก่ครูผู้สอนสม่ำเสมอ และเป็นธรรมเนียม					
73	มีการเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้เข้ารับการฝึกอบรมหรือศึกษาต่อ					
74	ครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการสอน					
75	มีการจัดสวัสดิการสำหรับครูผู้สอนอย่างเพียงพอ					
76	การสรรหาครูผู้สอนมาปฏิบัติงานมีอย่างเพียงพอ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี					
77	ครูมีการจัดระบบสื่อและเทคโนโลยีเสริมการเรียนการสอน					
78	ครูสามารถใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อการเรียนการสอนได้					
79	โรงเรียนมีระบบอินเทอร์เน็ตบริการเสริมในการจัดการเรียนการสอน					
80	ครูสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยระบบสื่อของสถานศึกษาได้					
81	ครูสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม					
82	การจัดสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยี มีอย่างเพียงพอ					
	ด้านการจัดการเรียนรู้					
83	ครูได้รับการเรียนรู้และพัฒนาด้านหลักสูตร					
84	ครูมีการปรับพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนเสมอ					
85	มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
86	ครูมีพฤติกรรมทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
87	ครูมีการพัฒนาระบบจัดการระเบียบงานการเรียนการสอนที่ดี					
88	ห้องเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน					
	ด้านการตรวจสอบติดตาม					
89	ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้รับการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ					
90	ครูมีความเข้าใจและสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน					
91	ครูมีการใช้ผลการประเมินไปเป็นข้อมูลในการแนะนำผู้เรียน					
92	ครูสามารถนำผลการประเมินไปพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนได้					
93	ครูมีการติดตามพฤติกรรมผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	4. มุมมองด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย (Customer Perspective)					
	บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) มีส่วนร่วมและพึงพอใจ					
94	บ้าน วัด และ โรงเรียน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และวัตถุประสงค์					
95	บ้าน วัด และ โรงเรียน มีการจัดงบประมาณ ในการบริหารจัดการศึกษา ร่วมกัน					
96	บ้าน วัด และ โรงเรียน มีการพิจารณาภารกิจ หรือหน้าที่ เพื่อปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ ร่วมกัน					
97	มีการกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรที่จะปฏิบัติภารกิจ ขององค์กร ร่วมกัน					
98	โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อพัฒนาการเรียนและการสอนในแต่ละรอบปีการศึกษา					
99	บ้าน วัด และ โรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อ หนังสือหรือตำราเรียน					
100	บ้าน วัด โรงเรียน มีการประเมินผล การเรียนการสอน เพื่อปรับปรุง คุณภาพร่วมกัน					
101	บ้าน วัด และ โรงเรียน มีส่วนร่วมในการมอบรางวัล ให้แก่ ครูและนักเรียนที่ทำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน					
102	บ้าน วัด และ โรงเรียน มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน					
103	โรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อความรู้ รัก สามัคคี ในองค์กรและสถาบัน					
104	บ้าน วัด และ โรงเรียน มีส่วนร่วมในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ๆมาใช้ในโรงเรียน					
105	บ้าน วัด โรงเรียน ร่วมกัน ในการจัดอาคารสถานที่ ให้เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้					
106	บ้าน วัด และ โรงเรียน ร่วมกัน ในการจัดระบบความปลอดภัย ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	4. มุมมองด้านผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย (Customer Perspective)					
	บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) มีส่วนร่วมและพึงพอใจ					
107	โรงเรียนเปิดโอกาสให้บ้านและวัด มีส่วนร่วมในการติดตามพฤติกรรมผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
108	โรงเรียนเปิดโอกาสให้บ้านและวัดมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับดูแลการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้คุณภาพมาตรฐาน					
109	ผู้บริหาร โรงเรียนมีความพึงพอใจต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน					
110	พ่อแม่ ผู้ปกครองของผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน					
111	เจ้าอาวาส หรือ ผู้ปกครองวัด มีความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน					
112	บ้าน วัด และ โรงเรียนมีความพึงพอใจต่อผลการประเมินของสมศ.รอบที่สอง					
113	ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน					
114	เจ้าอาวาสวัด มีความพึงพอใจต่อ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน					
115	ผู้บริหาร โรงเรียนมีความพึงพอใจต่อ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน					

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ใน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา						
ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน					
1	ผู้เรียนมีระเบียบวินัย และปฏิบัติตนเหมาะสมกับสมณ สาธูป					
2	ผู้เรียนมีความสามารวมกาย วาจา มีบุคลิกภาพที่ดี					
3	ผู้เรียนเห็นคุณค่า ศรัทธาในพระพุทธศาสนา และมีเจต คติที่ดีต่อการเป็น ศาสนทายาท					
4	ผู้เรียนมีความสามารถเผยแพร่หลักธรรมทางพุทธศาสนา					
5	ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้					
6	ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ มีความกตัญญูกตเวที					
7	ผู้เรียนมีความประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตน และส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและพอประมาณ					
8	ผู้เรียนมีความอดทนอดกลั้น					
9	ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกที่เห็นประโยชน์แก่ ส่วนรวม อนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม พัฒนาสิ่งแวดล้อม และภูมิใจในภูมิปัญญาไทย					
10	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์					
11	ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้					
12	ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี และการ เคลื่อนไหว การออกกำลังกาย ที่เหมาะสมกับสมณะ สาธูป					
13	ผู้เรียนปลอดจากสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา					
14	ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬาอย่างอิสระเหมาะสม กับสมณสาธูป					
15	ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาการบริหารและการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา

**1. ด้านนโยบายสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีความชัดเจน และสามารถนำมาสู่การปฏิบัติได้
จริง หรือไม่ อย่างไร**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**2.ด้านยุทธศาสตร์ (Strategy) การจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ตาม
แนวทางดัชนีสมดุล (Balance scorecard)**

**2.1 มุมมองด้านประสิทธิผล (Fiduciary Perspective) 4 ด้าน ควรจะมีการพัฒนา หรือ
ปรับเปลี่ยนอย่างไร**

2.1.1 ด้านวิชาการ.....

2.1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ.....

2.1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล.....

2.1.4 ด้านการบริหารทั่วไป.....

**2.2 ด้านกระบวนการภายใน (Internal process Perspective) ควรจะพัฒนา หรือ
ปรับเปลี่ยนวิธีการอย่างไร**

2.2.1 การจัดโครงสร้างองค์การ.....

2.2.2 การบริหารจัดการ

2.2.3 การสร้างแรงจูงใจและภาวะผู้นำ.....

2.2.4 การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ.....

**2.3 ด้านการเรียนรู้และการเติบโต (learning and Growth Perspective) ควรจะมีวิธีการ
พัฒนา หรือปรับเปลี่ยนอย่างไร**

2.3.1 สมรรถนะบุคลากรและครู

2.3.2 การสื่อสารและเทคโนโลยี.....

2.3.3 การจัดการเรียนรู้.....

2.3.4 การตรวจสอบติดตาม.....

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (บ้าน วัด โรงเรียน (Customer &Stakeholder Perspective)

2.4.1 การมีส่วนร่วมของบ้าน.....

2.4.2 การมีส่วนร่วมของวัด.....

2.4.3 การมีส่วนร่วมของโรงเรียน.....

3. ด้านการพัฒนาผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ควรจะมีวิธีการ หรือทิศทางปฏิบัติ
อย่างไร

.....
.....

4. ด้านการประเมินผลคุณภาพ ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
(สมศ.)ควรมีวิธีการอย่างไร จึงจะเหมาะสมกับบริบท หรือสภาพจริงในการประเมินผล โรงเรียน
พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

.....
.....

5. ด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีปัญหา
หรือ อุปสรรค อะไรบ้างที่ควรจะได้รับการแก้ไข และปรับปรุงต่อไป

.....
.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	พระภุชงค์ หนูมาก
วัน เดือน ปีเกิด	2 พฤศจิกายน 2515
สถานที่เกิด	จังหวัดพัทลุง
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2549 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครูพระสอนศีลธรรมใน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนนทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	78/8 วัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี โทร. 08-6622-3566

